

**UCHWAŁA NR XLIV/399/2017
RADY MIEJSKIEJ W DREZDENKU**

z dnia 30 maja 2017 r.

w sprawie przyjęcia Lokalnego Programu Rewitalizacji Gminy Drezdenko na lata 2016-2022

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2016 r., poz. 466 ze zm.) oraz art. 14 ust. 1 i 19 ustawy z dnia 9 października 2015 r. o rewitalizacji (Dz. U. 2015 poz. 1777 ze zm.) Rada Miejska w Drezdenku uchwała, co następuje:

§ 1. Uchwała się Lokalny Program Rewitalizacji Gminy Drezdenko na lata 2016-2022 stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Traci moc uchwała nr XXXIV/317/2016 Rady Miejskiej w Drezdenku z dnia 14 grudnia 2016 r.

§ 3. Wykonanie uchwały powierza się Burmistrzowi Drezdenka.

§ 4. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Wiceprzewodniczący Rady
Miejskiej w Drezdenku

Krzysztof Jaśków

Załącznik do uchwały Nr XLIV/399/2017
Rady Miejskiej w Dreddenku
z dnia 30 maja 2017 r.

Lokalny Program Rewitalizacji Gminy Dreddenko

---

na lata 2016 - 2022

Dreddenko, lipiec 2016

Opracowanie:

Future Green Innovations S.A.

Ul. Podole 60

30 – 394 Kraków

Telefon: +48 12 632 41 29

Fax: +48 12 418 26 30

E-mail: office@greenfuture-projekt.pl

Opracował zespół w składzie:

mgr Agnieszka Borcz

mgr inż. Marta Orłowska

mgr inż. Katarzyna Lechończak

mgr inż. Anna Blak-Piszczek

mgr inż. Paulina Zadora

mgr Jarosław Dąbrowski

Spis treści

I.	WPROWADZENIE	7
1.	Wstęp	7
2.	Zakres pojęciowy	7
II.	DIAGNOZA OGÓLNA GMINY DREZDENKO.....	10
1.	Strefa zagospodarowania przestrzennego.....	10
1.1.	Położenie.....	10
1.2.	Ludność	11
1.3.	Użytkowanie terenu	12
1.4.	Rolnictwo.....	13
1.5.	Rynek pracy	13
1.6.	Struktura funkcjonalno-przestrzenna gminy.....	15
1.7.	Struktura komunikacyjna	15
1.8.	Infrastruktura techniczna.....	18
1.8.1.	Wodociągi i kanalizacje	20
1.8.2.	Energetyka i ciepłownictwo.....	21
1.8.4.	Gospodarka odpadami	22
1.9.	Obiekty i granice strefy konserwatorskiej.....	22
1.10.	Systemy oraz uwarunkowania przyrodnicze.....	22
1.10.1.	Struktura gruntów	22
1.10.2.	Zasoby wodne	23
1.11.	Przyroda.....	24
1.11.	Powietrze atmosferyczne	26
1.12.	Hałas	27
1.13.	Energia odnawialna	28

1.14. Charakterystyka przestrzeni publicznych miasta.....	29
1.15. Analiza obszarów rekreacyjno-turystycznych i możliwość rozwoju turystyki.....	31
2. Sfera gospodarcza.....	33
2.1. Struktura i trendy podstawowych branż gospodarki na terenie miasta.....	33
2.2. Główni pracodawcy i zatrudnienie.....	35
2.3. Kierunki rozwoju gospodarki gminy.....	36
2.4. Analiza możliwości budżetowych dotyczących realizacji przedsięwzięć inwestycyjnych.....	37
3. Strefa społeczna.....	38
3.1. Struktura demograficzna.....	38
3.2. Struktura społeczna.....	41
3.2.1. Struktura wykształcenia społeczeństwa.....	41
3.2.2. Poziom średniego wynagrodzenia.....	42
3.2.3. Opieka społeczna.....	43
3.2.3. Bezrobocie.....	44
3.2.4. Przestępczość i przemoc.....	44
3.3. Infrastruktura społeczna.....	47
3.3.1. Oświata.....	47
3.3.2. Aktywność społeczna i kultura.....	48
3.3.3. Ochrona zdrowia.....	52
III. DELIMITACJA OBSZARU ZDEGRADOWANEGO I OBSZARU REWITALIZACJI	53
1. Analiza wskaźnikowa i metodologia delimitacji obszarów dysfunkcyjnych.....	53
2. Diagnoza problemów w gminie na podstawie konsultacji społecznych.....	67
IV. OBSZAR REWITALIZACJI	81

1. Charakterystyka obszaru rewitalizacji.....	81
2. Analiza SWOT obszaru rewitalizacji.....	88
3. Identyfikacja potrzeb rewitalizacyjnych	90
V. CELE REWITALIZACJI I OKRES PROGRAMOWANIA.....	93
VI. WIZJA STANU PO PRZEPROWADZENIU REWITALIZACJI	95
VII. PRZEDSIĘWZIĘCIA REWITALIZACYJNE.....	97
1. Projekty inwestycyjne	97
2. Projekty nieinwestycyjnie	106
3. Harmonogram realizacji programu.....	113
4. Szacunkowe ramy finansowe Lokalnego Programu Rewitalizacji	113
4.1. Regionalny Program Operacyjny Województwa Lubuskiego na lata 2014-2020...114	
4.2. Programy Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego	114
4.3. Program Fundusz Inicjatyw Obywatelskich na lata 2014–2020.....116	
4.4. Rządowy Program na rzecz Aktywności Społecznej Osób Starszych.....117	
4.5. Program Operacyjny Wiedza Edukacja Rozwój	118
4.6. Fundusz Rozwoju Kultury Fizycznej	120
VIII. MECHANIZMY SŁUŻĄCE ZAPEWNIENIU KOMPLEMENTARNOŚCI PROGRAMU REWITALIZACJI.....	124
1. Mechanizmy zapewnienia komplementarności pomiędzy poszczególnymi projektami rewitalizacyjnymi	124
1.1. Komplementarność przestrzenna.....	124
1.2. Komplementarność problemowa	125
1.3. Komplementarność proceduralno-instytucjonalna	129
1.4. Komplementarność międzyokresowa.....	130
1.5. Komplementarność źródeł finansowania.....	134

2. Opis powiązań programu z dokumentami strategicznymi i planistycznymi na poziomie krajowym, regionalnym i lokalnym	135
IX. SYSTEM WDRAŻANIA LOKALNEGO PROGRAMU REWITALIZACJI.....	138
1. Struktura zarządzania Lokalnym Programem Rewitalizacji	139
2. Promocja i informacja	140
X. MONITOROWANIE LOKALNEGO PROGRAMU REWITALIZACJI	142
1. Rodzaje monitoringu i wskaźniki monitoringu.....	142
2. Sprawozdawczość.....	144
3. Zasady pomiaru i doboru wskaźników monitorowania.....	145
XII. OCENA LOKALNEGO PROGRAMU REWITALIZACJI	149
1. Ocena przed realizacją Programu.....	149
2. Ocena w połowie okresu realizacji	149
3. Ocena na zakończenie Programu	150
XII. PARTYCYPACJA SPOŁECZNA	151
1. Diagnozowanie obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji	151
2. Programowanie Lokalnego Programu Rewitalizacji	153
3. Mechanizmy włączania interesariuszy w proces rewitalizacji na etapie wdrażania i monitorowania Lokalnego Programu Rewitalizacji.....	154
3.1. Procedura zgłaszania nowych zadań do LPR.....	155
3.2. Procedura zgłaszania propozycji zmian do LPR.....	156
4. Partycypacja społeczna na etapie monitorowania Lokalnego Programu Rewitalizacji .	156
XIII. OCENA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO LOKALNEGO PROGRAMU REWITALIZACJI	158
XIV. SPIS RYSUNKÓW	159
XV. SPIS TABEL	160
XVI. SPIS WYKRESÓW	162

I. WPROWADZENIE

1. Wstęp

Przemiany społeczno-gospodarcze na przestrzeni ostatnich kilkudziesięciu lat ukazały niekorzystne zjawiska i procesy na obszarach miejskich. Jednymi z obserwowanych procesów demograficznych i przestrzennych jest niekontrolowane rozpraszanie zabudowy miejskiej czy wzrost indywidualnego transportu samochodowego. Dlatego zgodnie z tendencjami europejskimi promuje się powrót do miast – niskoemisyjnych i przyjaznych. Sprzyja temu wzmocnienie funkcji mieszkaniowych, gospodarczych i kulturalnych. W ostatnich latach przykłada się większe znaczenie rewitalizacji - jest ona uwzględniana w dokumentach rządowych wyznaczających kierunki rozwoju kraju a mianowicie w Krajowej Strategii Rozwoju Regionalnego, koncepcji Przestrzennego Zagospodarowania Kraju 2030 czy Strategii Rozwoju Kraju. Narodowy Plan Rewitalizacji wymaga podejścia kompleksowego do wyprowadzania danego obszaru ze stanu kryzysowego poprzez działania w sferze społecznej, gospodarczej, przestrzennej i kulturowej.

Program jest opracowywany i uchwalany przez Radę Miejską w Drezdenku, na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 6 i 6a ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz.U.2015.2015 ze zm.) oraz na podstawie Wytycznych w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014-2020 (Warszawa, 3 lipca 2015 r.). Gminy które go uchwalą mają możliwość ubiegania się o wsparcie działań związanych z rewitalizacją. Środki można pozyskać z programów operacyjnych w ramach perspektywy finansowej 2014-2020. Wsparcie uzyskają projekty terenów zdegradowanych, które wynikają ze zintegrowanych programów rewitalizacji społeczno-gospodarczej, przestrzennej i funkcjonalnej.

2. Zakres pojęciowy

1. **Rewitalizacja** – to kompleksowy proces wyprowadzania ze stanu kryzysowego obszarów zdegradowanych poprzez działania całościowe (powiązane wzajemnie przedsięwzięcia obejmujące kwestie społeczne oraz gospodarcze lub przestrzenno-funkcjonalne lub techniczne lub środowiskowe), integrujące interwencję na rzecz społeczności lokalnej, przestrzeni i lokalnej gospodarki, skoncentrowane terytorialnie i prowadzone w sposób zaplanowany oraz zintegrowany poprzez programy rewitalizacji. Rewitalizacja zakłada optymalne wykorzystanie

specyficznych uwarunkowań danego obszaru oraz wzmacnianie jego lokalnych potencjałów (w tym także kulturowych) i jest procesem wieloletnim, prowadzonym przez interesariuszy (m.in. przedsiębiorców, organizacje pozarządowe, właścicieli nieruchomości, organy władzy publicznej, etc.) tego procesu, w tym przede wszystkim we współpracy z lokalną społecznością. Działania służące wspieraniu procesów rewitalizacji prowadzone są w sposób spójny: wewnątrz (poszczególne działania pomiędzy sobą) oraz zewnątrz (z lokalnymi politykami sektorowymi, np. transportową, energetyczną, celami i kierunkami wynikającymi z dokumentów strategicznych i planistycznych).

2. **Stan kryzysowy** – stan spowodowany koncentracją negatywnych zjawisk społecznych (w szczególności bezrobocia, ubóstwa, przestępczości, niskiego poziomu edukacji lub kapitału społecznego, niewystarczającego poziomu uczestnictwa w życiu publicznym i kulturalnym), współwystępujących z negatywnymi zjawiskami w co najmniej jednej z następujących sfer:

- a) gospodarczej (w szczególności w zakresie niskiego stopnia przedsiębiorczości, słabej kondycji lokalnych przedsiębiorstw),
- b) środowiskowej (w szczególności w zakresie przekroczenia standardów jakości środowiska, obecności odpadów stwarzających zagrożenie dla życia, zdrowia, ludzi bądź stanu środowiska),
- c) przestrzenno-funkcjonalnej (w szczególności w zakresie niewystarczającego wyposażenia w infrastrukturę techniczną i społeczną, braku dostępu do podstawowych usług lub ich niskiej jakości, niedostosowania rozwiązań urbanistycznych do zmieniających się funkcji obszaru, niskiego poziomu obsługi komunikacyjnej, deficytu lub niskiej jakości terenów publicznych),
- d) technicznej (w szczególności w zakresie degradacji stanu technicznego obiektów budowlanych, w tym o przeznaczeniu mieszkaniowym, oraz braku funkcjonowania rozwiązań technicznych umożliwiających efektywne korzystanie z obiektów budowlanych, w szczególności w zakresie energooszczędności i ochrony środowiska).

Skalę negatywnych zjawisk odzwierciedlają mierniki rozwoju opisujące powyższe sfery, które wskazują na niski poziom rozwoju lub dokumentują silną dynamikę spadku poziomu rozwoju, w odniesieniu do wartości dla całej gminy.

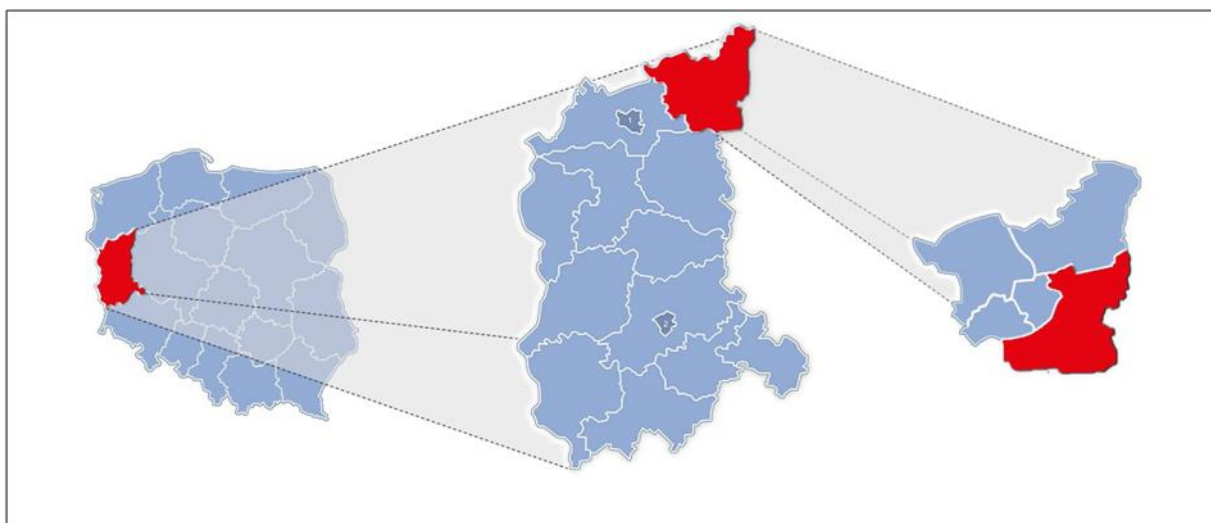
3. **Obszar zdegradowany** – obszar, na którym zidentyfikowano stan kryzysowy. Dotyczy to najczęściej obszarów miejskich, ale także wiejskich. Obszar zdegradowany może być podzielony na podobszary, w tym podobszary nieposiadające ze sobą wspólnych granic pod warunkiem stwierdzenia sytuacji kryzysowej na każdym z podobszarów.
4. **Obszar rewitalizacji** - obszar obejmujący całość lub część obszaru zdegradowanego, cechującego się szczególną koncentracją negatywnych zjawisk, o których mowa w pkt 2, na którym, z uwagi na istotne znaczenie dla rozwoju lokalnego, zamierza się prowadzić rewitalizację. Obszar rewitalizacji może być podzielony na podobszary, w tym podobszary nieposiadające ze sobą wspólnych granic, lecz nie może obejmować terenów większych niż 20% powierzchni gminy oraz zamieszkałych przez więcej niż 30% mieszkańców gminy. W skład obszaru rewitalizacji mogą wejść obszary występowania problemów przestrzennych, takich jak tereny przemysłowe (w tym portowe i wydobywcze), powojenne lub pokolejowe, wyłącznie w przypadku, gdy przewidziane dla nich działania są ściśle powiązane z celami rewitalizacji dla danego obszaru rewitalizacji.
5. **Program rewitalizacji** - inicjowany, opracowany i uchwalony przez radę miejską, wieloletni program działań w sferze społecznej oraz gospodarczej lub przestrzenno-funkcjonalnej lub technicznej lub środowiskowej,
6. **Projekt rewitalizacyjny** - projekt wynikający z programu rewitalizacji, tj. zaplanowany w programie rewitalizacji i ukierunkowany na osiągnięcie jego celów albo logicznie powiązany z treścią i celami programu rewitalizacji, zgłoszony do objęcia albo objęty współfinansowaniem UE z jednego z funduszy strukturalnych albo Funduszu Spójności w ramach programu operacyjnego. Wynikanie projektu rewitalizacyjnego z programu rewitalizacji oznacza zatem albo wskazanie (wymienienie) go wprost w programie rewitalizacji albo określenie go w ogólnym (zbiorczym) opisie innych, uzupełniających rodzajów działań rewitalizacyjnych.

II. DIAGNOZA OGÓLNA GMINY DREZDENKO

1. Strefa zagospodarowania przestrzennego

1.1. Położenie

Gmina Drezdenko leży w północno-wschodniej części województwa lubuskiego, w powiecie strzelecko-drezdeneckim, na skraju Puszczy Drawskiej i Noteckiej. Od wschodu sąsiaduje z gminą Krzyż, która położona jest w województwie wielkopolskim. Prócz tego graniczy z gminami: Dobiegniew, Drawsko, Międzychód, Santok, Sieraków, Skwierzyna, Stare Kurowo oraz Zwierzyn. Według danych z Urzędu Miejskiego w Drezdenku powierzchnia gminy wynosi 399,9 km². Jest jedną z największych gmin pod względem powierzchni w województwie lubuskim, a pierwszą w dawnym województwie gorzowskim. Zgodnie z danymi GUS liczba ludności wynosi 17 511 osób (stan na dzień 31.12.2015 r.). Siedziba gminy usytuowana jest w mieście Drezdenko. Gmina Drezdenko obejmuje administracyjnie miasto i 26 sołectw oraz 48 miejscowości (wsie i osady).

Rysunek 1. Lokalizacja gminy Drezdenko na tle kraju, województwa, powiatu

Źródło: Opracowanie własne

Większa część gminy rozciąga się w poprzek Pradoliny Noteci, zajmując środkową część Kotliny Gorzowskiej, pozostały teren wkracza na wschodnią część Pojezierza Myśliborskiego. Lasy Puszczy Drawskiej i Noteckiej tworzą aż 75% jej powierzchni, a liczne jeziora i inne baseny wodne zajmują powierzchnię 780 ha. Miasto i gmina Drezdenko położone są na obrzeżu dwóch wielkich krain: Wielkopolski i Pomorza. Lesistość tych

obszarów przekracza 70%. Drezdenko położone jest w Pradolinie Toruńsko-Eberswaldzkiej. W kierunku wschodnim i zachodnim na całym terenie gminy rozciągają się łąki i pola urozmaicone zakolami Noteci. Od strony północnej rozciąga się silnie sfałdowany, morenowy obszar Puszczy Drawskiej. W głębi lasów znajdują się jeziora Łubówko, rynnowe - Łubowo. Na wschód od jezior granicę stanowi rzeka Drawa. Część południowa gminy Drezdenko - międzyrzecze Warciańsko-Noteckie - to bory Puszczy Noteckiej (jeden z największych w Polsce kompleksów wydm śródlądowych).

Głównymi szlakami drogowymi w gminie są drogi wojewódzkie, takie jak:

- Droga wojewódzka nr 158 łącząca Drezdenko z Gorzowem Wielkopolskim,
- Droga wojewódzka nr 160 będąca połączeniem ze Słupskiem, Koszalinem, Gdańskiem oraz Poznaniem.

Istnieje również żeglowna rzeka Noteć, która łączy Drezdenko poprzez Kanał Bydgoski z Wisłą, a także poprzez Wartę z Odrą.

1.2. Ludność

Liczba ludności dla danej gminy została przedstawiona w tabeli 1.

Tabela 1. Ludność gminy Drezdenko w latach 2011-2014 (stan na 31.XII.2014r.)

Jednostka	Liczba mieszkańców				
	2010	2011	2012	2013	2014
obszar wiejski	7 041	7 054	7 146	7 132	7 123
miasto Drezdenko	10 554	10 565	10 491	10 447	10 388
Gmina Drezdenko	17 595	17 619	17 637	17 579	17 511

Źródło: GUS- Bank Danych Lokalnych

W 2014 r. liczba kobiet wynosiła 8 857, a mężczyzn 8 654. Na 100 mężczyzn przypadają 102 kobiety. Gęstość zaludnienia wynosi 44 osób/km². Wskaźnik przyrostu naturalnego na 1000 mieszkańców był w 2013 r. był ujemny i wynosił - 3,3.

Sytuacja demograficzna miasta i gminy Drezdenko wydaje się w przyszłości być stabilna:

- nie należy oczekiwać znacznego wzrostu ludności,
- nie należy oczekiwać znacznej migracji.

1.3. Użytkowanie terenu

Gmina Drezdenko ma charakter rolno-leśny. Charakterystyka zagospodarowania obszaru znajduje się w tabeli 2.

Tabela 2. Użytkowanie terenu na obszarze gminy Drezdenko (stan na 31.XII.2014r.)

Powierzchnia geodezyjna według kierunków wykorzystania gruntów		
powierzchnia ogółem	ha	39 991
powierzchnia lądowa	ha	39 011
grunty pod wodami razem	ha	980
grunty pod wodami - powierzchniowymi płynącymi	ha	931
grunty pod wodami – powierzchniowymi stojącymi	ha	49
użytki rolne razem	ha	10 076
użytki rolne - grunty orne	ha	4 079
użytki rolne – sady	ha	43
użytki rolne - łąki trwale	ha	4 406
użytki rolne - pastwiska trwale	ha	1 028
użytki rolne - grunty rolne zabudowane	ha	296
użytki rolne - grunty pod stawami	ha	88
użytki rolne - grunty pod rowami	ha	136
grunty leśne oraz zadrzewione i zakrzewione razem	ha	27 062
grunty leśne oraz zadrzewione i zakrzewione – lasy	ha	26 874
grunty leśne oraz zadrzewione i zakrzewione – grunty zadrzewione i zakrzewione	ha	188
grunty zabudowane i zurbanizowane razem	ha	1 182
grunty zabudowane i zurbanizowane - tereny mieszkaniowe	ha	165
grunty zabudowane i zurbanizowane - tereny przemysłowe	ha	82
grunty zabudowane i zurbanizowane - tereny inne zabudowane	ha	44
grunty zabudowane i zurbanizowane - tereny rekreacji i wypoczynku	ha	56
grunty zabudowane i zurbanizowane - tereny komunikacyjne – drogi	ha	605
grunty zabudowane i zurbanizowane - tereny	ha	157

komunikacyjne – kolejowe		
grunty zabudowane i zurbanizowane - użytki kopalne	ha	15
użytki ekologiczne	ha	115
nieużytki	ha	524
tereny różne	ha	52

Źródło: GUS – Bank Danych Lokalnych

Z tabeli wynika, że największą powierzchnię zajmują grunty leśne oraz zadrzewione i zakrzewione, które stanowią 68% ogólnej powierzchni całej gminy. Użytki rolne szacuje się na poziomie 25% całej powierzchni. Grunty zabudowane i zurbanizowane oraz grunty pod wodami stanowią zaledwie po 3% powierzchni ogólnej.

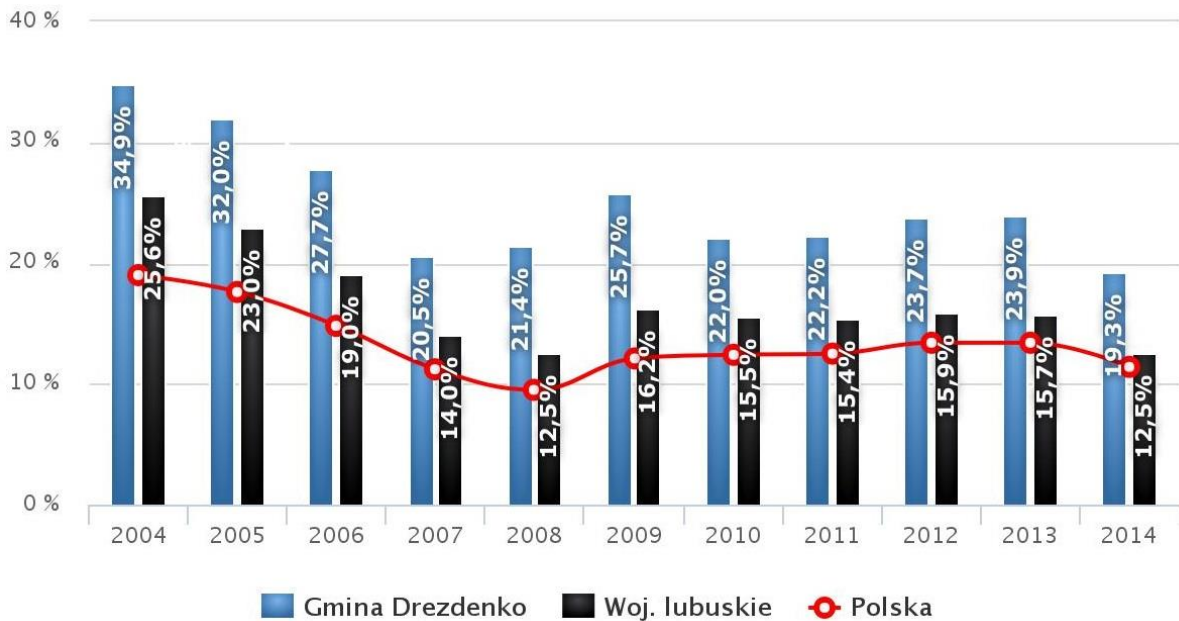
1.4. Rolnictwo

Na obszarze gminy Drezdenko rolnictwo stanowi istotną gałąź gospodarki. Powierzchnia gruntów rolnych szacowana jest na ok. 10 076 ha, z czego 4 079 ha to grunty orne, zaś łąki zajmują powierzchnię 4 406 ha. Spośród wszystkich zbóż zdecydowanie przeważa uprawa zbóż, mniejsze znaczenie ma uprawa roślin strączkowych przemysłowych i rzepaku.

1.5. Rynek pracy

Ze względu na wysoką stopę bezrobocia (19,3% - 22,8% wśród kobiet i 16,3% wśród mężczyzn, stan na rok 2014) województwo lubuskie należy do regionów o najtrudniejszej sytuacji na rynku pracy. W gminie Drezdenko na 1000 mieszkańców pracuje 185 osób (45,2% stanowią kobiety, zaś 54,8% mężczyźni). Stopa bezrobocia na przestrzeni kilku lat została przedstawiona na wykresie 1.

Według danych z Urzędu Pracy w Strzelcach Krajeńskich w gminie Drezdenko na koniec 2015 roku liczba bezrobotnych wynosiła 579 osób.

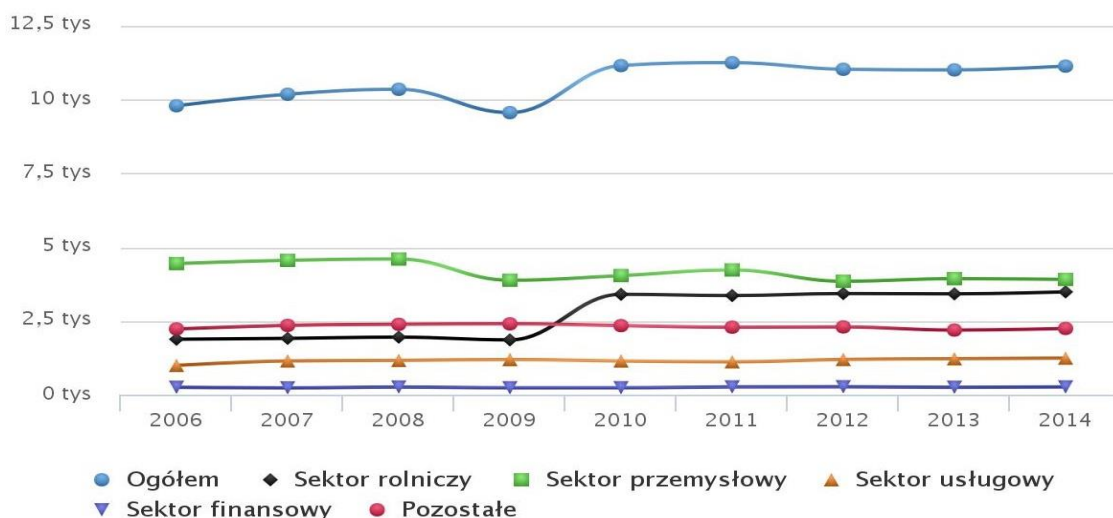
Wykres 1. Szacunkowa stopa bezrobocia rejestrowanego w gminie w latach 2004-2014

Źródło: GUS

Ludność aktywna zawodowo:

- w sektorze rolniczym (rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo) - 31,3%,
- w przemyśle i budownictwie - 35,1%,
- w sektorze usługowym (handel, naprawa pojazdów, transport, zakwaterowanie i gastronomia, informacja i komunikacja) - 11,1%,
- w sektorze finansowym (działalność finansowa i ubezpieczeniowa, obsługa rynku nieruchomości) - 2,4%.

Wykres 2. Liczba pracujących według sektorów ekonomicznych w gminie Drezdenko

Źródło: GUS

1.6. Struktura funkcjonalno-przestrzenna gminy

Gmina Drezdenko stanowi lokalny ośrodek przemysłowy, jak i administracyjny. Do funkcji gminy należą:

- mieszkaniowa,
- turystyczna,
- rolnicza,
- transport,
- rzemiosło,
- przemysł tworzyw sztucznych, drzewny, maszynowy.

1.7. Struktura komunikacyjna

Gmina Drezdenko pod względem komunikacyjnym jest położona korzystnie, odległość siedziby gminy od miasta Gorzów Wielkopolski to 50 km, Zielona Góra - 134 km, Poznania - 105 km, Berlina - 255 km. Miastem powiatowym są Strzelce Krajeńskie oddalone o 28 km.

Sieć uliczna miasta Drezdenko w powiązaniu z zewnętrznymi wojewódzkimi drogami wylotowymi jest wystarczające mimo wzrostu natężenia przewozów samochodów ciężarowych. Miasto nie posiada systemu komunikacji miejskiej, usługi transportowe wykonywane są za pomocą prywatnych linii, zaś dowóz dzieci i młodzieży do szkół jest dofinansowywane przez Gminę.

Na mocy uchwały z dnia 10 lutego 2016 r. Rady Miejskiej w Dreżdenku, utworzono związek powiatowo-gminny w celu wspólnego wykonywania przewozów pasażerskich w ramach publicznego transportu zbiorowego. Działanie to miało na celu poprawienie dostępności usług przewozowych oraz zmniejszenie ich kosztów poprzez zachowanie ustawowych ulg. System komunikacji można uznać za wystarczający w stosunku do liczby i rozmieszczenia ludności zamieszkującej obszar Gminy.

Sieć komunikacyjną w Gminie tworzą drogi kolejowe, rowerowe, wodne oraz sieć dróg gminnych, powiatowych i wojewódzkich. Miasto położone jest przy linii kolejowej relacji: Krzyż – Kostrzyn n/Odrą, co umożliwia bezpośrednie połączenie z Berlinem. Bliskość węzła kolejowego w Krzyżu pozwala na uzyskanie połączenia z innymi miejscowościami w kraju. Drogi kolejowe tworzą:

- linia magistralna Poznań - Szczecin (Zachodniopomorska DOKP),
- linia pierwszorzędna główna relacji Berlin - Piła - Gdańsk,
- linia nieczynna znaczenia miejscowego Dreżdenko - Skwierzyna (Zachodnia DOKP).

Uzupełnieniem połączeń drogowych i kolejowych jest żeglowna rzeka Noteć - droga wodna II klasy. Poprzez Kanał Bydgoski istnieje powiązanie z Wisłą, a poprzez Wartę z Odrą.

Tabela 3 przedstawia rodzaj nawierzchni oraz długość dróg zlokalizowanych w gminie Dreżdenko.

Tabela 3. Drogi gminy Dreżdenko

Drogi Gminne	Poza granicami administracyjnymi miasta (w km)	W granicach administracyjnych miasta (w km)
Twarde:	70,443	180878
ulepszone:	41,82	14,523
bitumiczna	29,48	9,549
betonowa	0,34	0,72
Kostka	12,00	4,254
nieulepszona	28,623	4,355
brukowcowi	18,00	3,992
tluczniowa	10,623	0,363

Źródło: Urząd Miejski w Dreżdenku

Drogi leżące w gminie i mieście Drezdenko:

- DW nr 154 Łęgowo – Przynotecko – Trzebicz
- DW nr 156 Lipiany – Barlinek – Strzelce Krajeńskie – Zwierzyn – Klesno
- DW nr 157 Zwierzyn – Goszczanowo
- DW nr 158 Gorzów Wlkp. – Santok – Drezdenko
- DW nr 160 Suchań – Piasecznik – Choszczno – Drezdenko – Międzychód – Gorzyń – Lewice Miedzichowo
- DW nr 161 Dobięgniew – Podlesiec – Przeborowo
- DW nr 164 Podlesiec – Zagórze – Drezdenko
- DW nr 170 Przeborowo – Drawiny – Nowe Bielice
- DW nr 174 Nowe Drezdenko – Kosin – Stare Bielice – Nowe Bielice – Krzyż – Lubcz Mały – Wieleń Północny – Nowe Dwory – Gajewo – Kuźnica Czarnkowska
- DW nr 176 Niegosław – Karwin – granica województwa wielkopolskiego
- DW nr 181 Drezdenko – Wieleń – Czarnków

Drogi powiatowe:

- 1362 F Gościm – Lubiatów – Sowa Góra
- 1363 F Gościm – Rąpin - Marzenin

Położenie tranzytowe:

- Zachód - wschód – Paryż – Berlin – Warszawa – linia kolejowa i drogowa
- Północ – południe – kraje skandynawskie – Świnoujście – Szczecin – Kostrzyn – Zielona Góra - Praga i kraje bałkańskie oraz Adriatyk – jest to linia kolejowa oraz droga E 65.

W Gminie Drezdenko funkcjonuje 46 przystanków, z czego 87% na terenie wiejskim, a pozostałe 23% w mieście. Zważając na rozmieszczenie ludności i ich ilość w samym mieście Drezdenko, liczba przystanków jest wystarczająca. Tabela 4 przedstawia liczbę przystanków komunikacji miejskiej na obszarze miasta Drezdenko oraz w sołectwach pod koniec 2015 r. (dane otrzymane z Urzędu Miejskiego w Drezdenku).

Tabela 4. Ilość przystanków komunikacji miejskiej w 2015 r.

Ilość przystanków komunikacji miejskiej w Gminie Drezdenko	
obszar wiejski	40
miasto Drezdenko	6
gmina Drezdenko	46

Źródło: Urząd Miejski w Drezdenku

1.8. Infrastruktura techniczna

Warunki mieszkaniowe w Gminie Drezdenko w latach 2011 - 2015 ulegały ciągłej poprawie, powierzchnia użytkowa oraz ilość mieszkań wzrasta. W 2011 r. powierzchnia użytkowa mieszkań w całej Gminie wynosiła 421 467 m², a w 2015 r. 436 400 m² (tabela 5). Poziom mieszkalnictwa warunkują nie tylko dane ilościowe, ale także jakościowe, przede wszystkim dotyczące średniej wielkości mieszkań i ich wyposażenia.

Tabela 5. Zasoby mieszkaniowe w 2015 r.

Jednostka	Powierzchnia użytkowa mieszkań (m²)				
	2011	2012	2013	2014	2015
obszar wiejski	177 148	179 863	181 548	183 340	184 654
miasto Drezdenko	244 319	245 272	246 781	249 454	251 746
Gmina Drezdenko	421 467	425 135	428 329	432 794	436 400

Źródło: Dane statystyczne GUS BDL

Według danych Przedsiębiorstwa Gospodarki Komunalnej i Mieszkaniowej w Drezdenku, w 2016 r. przeprowadzono termomodernizację mieszkań o łącznej powierzchni użytkowej 2482,97 m². Ponad 95% działań dotyczyło ocieplenia budynków, a pozostałe wymiany okien. Wszystkie zostały przeprowadzone na terenie zdiagnozowanym jako zdegradowany. Tym samym systematycznie Gmina realizuje przedsięwzięcia mające na celu podniesienie warunków mieszkaniowych dla jej mieszkańców. Ponadto w 2017 r. planuje się również termomodernizację budynku wspólnoty przy al. Piastów w Drezdenku.

Tabela 6. Liczba budynków poddana termomodernizacji na obszarze zdegradowanym w 2016 r.

Lp.	Lokalizacja	Numer	Powierzchnia użytkowa lokalu w m ²	Sposób termomodernizacji (ocieplenie, wymiana okien, drzwi, pieców)
1.	Kościuszki	5	895,52	Ocieplenie
2.	Drawiny	88	1141,11	Ocieplenie
3.	Drawiny	88c/14	36,98	Wymiana okien
4.	Pułaskiego	3/1	35,93	Wymiana okien
5.	Krakowska	24a/9	41,88	Wymiana okien
6.	Słowackiego	5/6	47,53	Wymiana okien i drzwi
7.	Zelątkowo	20	72,00	Wymiana okien
8.	Pułaskiego	4/1	37,03	Wymiana okien
9.	Szkolna	1/1	47,90	Wymiana okien
10.	Niepodległości	27/7	39,80	Wymiana okien
11.	Trzebiecz; Mostowa	1/6	52,40	Wymiana okien
12.	Długa	46/3	42,13	Wymiana okien
13.	Kościuszki	26/1	75,38	Wymiana okien
14.	Kościuszki	26/2	55,43	Wymiana okien i drzwi
15.	Stary Rynek	8/2	57,28	Wymiana okien
16.	Plac Wolności	13/4	37,84	Wymiana okien
17.	Kościuszki	38/6	18,47	Wymiana okien
18.	Plac Wolności	13/3	33,59	Wymiana okien
19.	Stary Rynek	2/3	43,93	Wymiana okien
20.	Plac Kościelny	1/9	5139	Wymiana okien i drzwi
21.	Pierwszej Brygady	14/5	27,74	Wymiana okien
22.	Dworcowa	1/1	54,25	Wymiana okien
23.	Chrobrego	16/3	29,81	Wymiana okien
24.	Dworcowa	2/2	45,77	Wymiana okien
25.	Marszałkowska	30/11	57,73	Wymiana okien
26.	Lwowska	9/3	43,30	Wymiana okien
27.	Niepodległości	47/3	20,11	Wymiana drzwi
28.	Podgórna	120b	77,87	Wymiana drzwi
29.	Aleja Piastów	1a/10	45,01	Wymiana drzwi
30.	Sienkiewicza	15/7	30,56	Wymiana drzwi
31.	Trzebiecz; Mostowa	1/5	26,4	Wymiana drzwi
32.	Drawiny	21/3	51,4	Wymiana drzwi
33.	Lwowska	7	368,54	Ocieplenie

1.8.1. Wodociągi i kanalizacje

Według danych zaczerpniętych z GUS aktualny stan długości sieci wodociągowej i kanalizacyjnej przedstawia poniższa tabela.

Tabela 7 Sieć wodociągowa i kanalizacyjna w gminie Drezdenko

Rodzaj sieci	Długość sieci [km]	Liczba przyłączy [szt.]	Liczba osób korzystających z sieci [os.]
Wodociągowa	94,1	2 389	14 915
Kanalizacyjna	69,3	1 103	10 883

Źródło: GUS

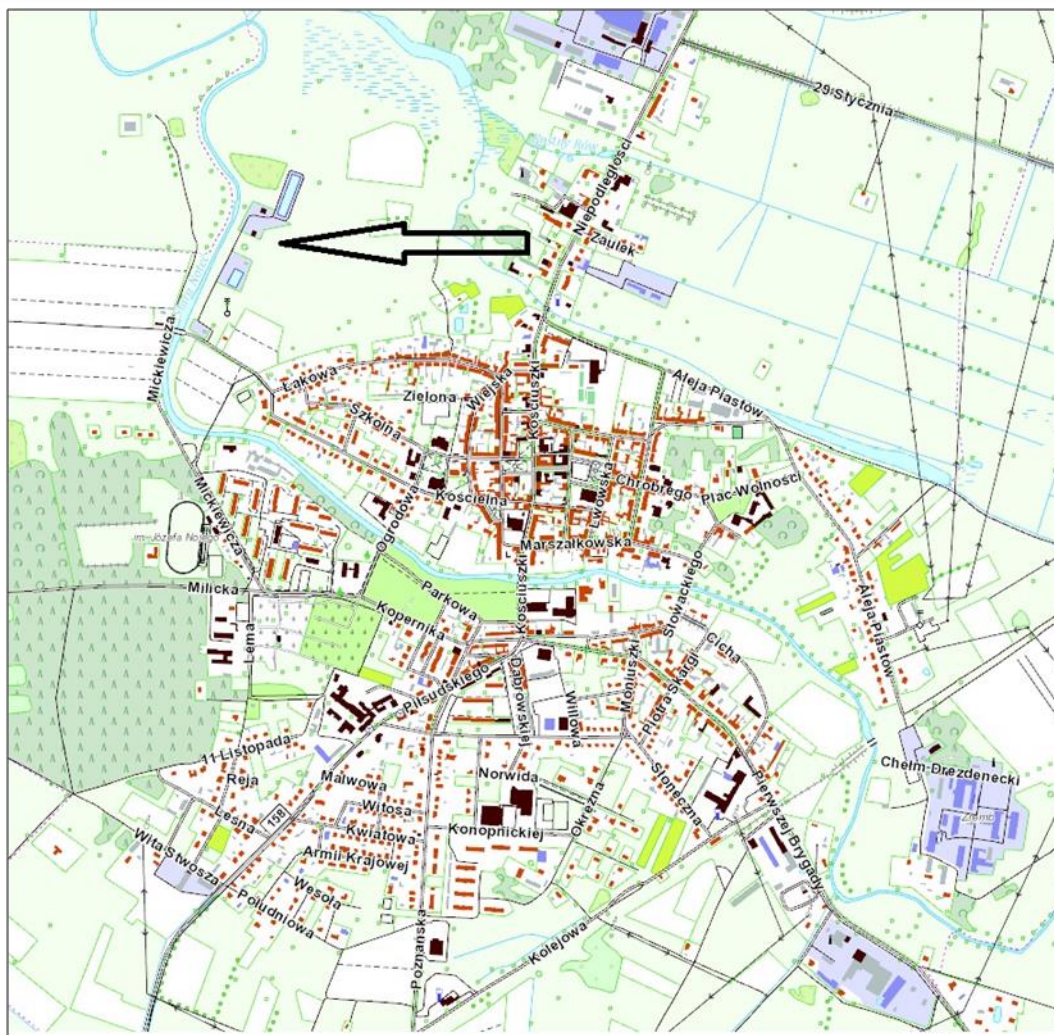
W powyższej tabeli widać, że sieć kanalizacyjna jest słabiej rozwinięta niż sieć wodociągowa. Według podziału administracyjnego na teren wiejski i miejski gminy, aż 97,2% mieszkańców miasta Drezdenko korzysta z sieci wodociągowej (56% korzystających z danej sieci na terenie wiejskim). Cała infrastruktura powstała przed 2002 r., rury wykonywane są ze stali, żeliwa, zaś odcinki powstałe po 2002 r. wykonane są z PE w systemie VAVIN.

Zaopatrzenie w wodę poszczególnych miejscowości następuje z ujęć w:

- Radowie,
- Drawinach,
- Lubiatowie,
- Modropole,
- Starych Bielicach.

Ścieki z całej gminy zbierane są z sieci kanalizacyjnej i doprowadzane do oczyszczalni ścieków w Drezdenku. Jest to oczyszczalnia mechaniczno-biologiczna o aktualnym przepływie ok. 1750 m³ na dobę (projektowany 5600 m³ na dobę). Ścieki oczyszczone doprowadzane są do Starej Noteci.

Rysunek 2. Lokalizacja oczyszczalni ścieków na tle miasta Drezdenko

Źródło: Opracowanie własne na podstawie zasięgniętych danych z GEOPORTAL

1.8.2. Energetyka i ciepłownictwo

Na obszarze całej gminy znajdują się pojedyncze sztuczne oraz liniowe źródła pól elektromagnetycznych wraz ze stacjami. Elementami sieci energetycznej występującymi na terenie gminy są:

- stacje transformatorowe SN 15/0,4 kV (kilowoltów),
- linia elektroenergetyczne 220kV,
- cywilne stacje radiowe CB o mocy około 10 W (watów),
- urządzenia nadawcze, diagnostyczne i inne, będące w posiadaniu policji, straży pożarnej, pogotowia i zakładów przemysłowych.

1.8.4. Gospodarka odpadami

W związku z obowiązkiem utrzymania czystości i porządku gmina jest zobowiązana zorganizować odbiór odpadów komunalnych od mieszkańców gminy. Mieszkańcy zaś mają obowiązek uiszczania opłaty za tego typu usługę. Za prowadzenie selektywnej zbiórki odpadów będą niższe ceny. Na terenie gminy Drezdenko występuje podział selektywnej zbiórki odpadów:

- w zabudowie jednorodzinnej - „u źródła” tj. na posesji, przy wykorzystaniu worków lub pojemników. W worki bezpłatnie zaopatruje firma zajmująca się odbiorem odpadów komunalnych,
- w zabudowie wielorodzinnej – odpady odbierane będą przez przedsiębiorcę z zabezpieczonych pomieszczeń lub pojemników zlokalizowanych w bezpośrednim sąsiedztwie budynków. Właściciel nieruchomości wielorodzinnej (wspólnota mieszkaniowa) we własnym zakresie ustali sposób zbierania odpadów przez poszczególne gospodarstwa domowe, w worki lub wspólne pojemniki.

1.9. Obiekty i granice strefy konserwatorskiej

W dniu 31.01.1975 r. Wojewódzki Konserwator Zabytków z Zielonej Górze zdecydował o dokonaniu wpisu do rejestru zabytków pod nr 2182. Ochronie podlegał teren wyznaczony zewnętrzną zabudową ulic: Poniatowskiego, Kościuszki, Wiejskiej, Marszałkowskiej, Żeromskiego, Chrobrego i obejmujący Plac Wolności. Ochronie jest poddany układ planistyczny z nawierzchnią, zabytki architektury i budownictwa wraz z zewnętrzną stolarką okienną i drzwiową, pokryciem dachowym, detalami architektonicznymi i rzeźbiarskimi, zieleń zorganizowana, inne zabytkowe elementy zagospodarowania.

1.10. Systemy oraz uwarunkowania przyrodnicze

1.10.1. Struktura gruntów

Klasy gleb na terenie gminy:

- Gleby klasy V i VI stanowią ponad 52% powierzchni całej gminy,

- Gleby klasy IV a-b to 43,55% powierzchni gminy,
- Gleby klasy III stanowią zaledwie 4,2% powierzchni gminy i są najwyższą klasą gleby, które znajdują się na jej terenie.

1.10.2. Zasoby wodne

Wody podziemne

Wody podziemne występują w gminie Drezdenko w utworach czwartorzędowych oraz trzeciorzędowych, co ma związek z występowaniem na terenie gminy Głównego Zbiornika Wód Podziemnych. Wody te są podstawowym źródłem zaopatrzenia ludności w wodę do picia i na potrzeby gospodarcze w gminie. Zasoby tych wód zaspakajają w całości zapotrzebowanie na wodę wszystkich odbiorców na terenie gminy.

Zbiornik Wód Poziemnych Nr 138 o nazwie Pradolina Toruń – Eberswalde (Noteć) o powierzchni 2100 km² o średniej głębokości ujęcia do 30 m, natomiast zasoby dyspozycyjne oszacowano na 400 tys. m³/d.

Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska prowadził monitoring diagnostyczny wód podziemnych na terenie gminy Drezdenko tylko w m. Gościm (punkt nr 2023). Ostatnie dostępne dane wykazały w 2013 roku III klasę jakości.

Według badań Sanepidu ujęcia wody zlokalizowane na terenie gminy Drezdenko gwarantują wodę zdatną do spożycia dla ludzi. W przypadku braku dostępu do wodociągu gminnego większość mieszkańców korzysta z ujęć wody – studni, gdzie woda okresowo jest niskiej jakości i powinna być uzdatniana.

Wody powierzchniowe

Gmina leży w dorzeczu rzeki Noteć. System wód powierzchniowych tworzą tu - oprócz koryt głównych rzek - liczne drobniejsze dopływy, starorzecza, jeziora, oczka wodne i tereny podmokłe. Na terenie gminy Drezdenko występuje 21 jezior o łącznej powierzchni 808,53 ha.

Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Zielonej Górze przeprowadził ocenę stanu wód powierzchniowych na terenie województwa lubuskiego (rok 2013). Badanie dotyczyło cieków wodnych takich jak: rzeki i jeziora. W gminie Drezdenko zbadano wody rzek Miały i Starej Noteci. Jeżeli chodzi o Miały stan/potencjał ekologiczny w ppk

monitoringu obszarów chronionych był dobry, w przypadku Starej Noteci umiarkowany. Pomiary wykazały, iż wody rzeczne na terenie jednolitych części wód powierzchniowych znajdujących się w granicach gminy są zeutrofizowane. Wskaźnikami znaczącymi były głównie związki azotu i fosforu. Stan jezior badanych w ramach Systemu Oceny Jakości Jezior zlokalizowanych w granicach gminy Drezdenko (j. Lubiewo, j. Solecko) był poniżej dobrego lub zły, w zakresie stanu chemicznego, jak i ekologicznego.

1.11. Przyroda

Podstawowy zrząd flory roślin naczyniowych stanowią na przykład drzewa lasotwórcze: grab, dąb bezszypułkowy i szypułkowy, jesion, klon zwyczajny, lipa drobnolistna, buk zwyczajny oraz rzadki cis pospolity. Tutaj znajdują się również pospolite rośliny runa leśnego jak: zawilec gajowy, gwiazdnica wielokwiatowa, szczyr trwały, turzyca palczasta. Działania człowieka spowodowały wiele antropogenicznych przeistoczeń szaty roślinnej, a tym samym ograniczenia terenowe dla świata zwierzęcego, ubożenie składu gatunkowego lasów.

Na terenie gminy Drezdenko wyróżnić można również roślinność nieleśną, taką jak śródpolne nasadzenia drzew (w tym nasadzenia w pasach zieleni). Nasadzenia tego typu znajdują się głównie wzdłuż dróg, a także w strefie cieków i oczek wodnych, rowów oraz miedz. Nasadzenia te pełnią rolę migracyjnych korytarzy środowiskowych, ożywiają krajobraz gminy, podnoszą walory estetyczno-krajobrazowe oraz spełniają na obszarach użytkowanych rolniczo funkcję zabezpieczającą przed procesami erozyjnymi i stepowaniem. Ponadto, regulują one stosunki wodne i przekształcają lokalny agroklimat. Istniejące zadrzewienia i zakrzaczenia powinny podlegać regularnym pracom pielęgnacyjnym i renowacji oraz w razie konieczności rozbudowie.

Lasy należące do terenów gminy Drezdenko są objęte zarządem Nadleśnictwa Smolarz oraz Nadleśnictwa Karwin. Według regionalizacji przyrodniczo-leśnej lasy Gminy Drezdenko położone są w III Krainie Wielkopolsko-Pomorskiej, Dzielnicy Kotliny Gorzowskiej, Mezoregionu Puszczy Noteckiej, Równiny Drawskiej i Pojezierza Dobiegniewskiego

Na terenie gminy prowadzona jest właściwa gospodarka leśna, która pozwala lasom istniejącym na pełnienie (w sposób naturalny lub też w wyniku działalności człowieka) różnych funkcji. Funkcjami tymi są: produkcyjna i pozaprodukcyjna. Funkcje produkcyjne (gospodarcze) lasu prowadzą do uzyskiwania dochodów. Polega to na zdolności do produkcji

biomasy i stałego powtarzania tego procesu, co umożliwi trwałe użytkowanie drewna i surowców nieдрzewnych pozyskiwanych z lasu. Funkcje pozaprodukcyjne dzielą się na: funkcje ekologiczne (ochronne) oraz funkcje społeczne. Funkcje ekologiczne polegają między innymi na korzystnym wpływie lasów na kształtowanie klimatu, skład atmosfery, regulację obiegu wody w środowisku naturalnym, ochronę gleb przed erozją i krajobrazu przed stepowaniem, zachowanie potencjału biologicznego gatunków i ekosystemów, a także różnorodności krajobrazu. Zaś jeśli chodzi o funkcje społeczne lasu, to kształtują korzystne warunki zdrowotne i rekreacyjne dla społeczeństwa, zapewniają rozwój kultury, nauki i edukacji ekologicznej społeczeństwa.

Do zagrożeń oddziałujących na lasy na terenie gminy Drezdenko należą:

- zagrożenia pożarowe,
- zanieczyszczenia powietrza,
- obniżanie się poziomu wód gruntowych,
- presja turystyczna.

W mniejszym stopniu, potencjalne zagrożenie stanowią również:

- szkody powodowane przez owady,
- szkody powodowane przez patogeniczne grzyby,
- szkody powodowane przez zwierzęta łowne.

Lasy gminy Drezdenko, zakwalifikowane zostały do zerowej strefy zagrożeń przemysłowych. Lasy te są narażone na występowanie pożarów - II kategoria zagrożenia pożarowego. Zagrożenie to spowodowane jest z bytowaniem w nim ludzi oraz z wypalaniem łąk i pastwisk. W związku z zapewnieniem odpowiedniego poziomu bezpieczeństwa pożarowego obszarów leśnych prowadzone są następujące działania:

- utrzymywanie pasów przeciwpożarowych wzdłuż głównych dróg i torów kolejowych,
- porządkowanie terenów leśnych wzdłuż szlaków komunikacyjnych,
- utrzymywanie punktów czerpania wody do celów gaśniczych,
- oznakowanie zagrożonych drzewostanów tablicami ostrzegawczymi i informacyjnymi,
- patrolowanie lasów przez Straż Leśną,
- wprowadzanie okresowych zakazów wstępu na tereny leśne.

Istotne znaczenie ma ochrona upraw drzew iglastych (sosna, świerk) przed ryjkowcami, a szczególnie szeliniakiem sosnowcem. Stosowane są różne metody:

- mechaniczne, np. okopanie uprawy rowkiem izolacyjnym, wykopanie na takiej uprawie dołków chwytnych, do których dodatkowo wkładane są środki wabiące, a zwabione tam szkodniki są niszczone,
- chemicznie – uprawę trzeba opryskać roztworem insektycydu. W uprawach i młodnikach iglastych pewne zagrożenie stwarza smolik znaczony. Ograniczenie jego liczebności polega na usuwaniu i niszczeniu zasiedlonych drzewek.

Ptaki pomagają w walce z nadmiernym rozmnożeniem się szkodliwych owadów. Aby poprawić ich warunki bytowania, wywieszane są w lasach budki lęgowe.

Duże znaczenie mają szkody powodowane przez zwierzynę leśną (jeleń, sarna, łoś, dzik), którym zapobiega się przez grodzenie, smarowanie repelentami, zabezpieczanie plastikowymi tubami oraz palikowanie cennych gatunków, a w młodnikach głównie przez zabezpieczanie sosny osłonkami plastikowymi.

W całej gminie Drezdenko, wg danych za 2014 r. znajduje się 26 881,06 ha lasów, w tym 26721,27 ha to lasy Skarbu Państwa, a 159,79 ha prywatne. Wskaźnik lesistości jest bardzo wysoki - wynosi 65,1% i wzrósł on od 2013 r. o 0,05%.

1.11. Powietrze atmosferyczne

Tabela 7 i 8 przedstawia badanie jakości powietrza powiatu strzelecko-drezdeneckiego przeprowadzone przez Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w 2013 r.

Tabela 8. Klasyfikacja stref zanieczyszczeń wg kryteriów ochrony zdrowia

Powiat	Symbol klasy wynikowej dla poszczególnych zanieczyszczeń dla obszaru całej strefy							Klasa ogólna strefy
	SO ₂	NO ₂	PM10	Pb	C ₆ H ₆	CO	O ₃	
strzelecko-drezdenecki	A	A	C	A	A	A	A	A

Źródło: WIOŚ Zielona Góra

Tabela 9. Klasyfikacja stref zanieczyszczeń wg kryteriów ochrony roślin

Powiat	Symbol klasy wynikowej dla poszczególnych zanieczyszczeń dla obszaru całej strefy			Klasa ogólna strefy
	SO ₂	No _x	O ₃	
strzelecko-drezdenecki	A	A	A	A

Źródło: WIOŚ Zielona Góra

Ogólny stan jakości powietrza na terenie powiatu strzelecko-drezdeneckiego, a tym samym gminy Drezdenko, uznaje się za dobry. Największe skupienie zanieczyszczeń zlokalizowane jest wzdłuż ciągów komunikacyjnych o dużym natężeniu ruchu (drogi wojewódzkie). Stężenie pyłu zawieszonego wynika z występowania znacznej ilości źródeł niskiej emisji. Stopniowa likwidacja źródeł emisji, poprzez rozbudowę sieci ciepłowniczej lub zmianę nośnika energetycznego (np. węgla słabej jakości na węgiel o lepszych parametrach jakościowych albo gaz), powinna doprowadzić do poprawy jakości powietrza. Parametr ten powinno się regularnie kontrolować. Ze względu na naruszenie rocznych norm parametrów dla stężeń pyłu zawieszonego (PM10) strefa lubuska została zakwalifikowana do opracowania Programu Ochrony Powietrza, który jest regularnie aktualizowany.

Aby utrzymać dobrą jakość powietrza, czy też poprawę jego jakości można uzyskać przez:

- ograniczenie szkodliwych dla środowiska technologii,
- zmniejszenie oddziaływania obszarów niskiej emisji na środowisko naturalne,
- stworzenie warunków rozwoju dla budowy sieci gazowej w gminie,
- likwidację lub modernizację kotłowni tradycyjnych (zmiana nośnika energii z węgla np. na gaz),
- poprawę nawierzchni dróg, budowę obwodnic.

1.12. Hałas

Klimat akustyczny to sumaryczny poziom hałasu danego terenu. Zależy on od jego urbanizacji oraz źródła emitowanego hałasu, tj.:

- hałasu komunikacyjnego od dróg i szyn, który rozprzestrzenia się na oddalone tereny ze względu na obszerność źródeł
- hałasu przemysłowego obejmujący najbliższe sąsiedztwo

- hałasu komunalnego powstający przy obiektach sportu, rekreacji i rozrywki

Hałas jest niedogodnością postrzeganą częściej niż degradacja innych części środowiska. Oddziaływanie to, nie powoduje nieuchronnych zmian w środowisku, lecz jego ograniczanie napotyka wiele problemów i pociąga za sobą koszty (szczególnie hałasów komunikacyjnych). Wartości dopuszczalne poziomu równoważnego hałasu określa Rozporządzenie Ministra Ochrony Środowiska z dnia 14 czerwca 2007r. w sprawie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku (Dz. U. Nr 2014, poz. 112). Dokument ten określa rodzaje terenów, dla których ustala się dozwolone poziomy dźwięku w przestrzeni, w zależności od przeznaczenia obszaru. Zróżnicowany są także wartości dozwolone poziomu dźwięku w stosunek do hałasów przemysłowych, komunikacyjnych (drogowe, kolejowe i tramwajowe), lotniczych oraz od linii elektroenergetycznych. Subiektywna wrażliwość na hałas, jest czynnikiem, który wpływa na relacje między warunkami akustycznymi a człowiekiem. Dotyczy ona fizjologicznych predyspozycji odebrania dźwięku, reakcji uczuciowych jak i subiektywnych odczuć. Wśród ludzi pojawiają się ogromne różnice indywidualne dlatego też ocena hałasu zależy od: wieku, wrażliwości, stanu zdrowia, odporności psychicznej i chwilowego nastroju człowieka.

1.13. Energia odnawialna

Mówiąc o źródłach odnawialnych, chodzi tu przede wszystkim o energię wodną, wiatrową, geotermalną, promieniowania słonecznego oraz produkcję biomasy. Polska posiada duży potencjał zasobów odnawialnych. Jest on jednak przeróżny w poszczególnych częściach naszego kraju.

Energia słoneczna

Bardzo popularnymi metodami pozyskiwania energii z promieniowania słonecznego są systemy fototermiczne. Są to kolektory słoneczne oraz systemy fotowoltaiczne, przemieniające promieniowanie słoneczne wprost na energię elektryczną. Zasoby te są dostateczne do zaspokojenia wszystkich potrzeb w płaszczyźnie produkcji ciepłej wody użytkowej w okresie letnim i ok. 50/60% w okresie wiosenno-jesiennym. Energię tę wykorzystuje się w: kolektorach słonecznych, instalacjach fotowoltaicznych, oświetleniu solarnym, sygnalizacji solarnej. Głównymi miejscami użytkowania energii solarnej są przede

wszystkim budynki mieszkalne, usługowe, rekreacyjne użyteczności publicznej. Poprawa lokalnych warunków środowiskowych może być spowodowana, poprzez uzyskanie energii z technologii solarnej. Obecne instalacje są nieznaczne i ograniczają się do niedużej liczby nowych domów jednorodzinnych.

Energia wody

Na obszarze gminy Drezdenko nie są usytuowane elektrownie wodne, najbliższa znajduje się w gm. Dobiegniew, na rzece Drawie (EW „Kamienna”).

Energia wiatru

Na obszarze gminy Drezdenko nie wspomniano do tej pory o zainteresowaniu inwestorów w lokowanie farm wiatrowych. Jednak teren powiatu strzelecko-drezdeneckiego przyporządkowano do II strefy wietrzności, korzystnej z punktu widzenia elektrowni wiatrowych.

Biomasa

Zastosowanie biomasy do celów energetycznych jest bardzo rozpowszechnionym sposobem produkcji czystej energii. Możliwością pozyskiwania biomasy jest uprawa roślin energetycznych na gruntach rolniczych. Do takich roślin należą: plantacje kukurydzy, rzepaku, szybko rosnące uprawy drzew, krzewów i traw.

Z powierzchni 58,1 ha wycinki zieleni urządzonej na terenie powiatu strzelecko-drezdeneckiego, możliwości pozyskania energii wynosi 1,3 TJ (dzuli/rok), natomiast potencjał mocy cieplnej 0,2 MW (megawat). Jeżeli chodzi o słomy z powierzchni 30 238 ha, potencjał energii wyniesie 33,9 TJ/rok, natomiast potencjał mocy cieplnej 5,9 MW. Warunki do wykorzystania energii z biomasy na obszarze powiatu strzelecko – drezdeneckiego, a także gmina Drezdenko, są korzystne. Gmina Drezdenko w bardzo ograniczonym zakresie prowadzi uprawy roślin energetycznych, pomimo możliwości wykorzystania słomy oraz upraw roślin energetycznych.

1.14. Charakterystyka przestrzeni publicznych miast

Przestrzenie publiczne tworzą wizytówkę jakichkolwiek miast czy regionów. Ich utrzymanie i zagospodarowanie jest oznaką skuteczności zarządzania budżetem przez władze lokalne. Właściwe zagospodarowanie tych obszarów wpływa korzystnie na jakość życia

codziennego mieszkańców, zwiększa uwagę turystów, a także potrafi przyciągnąć ewentualnych inwestorów.

Analizując przestrzeń publiczną w Dreżdenku wolno stwierdzić, że gmina efektywnie dba o ich jakość. W 2013 r. dla mieszkańców Lubiatowa, nastąpiło wdrażanie lokalnych strategii rozwoju PROW 2007-2013 w ramach działania „Odnowa i Rozwój Wsi”. Inwestycja ta polegała na zagospodarowaniu przestrzeni publicznej na cele rekreacyjne. Zostało utworzone ogólnodostępne miejsce do aktywnego wypoczynku oraz spotkań mieszkańców danej miejscowości. Prace obejmowały wykonanie boiska wielofunkcyjnego, placu zabaw, wiat rekreacyjnych, budynku gospodarczego oraz zagospodarowania terenu działki wraz ze ścieżkami.

Przestrzeń publiczną miasta powinna charakteryzować się równym dostępem do niej, co reguluje obowiązek nałożony przez ustawę z 2002 r. Zgodnie z tym obowiązkiem, budynki powinny być wyposażone w pochylnie oraz urządzenia umożliwiające pokonanie bariery architektonicznej.

Miasto Dreżdenko będąc siedzibą Gminy, a tym samym pełniąc funkcje administracyjno-publiczne, sukcesywnie zmienia przestrzeń publiczną w kierunku wprowadzenia infrastruktury przystosowanej dla osób z niepełnosprawnościami.

Przykładowym projektem skierowanym na aktywizację osób starszych oraz zapewnienie im możliwości aktywnego wypoczynku poprzez rozwój infrastruktury dostosowanej do ich potrzeb, była realizacja zadania w 2013 r. polegającego na budowie mini placu rekreacyjnego dla dzieci i osób starszych w miejscowości Goszczaniec. Potrzeby w tym zakresie są wciąż aktualne.

Liczne pomniki przyrody na obszarze gminy Dreżdenko są pod stałą obserwacją. Przeprowadzane są prace pielęgnacyjne, a także sprawdzany jest stan drzew pomnikowych. O wysokich walorach przyrodniczych świadczą również istniejące rezerваты przyrody.

Stan dróg i chodników na obszarze gminy i miasta jest satysfakcjonujący, niemniej jednak w niektórych miejscach należałoby wykonać prace remontowe czy też przebudowę. Gmina dokonuje modernizacji dróg na obszarze miasta.

1.15. Analiza obszarów rekreacyjno-turystycznych i możliwość rozwoju turystyki

Biorąc pod uwagę bazę turystyczną gminy Drezdenko należy skupić się na obiektach zabytkowych, jak i atrakcjach turystycznych, które są dostępne w mieście i na terenie całej gminy. Głównymi walorami turystycznymi są:

- Kompleksy leśne, jeziora, rzeki , czyste i nie skażone środowisko naturalne,
- Urozmaicony i piękny krajobraz,
- Uprzywilejowanie klimatyczne i walory lecznicze
- Zwierzyna leśna i ryby słodkowodne,
- Rezerваты fauny i flory,
- Szlaki wodne (rzeczne).

Tabela 9 przedstawia istniejące obiekty zabytkowe na terenie gminy.

Tabela 10. Obiekty zabytkowe gminy i miasta Dreżdenko

Lokalizacja	Obiekt
Grotów	Kościół murowany ewangelicki ob. filialny rzymskokatolicki pw. św. MB Królowej Polski z 1887 roku
Karwin	Kościół szachulcowy ewangelicki ob.. Filialny rzymskokatolicki pw. św. MB Podwyższenia Krzyża Św. z 1711 roku
Lubiatów	Kościół szachulcowy ewangelicki ob.. Filialny rzymskokatolicki pw. św. Józefa z 2 połowy XVIII wieku
Lubiatów	Dzwonnica drewniana z zespołu kościelnego filijnego rzymskokatolickiego z XIX wieku
Lubiewo	Kościół murowany ewangelicki ob. filialny rzymskokatolicki pw. św. MB Szkaplerznej z 1908 roku
Przeborowo	Kościół szachulcowy ewangelicki ob. filialny rzymskokatolicki pw. MB Częstochowskiej z 1763 roku
Przeborowo	Dzwonnica drewniana z zespołu kościelnego filijnego rzymskokatolickiego z XVIII wieku
Rapin	Kościół murowany ewangelicki ob. Parafialny rzymskokatolicki pw. Nawiedzenia NMP z XIX/XX wieku
Trzebicz	Kościół murowany ewangelicki ob. Parafialny rzymskokatolicki pw. Najświętszego Serca Pana Jezusa z 1879 roku
Dreżdenko	Spichlerz murowany - szachulcowy z XVII/XVIII wieku
Dreżdenko	Budowla secesyjna z 1886 roku położona przy ul. Kościuszki
Dreżdenko	Kościół murowany z 1902 roku pw. Przemienienia Pańskiego
Dreżdenko	Kościół murowany z 1914 roku pw. Najświętszego Serca Pana Jezusa
Dreżdenko	Kościół murowany z 1898 roku pw. Matki Boskiej Różańcowej
Dreżdenko	Zabytkowa zabudowa mieszkaniowa, dawniej Chyża, VIII-IX wieku
Dreżdenko	Zespół pałacowo-parkowy z XVIII wieku
Goszczanowiec	Kościół murowany z 1867 roku pw. św. Teresy
Goszczanowo	Kościół murowany z XIX wieku pw. św. Jana Vianey'a
Goszczańówko	Kościół murowany z 1912 roku pw. Jana Chrzciciela
Gościm	Kościół murowany z 1898 roku pw. Niepokalanego poczęcia NMP

Źródło: Plan zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe – projekt

W powyżej tabeli widać, że gmina Drezdenko jest bogata w obiekty chronione. Na terenie gminy istnieje aż 20 różnych zabytków. Głównymi obiektami są kościoły, występuje również kilka spichlerzy i dzwonnicy, zespół pałacowo-parkowy oraz zabytkowa zabudowa mieszkaniowa.

Część obszaru gminy należy do obszaru chronionego krajobrazu. Są to obszary o wysokich walorach przyrodniczych, z wyeksponowanym krajobrazem i przeróżnych ekosystemach. Wyjątkowo atrakcyjne w kontekście potencjalnego kreowania turystyki masowej oraz wypoczynku. Konkretnie obszary zostały przedstawione w tabeli 10.

Tabela 11. Obszary chronionego krajobrazu w gminie Drezdenko

Lokalizacja	Nazwa obszaru chronionego	Powierzchnia [ha]
gmina Drezdenko	Pojezierze Puszczy Noteckiej	12 000
	Dolina Warty i Dolnej Noteci	6 908
	Puszcza Drawska	9 568

Źródło: RDOŚ Gorzów

2. Sfera gospodarcza

2.1. Struktura i trendy podstawowych branż gospodarki na terenie miasta

Tabela 12. Podmioty gospodarcze zarejestrowane w gminie Drezdenko w latach 2010-2015

Sekcje PKD	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Ogółem	1736	1636	1615	1674	1670	1672
Sekcja A: rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	138	128	138	131	120	121
Sekcja B: górnictwo i wydobywanie	1	1	1	1	1	1
Sekcja C: przetwórstwo przemysłowe	136	134	129	134	133	138
Sekcja D: wytwarzanie i zaopatrzenie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych	1	1	1	2	3	3

Sekcja E: dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją	7	6	5	5	4	4
Sekcja F: budownictwo	185	178	160	167	163	168
Sekcja G: handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle	614	548	547	560	547	530
Sekcja H: transport i gospodarka magazynowa	107	101	91	96	101	110
Sekcja I: działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi	56	49	50	49	52	52
Sekcja J: Informacja i komunikacja	15	19	14	15	19	18
Sekcja K: działalność finansowa i ubezpieczeniowa	36	32	34	39	36	36
Sekcja L: działalność związana z obsługą rynku nieruchomości	18	18	18	18	17	17
Sekcja M: działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	66	63	68	73	82	86
Sekcja N: działalność w zakresie usługi administrowania i działalność wspierająca	53	53	46	54	63	61
Sekcja O: administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne	10	10	10	10	10	9
Sekcja P: edukacja	36	36	41	46	46	45
Sekcja Q: opieka zdrowotna i pomoc społeczna	130	138	146	149	147	150
Sekcja R: działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	17	18	19	19	21	22
Sekcja S i T : pozostała działalność usługowa; gosp. domowe zatrudniające pracowników; gosp. domowe produkujące wyroby i świadczące usługi na własne potrzeby	110	103	97	106	105	101

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z GUS- Bank Danych Lokalnych

W powyższej tabeli widać jak zmieniała się liczba podmiotów gospodarczych w przeciągu 6 lat. Możemy zauważyć tendencję spadkową. Najbardziej rozwijającymi dziedzinami są: opieka zdrowotna i pomoc społeczna (sekcja R), edukacja (sekcja P) oraz działalność profesjonalna, naukowa i techniczna (sekcja M). Duży spadek nastąpił w sekcji

F (budownictwo) oraz sekcji G (handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle).

W tabeli 12 zestawiono liczbę podmiotów gospodarczych w 2015 r. z podziałem na miasto Drezdenko i sołectwa gminy Drezdenko (dane otrzymane z Urzędu Miejskiego w Drezdenku).

Tabela 13. Ilość podmiotów gospodarczych w 2015 r.

Ilość podmiotów gospodarczych	
obszar wiejski	354
miasto Drezdenko	726
gmina Drezdenko	1080

Źródło: Urząd Miejski w Drezdenku

2.2. Główni pracodawcy i zatrudnienie

Cała gmina rozwija się pod kątem przemysłu drzewnego, spożywczego, metalowego oraz papierniczego. Największe zakłady przemysłowe to:

- **SMURFIT KAPPA Drezdenko Sp. z o. o.** – jest światowym liderem w produkcji opakowań papierowych,
- **VICTAULIC POLSKA Sp. z o. o.** – odlewnia, która świadczy usługi obróbki i montażu na potrzeby klientów zewnętrznych,
- **Holding- Zremb Gorzów S.A. Oddział Meprozet w Drezdenku** - producent konstrukcji stalowych, obróbka skrawaniem,
- **Zakład Budowlany Antczak Sp. j.** – producent materiałów budowlanych oraz wykonywanie usług remontowo-budowlanych,
- **Wytwórnia Opakowań „BUD-OPAK” S. j. B. Łagoda, T. Kamiński** – producent opakowań z tektur litych i falistych o różnych konstrukcji z nadrukiem,
- **Zakład Stolarski Drezdenko Józef Grzegorzek** – producent mebli sosnowych
- **Grzegorzek Jan** - producent mebli sosnowych,
- **„Sobex” Sobota S. j.** – producent galanterii ogrodowej drewnianej,

- „Gozdrew” Sp. j. T. S. J. Słaby – tartak w miejscowości Gościm, Ośrodek wypoczynkowy-szkoleniowy w Goszczanowie.

2.3. Kierunki rozwoju gospodarki gminy

Dokumentem określającym kierunki rozwoju gospodarczego gminy jest Strategia Rozwoju Gminy Drezdenko na lata 2014-2020. Dokument ten określa cele strategiczne na obszarze lokalnej gospodarki, konieczne do zrównoważonego, stałego oraz wielofunkcyjnego rozwoju gminy. Są nimi:

Proponowane kierunki działań zawarte w Strategii Rozwoju Gminy Drezdenko na lata 2014-2020:

- Rozwój rolnictwa zamawianego i ekologicznego,
- Wykorzystanie możliwości form wsparcia w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich 2014 – 2020,
- Promocja współpracy i współpraca gospodarstw rolnych z instytucjami otoczenia biznesu, organizacjami naukowo-badawczymi w zakresie innowacji w rolnictwie,

- Nawiązanie współpracy z regionalną, prężnie działającą instytucją otoczenia biznesu, wspierającą rozwój przedsiębiorstw,
- Promocja lokalnej przedsiębiorczości, rolnictwa i lokalnych produktów poprzez udział w targach i misjach gospodarczych regionalnych, krajowych i zagranicznych,
- Aktywizacja zawodowa osób bezrobotnych, działania na rzecz podnoszenia kompetencji i kwalifikacji zawodowych zgodnie z potrzebami rynku pracy dla osób bezrobotnych i/lub przedsiębiorczych,
- Promocja edukacji zawodowej, rozwój systemu staży i praktyk, wsparcie w zdobyciu doświadczenia zawodowego, współpraca placówek kształcenia gimnazjalnego i zawodowego z sektorem przedsiębiorstw,
- Wytyczenie i uzbrojenie terenów pod inwestycje,
- Współpraca z sąsiednimi gminami w zakresie opracowania spójnej koncepcji szlaków, tras i ścieżek turystycznych/ rowerowych/ pieszych/ konnych/ wodnych etc. oraz ich wytyczenie/ modernizacja/ uporządkowanie/ oznakowanie, jak również promocja,
- Rozbudowa infrastruktury rekreacyjnej (w tym sportowej),
- Współpraca z sąsiednimi gminami z zakresie tworzenia wspólnej oferty turystycznej w oparciu o tradycję, obyczaje, kulturę, wytwórczość obszarów wiejskich, wydarzenia kulturalne o zasięgu ponadlokalnym, zasoby turystyki aktywnej.

2.4. Analiza możliwości budżetowych dotyczących realizacji przedsięwzięć inwestycyjnych

W 2014 r. wszystkie wydatki z budżetu gminy Drezdenko równały się 61,8 mln złotych, co w przeliczeniu daje 3,5 tys. złotych na jednego mieszkańca. Nastąpił wzrost wydatków o 21,7% w porównaniu z rokiem poprzednim. Znaczna część budżetu gminy Drezdenko – 33,5% została przeznaczona na oświatę i wychowanie. 20,8% wydatków przeznaczona została na pomoc społeczną zaś na administrację publiczną 10,1%. Wydatki inwestycyjne wynosiły 11,7 mln złotych, co daje 18,9% wydatków ogółem.

Na 2014 r. suma dochodów w gminie Drezdenko równała się 63,9 mln złotych, co daje 3,6 tys. złotych w przeliczeniu na jednego mieszkańca. Dochody podobnie jak wydatki wzrosły o 26,4% w porównaniu do 2013 r. Aż połowa profitów pochodzi z dochodów od osób

prawnych, fizycznych i od innych jednostek – 48,9%. Pozostała część dochodów pochodzi z różnych rozliczeń (23,1%) oraz z pomocy społecznej (16,2%). Podatek dochodowy od osób fizycznych wzbogacił budżet gminy o 408 złotych na mieszkańca (11,2%), zaś dochód z tytułu podatków dochodowych od osób prawnych stanowił 47,6 złotych na mieszkańca (1,3%).

3. Strefa społeczna

3.1. Struktura demograficzna

Na dzień 31 grudnia 2014 r. łączna liczba osób posiadających stałe miejsce zamieszkania w gminie Drezdenko wynosiła 17 511. W latach 2010-2012 można zauważyć niewielki coroczny wzrost liczby mieszkańców, wynoszący najwięcej 0,14% w 2011 r. Po 2012 r. nastąpił mocny spadek liczby ludności. Największy spadek nastąpił w 2014 r. i wynosił 0,39 %. Gęstość zaludnienia zmieniła się nieznacznie, w 2010 r. wynosiła 44os./km², zaś w 2014 r. – 43,78os./km².

W poniższej tabeli została przedstawiona ludność gminy Drezdenko.

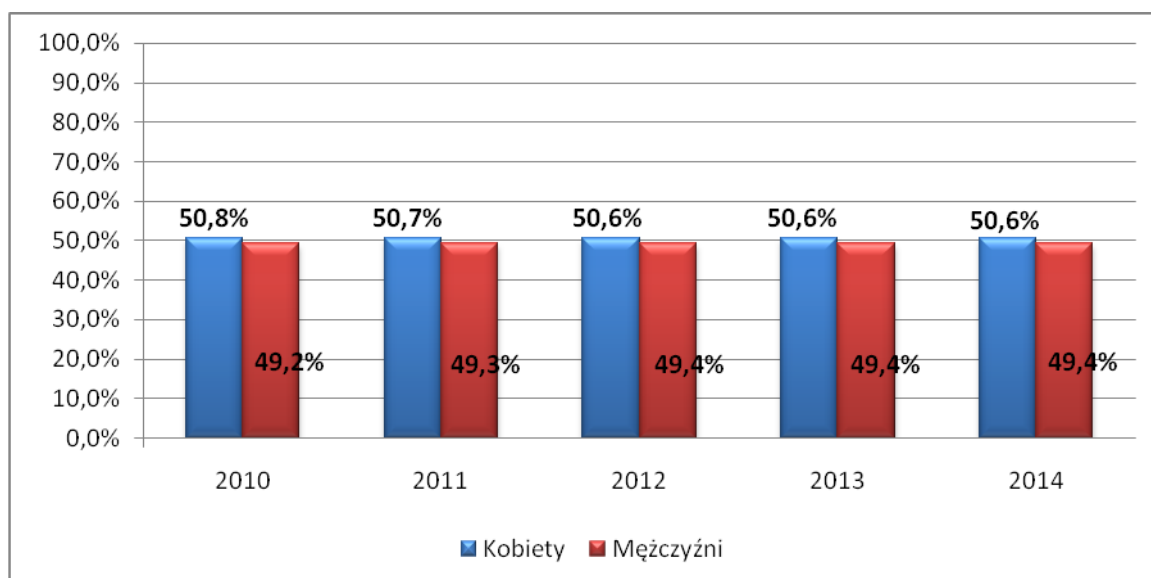
Tabela 14. Ludność posiadająca stałe miejsce zamieszkania w gminie Drezdenko w latach 2010-2014

	Drezdenko miasto	Drezdenko obszar wiejski	Gmina Drezdenko
Ogółem			
2010	10 554	7 041	17 595
2011	10 565	7 054	17 619
2012	10 491	7 146	17 637
2013	10 447	7 132	17 579
2014	10 388	7 123	17 511
Mężczyźni			
2010	5 095	3 571	8 666
2011	5 113	3 577	8 690
2012	5 087	3 633	8 720
2013	5 087	3 636	8 684
2014	5 356	3 622	8 654

Kobiety			
2010	5 459	3 470	8 929
2011	5 452	3 477	8 929
2012	5 404	3 513	8 917
2013	5 399	3 496	8 895
2014	5 356	3 501	8 857

Źródło: Bank danych lokalnych

Poniższy wykres przedstawia procentowy udział kobiet i mężczyzn w ogólnej liczbie ludności gminy Drezdenko.

Wykres 3. Ludność posiadająca stałe miejsce zameldowania w gminie Drezdenko na lata 2010-2014

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Banku Danych lokalnych

W 2014 r. w gminie Drezdenko ludność w wieku produkcyjnym równała się prawie 63% ogółu ludności. Jeżeli chodzi o osoby w wieku przedprodukcyjnym stanowi 19,2% ogółu liczby ludności, zaś pozostała część należy do grupy osób w wieku poprodukcyjnym - 17,9%.

Tabela 15. Liczba ludności według produkcyjnych grup wieku w latach 2010-2014

	2010		2011		2012		2013		2014	
	ogółem	w %	ogółem	w %	ogółem	w %	ogółem	w %	ogółem	w %
<i>Populacja ogółem</i>										
Ogółem	17 595	100	17 619	100	17 637	100	17 579	100	17 511	100
Mężczyźni	8 666	49,3	8 690	49,3	8 720	49,4	8 684	49,4	8 654	49,4
Kobiety	8 929	50,7	8 929	50,7	8 917	50,6	8 895	50,6	8 857	50,6
<i>Wiek przedprodukcyjny - 14 lat i mniej</i>										
Ogółem	2 876	100	2 861	100	2 894	100	2 890	100	2 858	100
Mężczyźni	1 464	50,9	1 461	51,1	1 479	51,1	1 484	51,3	1 471	51,5
Kobiety	1 412	49,1	1 400	48,9	1 415	48,9	1 406	48,7	1 387	48,5
<i>Wiek produkcyjny: 15-59 lat kobiet, 15-64 lata mężczyźni</i>										
Ogółem	12 048	100	11 967	100	11 832	100	11 664	100	11 514	100
Mężczyźni	6 449	53,5	6 424	53,7	6 374	53,9	6 270	53,8	6 206	53,9
Kobiety	5 599	46,5	5 543	46,3	5 458	46,1	5 394	46,2	5 308	46,1
<i>Wiek poprodukcyjny</i>										
Ogółem	2 671	100	2 791	100	2 911	100	3 025	100	3 139	100
Mężczyźni	753	28,2	805	28,8	867	29,8	930	30,7	977	31,1
Kobiety	1 918	71,8	1 986	71,2	2 044	70,2	2 095	69,3	2 162	68,9

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z GUS – Bank Danych Lokalnych

Liczba gospodarstw domowych gminy Drezdenko przedstawiona została w poniższej tabeli.

Tabela 16. Liczba gospodarstw domowych w gminie Drezdenko na rok 2014

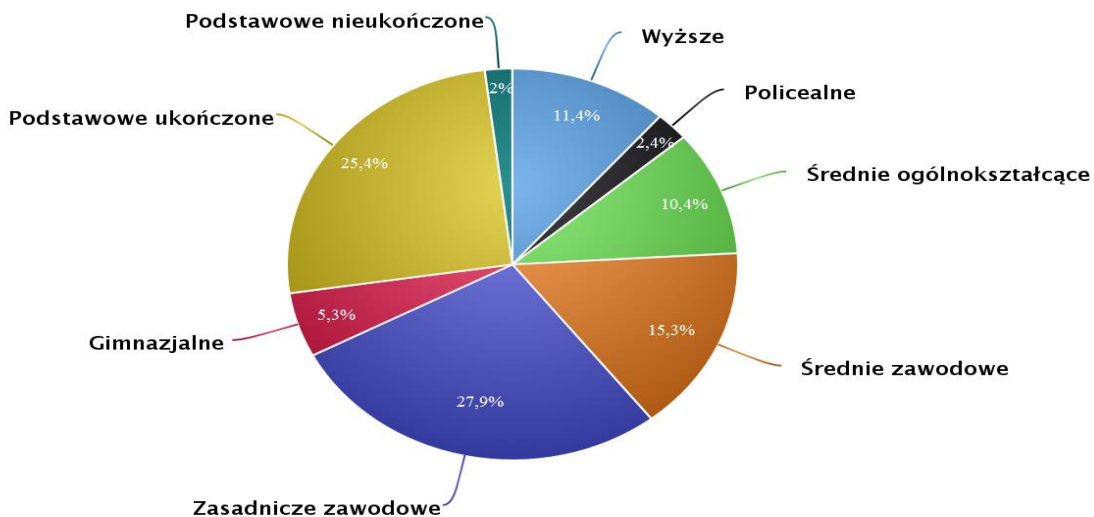
Obszar	Gospodarstwa domowe
woj. lubuskie	144 038
gmina Drezdenko	2 984
Drezdenko - miasto	1 189
Drezdenko - obszar wiejski	1 795

Źródło: GUS- Bank Danych Lokalnych

3.2. Struktura społeczna

3.2.1. Struktura wykształcenia społeczeństwa

W 2011 r. wykonano Narodowy Spis Powszechny, za pomocą którego określono struktury wykształcenia ludności. Najwięcej mieszkańców gminy Drezdenko posiadało wykształcenie zasadnicze zawodowe (27,9%) oraz podstawowe ukończone (25,4%). 15,3% ludności posiadało w tym czasie wykształcenie średnie zawodowe, zaś 11,4% wykształcenie wyższe. Zaledwie 10,4% ludności gminy Drezdenko posiadało co najmniej średnie ogólnokształcące. Wykształcenie policealne posiada 2,4% ogółu ludności, zaś gimnazjalne 5,3%. Istnieje również grupa osób bez wykształcenia i z wykształceniem podstawowym nieukończonym. Ta grupa społeczna jest wrażliwa na negatywne procesy, takie jak ubóstwo i wykluczenie społeczne, a także trudnością ze znalezieniem pracy.

Wykres 4. Poziom wykształcenia gminy Drezdenko na rok 2011

Źródło: Narodowy Spis Powszechny

Poziom wykształcenia mieszkańców gminy Drezdenko wskazuje na wyższy udział mężczyzn niż kobiet w edukacji na poziomie szkolnictwa średniego zawodowego, zasadniczego zawodowego oraz gimnazjalnego. W pozostałych grupach dominują natomiast kobiety.

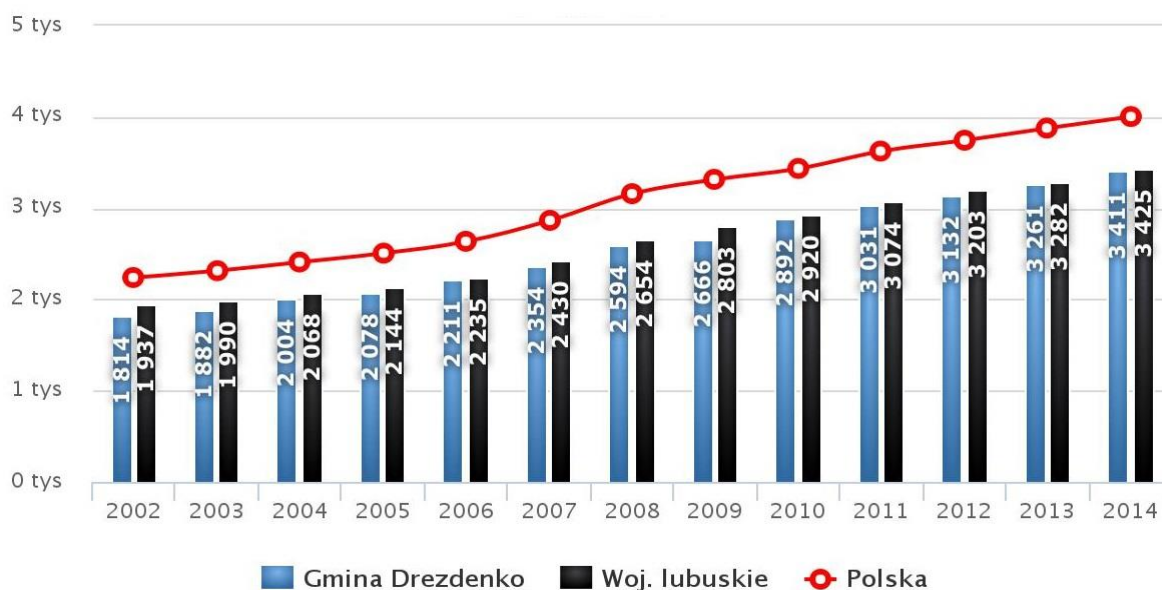
Tabela 17. Poziom wykształcenia mieszkańców gminy Drezdenko wg płci na rok 2011

Rodzaj wykształcenia	Mężczyźni		Kobiety	
	ogółem	w %	ogółem	w %
Podstawowe ukończone	1981	22,8	2491	27,9
Podstawowe nieukończone	130	1,5	214	2,4
Wyższe	747	8,6	1250	14
Policealne	113	1,3	304	3,4
Średnie ogólnokształcące	643	7,4	1179	13,2
Średnie zawodowe	1425	16,4	1277	14,3
Zasadnicze zawodowe	3163	36,4	1759	19,7
Gimnazjalne	487	5,6	455	5,1

Źródło: Narodowy Spis Powszechny

3.2.2. Poziom średniego wynagrodzenia

Dane z Głównego Urzędu Statystycznego ukazują nieznaczną różnicę między zarobkami miesięcznymi gminy Drezdenko, a zarobkami w województwie lubuskim. Średnie miesięczne wynagrodzenie w gminie Drezdenko odbiegają nieznacznie od średniej miesięcznej dla całego kraju – ok. 600 zł.

Wykres 5. Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto (PLN) w gminie Drezdenko w latach 2002-2014

Źródło: GUS

3.2.3. Opieka społeczna

Liczba osób korzystających ze świadczeń socjalnych w 2015 r. została przedstawiona w tabeli 17 (dane otrzymane z Ośrodka Pomocy Społecznej w Drezdenku).

Tabela 18. Ilość osób korzystająca ze świadczeń socjalnych w 2015 r.

Ilość osób korzystających ze świadczeń socjalnych	
obszar wiejski	491
miasto Drezdenko	600
gmina Drezdenko	1091

Źródło: Ośrodek Pomocy Społecznej w Drezdenku

Przypadki bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego w wieku produkcyjnym zostały zestawione w tabeli 18. Natomiast liczba udzielonej pomocy w przypadku potrzeby ochrony macierzyństwa w wieku produkcyjnym – w tabeli 19 (dane otrzymane z Ośrodka Pomocy Społecznej w Drezdenku).

Tabela 19. Przypadki bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego w wieku produkcyjnym w 2015 r.

Przypadki bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego w wieku produkcyjnym	
obszar wiejski	54
miasto Drezdenko	75
gmina Drezdenko	129

Źródło: Ośrodek Pomocy Społecznej w Drezdenku

Tabela 20. Liczba udzielonej pomocy w przypadku potrzeby ochrony macierzyństwa w wieku produkcyjnym w 2015 r.

Liczba udzielonej pomocy w przypadku potrzeby ochrony macierzyństwa w wieku produkcyjnym	
obszar wiejski	20
miasto Drezdenko	32
gmina Drezdenko	52

Źródło: Ośrodek Pomocy Społecznej w Drezdenku

3.2.3. Bezrobocie

Tabela 20 przedstawia ilość osób długotrwale bezrobotnych w mieście Drezdenko oraz w sołectwach pod koniec 2015 r. (dane otrzymane z Powiatowego Urzędu Pracy w Strzelcach Krajeńskich).

Tabela 21. Ilość osób długotrwale bezrobotnych (dane na koniec 2015 r.)

Ilość osób długotrwale bezrobotnych	
obszar wiejski	260
miasto Drezdenko	319
gmina Drezdenko	579

Źródło: Powiatowy Urząd Pracy w Strzelcach Krajeńskich

3.2.4. Przestępczość i przemoc

Tabela 21 przedstawia liczbę czynów zabronionych i interwencji policyjnych w mieście Drezdenko oraz na obszarze sołectw w gminie Drezdenko. W tabeli 22 zestawiono ilość wydanych Niebieskich Kart w 2015 r. (dane otrzymane z Komendy Miejskiej Policji w Drezdenku).

Tabela 22. Ilość czynów zabronionych i interwencji policyjnych w 2015 r.

Ilość czynów zabronionych i interwencji policyjnych	
obszar wiejski	708
miasto Drezdenko	2088
gmina Drezdenko	2796

Źródło: Komenda Miejska Policji w Drezdenku

Tabela 23. Ilość Niebieskich Kart wydanych w 2015 r.

Ilość Niebieskich Kart	
obszar wiejski	10
miasto Drezdenko	15
gmina Drezdenko	25

Źródło: Komenda Miejska Policji w Drezdenku

W celu poprawienia bezpieczeństwa na terenie Gminy prowadzone są i należy zaplanować również w przyszłości działania organizacyjne, profilaktyczne i promocyjne. Działania patologiczne w postaci przestępczości i przemocy rodzinnej należy niwelować przede wszystkim poprzez edukację i warsztaty różnych grup wiekowych społeczeństwa.

Cyklicznie raz w roku w Gminie Drezdenko odbywają Powiatowe obchody Święta Policji. W 2016 r. obchody trwały dwa dni, pierwszy dzień miał charakter oficjalny, zaś w drugim dniu na stadionie miejskim w Drezdenku odbył się festyn dla mieszkańców. W ramach promocji organów bezpieczeństwa w formie zabawy przekazano wartości edukacyjne skierowane do najmłodszych mieszkańców. W programie ponadto ujęto: pokaz sprzętu policyjnego i strażackiego, pokaz symulatorów (dachowania, zderzeń, poślizgu), pokaz umiejętności psów policyjnych, pokaz ratownictwa drogowego, pokaz udzielania pierwszej pomocy przedmedycznej oraz konkursy i zabawy dla dzieci i dorosłych.

Lokalna Komenda Policji powiatu strzelecko-drezdenkiego w 2016 r. zorganizowała w Mieście Drezdenko również kilka debat publicznych, w tym debatę na temat bezpieczeństwa dzieci w drodze do i ze szkoły oraz debatę poświęconą bezpieczeństwu seniorów. Podczas debat mieszkańcy mieli okazję przekazać i omówić swoje oczekiwania bezpośrednio

związane z pracą lokalnej Policji, a wspólnie wyciągnięte wnioski miały na celu zapewnienie dzieciom i seniorom wyższego poziomu bezpieczeństwa w Gminie Drezdenko.

Komenda Powiatowa Policji w Strzelcach Krajeńskich z powiatu strzelecko-drezdeneckiego aktywnie włącza się również do akcji „Tygodnia Pomocy Osobom Pokrzywdzonym Przepęstwem”. W jej ramach mundurowi i specjaliści zorganizowali punkty konsultacyjne oraz uruchomili telefony zaufania. Jednym z nich był punkt konsultacyjny w Komisariacie Policji w Drezdenku przy ul. Niepodległości 27A. Oprócz policjantów, pomocy i porad ofiarom przestęstw udzielali przedstawiciele Ośrodka Pomocy Społecznej oraz Poradni w Strzelcach Krajeńskich.

Ponadto na terenie Miasta i Gminy Drezdenko dyżury pełnią dzielnicowi:

- 1) st. post. Adam Wojcieszak Telefon kontaktowy: 519 534 468 Punkt Przyjęć Dzielnicowego, ul. Niepodległości 27a w Drezdenku Dyżur: wtorek w godz. 16:00 - 17:00. Rejon 7 Miasto Drezdenko: I-go Maja, Strzelecka, Łączna, Osiedla Leśnego, Podgórna, Plac Sportowy, Rzemieślnicza, Niepodległości, Polna, Długa, Portowa, Krótka, 29 Stycznia, Zaulek, Kościuszki, Al. Piastów, Chełm Drezdenecki, Kasztelańska, Żeromskiego, Poniatowskiego, Strażacka, Warszawska, Lwowska, Nowogrodzka, Plac Wileński, Marszałkowska, Plac Wolności, Młyńska, Chrobrego, I Brygady, Cicha, Moniuszki, Willowa, Piotra Skargi, Zamkowa, Słowackiego, Sienkiewicza.
- 2) sierż. Dawid Kościelny Telefon kontaktowy: 519 534 466 Punkt Przyjęć Dzielnicowego, ul. Niepodległości 27a w Drezdenku Dyżur: wtorek w godz. 16:00 - 17:00 Rejon 8 Miasto Drezdenko: Armii Krajowej, Boczna, Dąbrowskiego, Jasna, Kolejowa, Konopnickiej, Kopernika, Kołłątaja, Kościelna, Plac Kościelny, Krakowska, Kwiatowa, Leśna, Lipowa, Malwowa, Mickiewicza, Milicka, Miodowa, Norwida, Ogrodowa, Okrężna, Orzeszkowej, Owocowa, Parkowa, Piłsudskiego, Pomorska, Poznańska, Pułaskiego, Reja, Reymonta, Spokojna, Stary Rynek, Szkolna, Szpitalna, Słoneczna, Towarowa, Wesoła, Wiejska, Willowa, Wit Stwosza, Witosa, Plac Wolności, Zielona, Wspólna, 11 Listopada, Łąkowa, Żeromskiego.
- 3) mł. asp. Tomasz Parfienowicz Telefon kontaktowy: 519 534 465 Punkt Przyjęć Dzielnicowego, ul. Niepodległości 27a w Drezdenku Dyżur: wtorek w godz. 15:00 - 16:00 Rejon 9 Gmina Drezdenko: Bagniewo, Duraczewo, Goszczanowiec,

Goszczanowo, Goszczanówko, Gościm, Grotów, Kijów, Lubiaków, Osów, Rapin, Trzebiech, Trzebiech Młyn, Trzebiech Nowy, Zielątkowo.

- 4) sierż. Łukasz Hendzelewski Telefon kontaktowy: 519 534 467 Punkt Przyjęć Dzielnicowego, ul. Niepodległości 27a w Dreddenku Dyżur: wtorek w godz. 15:00 - 16:00 Rejon 10 Gmina Dreddenko: Czartowo, Drawiny, Górzyska, Karwin, Klesno, Kosin, Kosinek, Lipno, Lipno-Tuczępy, Lubiewo, Marzenin, Modropole, Niegosław, Przeborowo, Przeborowo-Lipowo, Hutniki, Stare Bielice, Zagórze.

W Dreddenku funkcjonuje również Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie od 1 stycznia 1999 r. Siedziba Centrum znajduje się przy ul. Kościuszki 31 (budynek Ratusza). PCPR to jednostka organizacyjna powiatu strzelecko-dreddenckiego powołana do realizacji określonych ustawami zadań o charakterze ponadgminnym z zakresu pomocy społecznej oraz rehabilitacji zawodowej i społecznej osób niepełnosprawnych. W PCPR znajduje się również Punkt Konsultacyjny ds. Przemocy w Rodzinie, który oferuje pomoc osobom wobec której stosuje się przemoc fizyczną, psychiczną i emocjonalną. Zakres świadczonego poradnictwa: prawne, psychologiczne i rodzinne.

Ponadto w Dreddenku funkcjonuje Fundacja Dom Wspólnoty „Barka”, która zapewnia miejsca noclegowe dla kobiet i mężczyzn, w tym osobom bezdomnym, ofiarom przemocy w rodzinie, a także osobom znajdującym się w sytuacji kryzysowej. Zapewnia ona 4 posiłki, dostęp do środków czystości, udzielanie wsparcia, poradnictwo, praca socjalna, uczestnictwo w grupach AA oraz w grupach wsparcia dla uzależnionych.

Wszystkie powyższe podejmowane działania i inicjatywy mają celu zmniejszenie istniejących problemów w zakresie przestępczości i przemocy.

3.3. Infrastruktura społeczna

3.3.1. Oświata

Na terenie gminy Dreddenko działa 10 szkół podstawowych i 2 gimnazja, do których uczęszcza 1 711 uczniów (na 2014 r.). Do szkół podstawowych uczęszcza 1 159 uczniów, zaś do gimnazjów 486 uczniów. Kadra pedagogiczna obejmuje 198 nauczycieli oraz 90 pracowników obsługi.

Na czas obecny wyższe wykształcenie z przygotowaniem pedagogicznym posiada 94% nauczycieli. Dowożonych z terenu całej gminy jest 597 uczniów.

Tabela 24. Liczba uczniów w gminie Drezdenko na lata 2010-2014

	2010	2011	2012	2013	2014
Ogółem	1 727	1 677	1 623	1 594	1 711
Szkolnictwo podstawowe	1 007	1 014	1 039	1 065	1 159
Szkolnictwo gimnazjalne	583	535	499	466	486
Szkolnictwo ponad gimnazjalne zawodowe i artystyczne	137	128	85	63	66

Źródło: GUS – Bank Danych Lokalnych

W gminie Drezdenko zlokalizowane są dwa przedszkola. Tabela 24 przedstawia liczbę miejsc w przedszkolach publicznych i niepublicznych pod koniec 2015 r. z podziałem na miasto Drezdenko i sołectwa w gminie (dane otrzymane z Urzędu Miejskiego w Drezdenku).

Tabela 25. Ilość miejsc w przedszkolach publicznych w 2015 r.

Ilość miejsc w przedszkolach publicznych	
obszar wiejski	0
miasto Drezdenko	363
gmina Drezdenko	363

Źródło: Urząd Miejski w Drezdenku

3.3.2. Aktywność społeczna i kultura

Miasto i gmina Drezdenko na tle całego województwa lubuskiego charakteryzuje się bogatą kulturą. Instytucje powołane do spraw kultury występujące na terenie miasta i gminy Drezdenko to:

- Centrum Promocji Kultury,
- Biblioteka Miejska,
- Muzeum Puszczy Drawskiej i Noteckiej,

Poza wyżej wymienionymi instytucjami widoczna jest obecność stowarzyszeń tj.:

- Klub Sportowy „Lubuszanin” Drezdenko
- Klub Sportowy „Uran” Trzebiecz
- Klub Sportowy „Radowiak” Drezdenko
- Klub Sportowy „Sokół” Gościm
- Klub Sportowy „Sokół” Drezdenko
- Polskie Stowarzyszenie Diabetyków Zarząd Koła Terenowego w Drezdenku
- Polski Związek Niewidomych Stowarzyszenie Wyższej Użyteczności Zarząd Koła
- ZHP Hufiec Drezdenko Chorągiew Ziemi Lubuskiej
- Caritas-Zespół Parafialny przy Parafii pw. Przemienienia Pańskiego w Drezdenku
- Stowarzyszenie na Rzecz Osób Niepełnosprawnych Intelktualnie „Więzi”
- Towarzystwo Przyjaciół Dzieci Koło Pomocy Dzieciom Niepełnosprawnym
- Klub Seniora „DRZEŃ” Drezdenko
- Stowarzyszenie Twórców Kultury „STYK”
- Stowarzyszenie Miłośników Muzyki Kameralnej i Organowej „SAUERIANUM”
- Nadnoteckie Towarzystwo Kultury
- Fundacja Pomocy Wzajemnej Dom Wspólnoty „BARKA”
- Stowarzyszenie Rodzin Katolickich
- Kwartalnik Drezdenecki
- Zespół Kameralny Cantus Firmus
- Stowarzyszenie Kultury Fizycznej Cyklistów „Jednoślad”
- Stowarzyszenie Dzieci Wojny Oddział w Drezdenku, Zarząd Główny w Łodzi
- Stowarzyszenie Rozwoju „Drawa” w Drawinach
- Związek Emerytów, Rencistów i Inwalidów
- Związek Kombatantów RP i Byłych Więźniów Politycznych Zarząd Miejsko-Gminny
- Związek Inwalidów Wojennych Oddział w Drezdenku
- Związek Sybiraków w Drezdenku
- Klub Sportowy Rapin
- Koło Gospodyń Wiejskich „Stokrotki”
- Stowarzyszenie Gospodyń Wiejskich Niegosław

- Drezdenecki Uniwersytet Trzeciego Wieku
- Stowarzyszenie Amazonek „Bądźmy Razem”
- Stowarzyszenie Na Rzecz Osób Niepełnosprawnych „Spełniamy Marzenia”
- Stowarzyszenie „Alternatywna Gmina”
- Morsy Puszczy Noteckiej
- S.O.S. dla Puszczy Nadnoteckiej
- KS „Noteć” Stare Bielice

Centrum Promocji Kultury inaczej zwane Domem Kultury jest kreatorem ruchu artystycznego, organizatorem wydarzeń kulturowych w mieście i na obszarze gminy. Imprezy cykliczne, które popiera i wspiera CPK to: spotkania z poezją konkursy piosenki, recytatorskie, organizowanie plenerów malarskich, konkursy taneczne. Strategiczne miejsce wśród placówek kulturalnych zajmuje Biblioteka Publiczna. Posiada ona 5 oddziałów w miejscowościach: Niegosław, Rąpin, Trzebiczyń, Gościm, Drawiny. Biblioteka Publiczna spełnia funkcje przewodnika ruchu kulturalno-oświatowego. Czytelnie stały się nie tylko miejsce wypożyczania, czy też czytania książek, ale również punktami spotkań z interesującymi ludźmi, kierownikami konkursów, szkoleń językowych.

Muzeum Puszczy Drawskiej i Noteckiej usytuowane jest w zabytkowym spichlerzu z XII wieku i cieszy się dużym zainteresowaniem. Posiada wystawy dotyczące gatunków zamieszkujących puszcze, zespoły etnograficzne. Można znaleźć tam również liczne i bogate materiały dotyczące historii miasta Drezdenka. Na życie kulturotwórcze ma również wpływ wydawanie gazet lokalnych. Zarówno obszary jak i formy ochrony dóbr kultury materialnej są znane zaś informacje w tym zakresie są ogólnodostępne.

W Gminie swoją działalność prowadzi także Towarzystwo Przyjaciół Dzieci, które jest jedną z najstarszych organizacji pozarządowych, działających już 95 lat na rzecz dziecka i rodziny w Polsce. Przy TPD działa Koło Pomocy Dzieciom Niepełnosprawnym w Drezdenku. Stowarzyszenie to jest najmniejszą jednostką TPD, która od 28 lat społecznie działa na rzecz dla dobra dzieci i młodzieży niepełnosprawnej, stara się kompleksowo niwelować przyczyny patologii społecznej, integrować społeczeństwo, a przede wszystkim spełniać marzenia dzieci specjalnej troski.

Opieką TPD Koła Pomocy Dzieciom Niepełnosprawnym w Drezdenku objętych jest 130 dzieci i młodzieży niepełnosprawnej, od urodzenia cierpiącej na rozmaite schorzenia. Średnio, w zależności od prowadzonych zajęć, do świetlicy Koła przy ul. Kościuszki 41

uczęszcza około 36 osób. Celem Koła jest integracja, ochrona przed patologią społeczną, organizacja i zagospodarowanie wolnego czasu oraz zwiększanie aktywności wśród osób niepełnosprawnych a także zdobywanie nowych umiejętności i nauka zaradności w życiu codziennym.

Wszystkie zadania statutowe Koło realizuje dzięki współpracy urzędów z jednostkami pozarządowymi w formie powierzenia realizacji zadania i ich częściowego finansowania. Znaczną rolę w budżecie Koła odgrywa stała współpraca z władzami samorządowymi – Burmistrzem i Radą Miejską w Drezdenku, co pomaga realizować plan roczny naszego stowarzyszenia działającego społecznie na rzecz osób niepełnosprawnych.

Zarząd Koła działa społecznie, starając się pomagać rodzinom borykającym się z problemem niepełnosprawności swoich dzieci.

Zarząd TPD Koła Pomocy Dzieciom Niepełnosprawnym Drezdenko jest również organizatorem cyklicznych imprez, takich jak:

- 1) Powiatowa Olimpiada Dzieci i Młodzieży Niepełnosprawnej obejmująca współzawodnictwo drużynowe i indywidualne członków Koła i zaproszonych drużyn
- 2) Spartakiada Gier i Zabaw Sportowych z okazji Dnia Dziecka i Dnia Matki
- 3) początek wakacji to tygodniowy wyjazd śladem historii – zabytki i krajobrazy Polski
- 4) lipiec to Półkolonia w świetlicy Koła z jednodniowymi wycieczkami do ZOO, kina, na basen, nad jezioro a także spotkania z ciekawymi ludźmi i zawodami oraz konkursy z nagrodami i ciepłe posiłki,
- 5) sierpień to tygodniowy integracyjno – rehabilitacyjny wyjazd nad morze
- 6) wrzesień to zakończenie lata – grzybobranie

Zarząd TPD Koła Pomocy Dzieciom Niepełnosprawnym Drezdenko, od 2009 roku do dziś, zrealizował wiele projektów ze wsparciem finansowym Urzędu Marszałkowskiego Województwa Lubuskiego i Zarządu Województwa Lubuskiego poprzez ROPS. Korzysta również ze środków PFRON, dzięki którym w świetlicy Koła odbywały się zajęcia kół zainteresowań i nauka ukrytych umiejętności a także integracja i aktywizacja zawodowa.

Co roku wydawany jest kalendarz z pracami młodzieży niepełnosprawnej wyszytymi kolorową nitką i widokówki miasta Drezdenko.

3.3.3. Ochrona zdrowia

Na obszarze całej gminy Drezenko działa 5 placówek służby zdrowia. Są nimi między innymi:

- Środowiskowy Dom Samopomocy w Drezenku,
- Zgromadzenie Sióstr Albertynek – Dom Pomocy w Niegosławiu,
- Przychodnia Rejonowo-Specjalistyczna w Drezenku,
- Przychodnia Medycyny Rodzinnej w Gościmiu,
- Dojazdowy Punkt Lekarski w Trzebiczu.

Liczba i struktura placówek służby zdrowia odpowiada potrzebom i oczekiwaniom mieszkańców. Mieszkańcy jednak dążą do utworzenia rejonów lekarzy rodzinnych.

III. DELIMITACJA OBSZARU ZDEGRADOWANEGO I OBSZARU REWITALIZACJI

1. Analiza wskaźnikowa i metodologia delimitacji obszarów dysfunkcyjnych

Główne cele Lokalnego Programu Rewitalizacji Gminy Drezdenko powstały dzięki wyznaczeniu i opisaniu terenów dysfunkcyjnych zlokalizowanych w Drezdenku i obszarach wiejskich należących do gminy. Jednym z celów jest również zaprogramowaniem spójnych działań, mających za zadanie wyłączyć wskazane tereny z sytuacji kryzysowej.

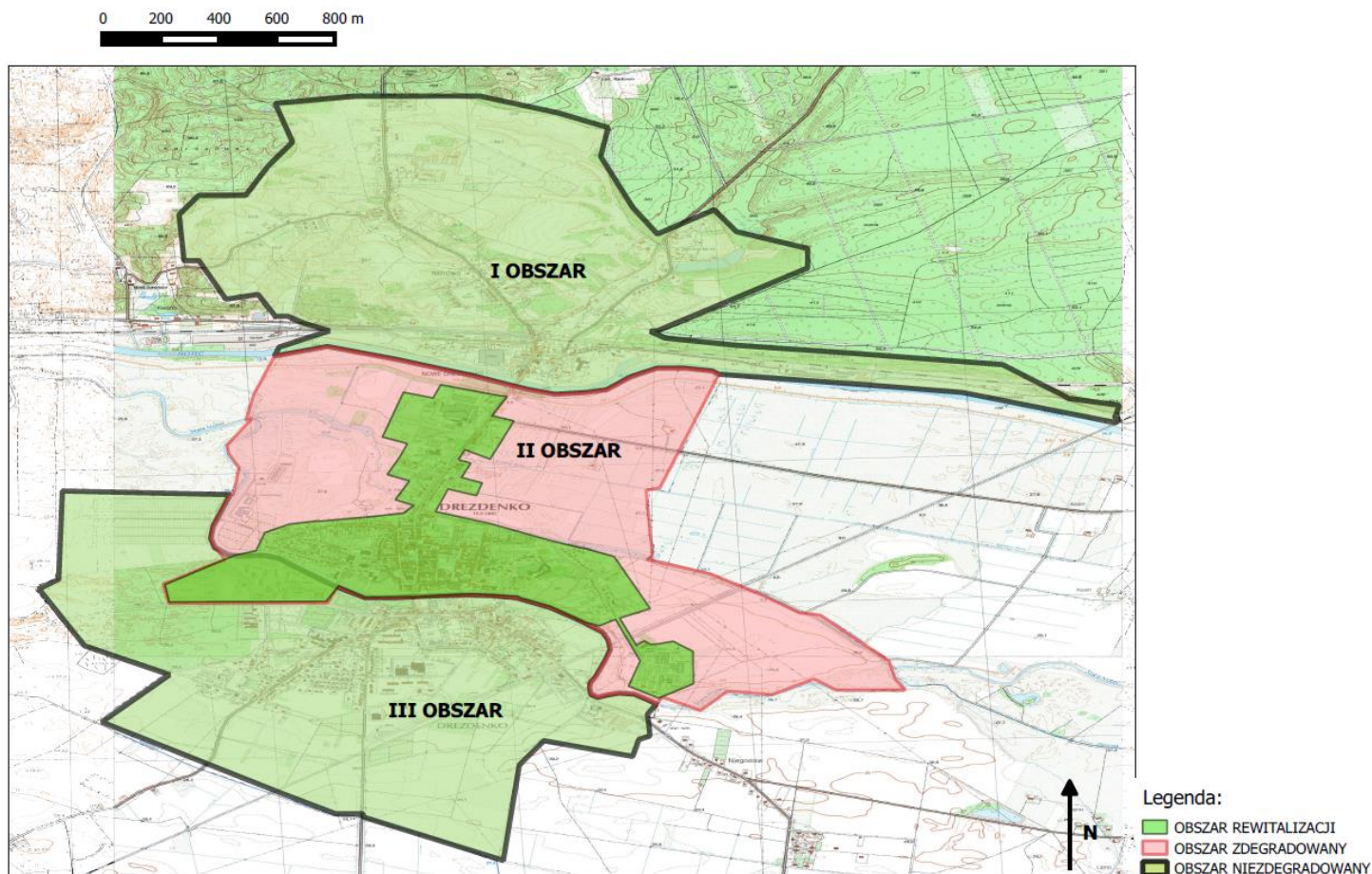
Analiza wskaźnikowa jest strategicznym narzędziem umożliwiającym rozgraniczenie obszarów dysfunkcyjnych. Metodologia delimitacji przedstawia się następująco:

- Podział gminy na obszary/sołectwa/miejscowości, dla których zostały zebrane dane dotyczące zjawisk społecznych, gospodarczych, środowiskowych, przestrzenno-funkcjonalnych oraz technicznych.
- Przystąpienie do analizy wskaźnikowej i wskazania obszaru zdegradowanego. Na początku dokonano analizy zebranych danych, dotyczących degradacji w sferze społecznej, a kolejno wykorzystano wskaźnik syntetyczny, który umożliwił wyróżnienie obszarów objętych kryzysem. Dodatkowo wymaganą informacją są dane dotyczące sfery gospodarczej, środowiskowej, przestrzenno-funkcjonalnej oraz technicznej.
- Wyodrębnienie obszaru rewitalizacji spośród zamieszkałych obszarów zdegradowanych, a więc rejonów w których występuje najwyższy kryzys społeczny oraz rozpatrzenie dodatkowych obszarów możliwych do rewitalizacji proponowanych przez Urząd Miejski w Drezdenku, na których działanie umożliwi przeciwdziałanie negatywnym zjawiskom społecznym.

Aby dokonać diagnozy i delimitacji, podzielono obszar gminy na obszary zgodnie z granicami poszczególnych sołectw w gminie Drezdenko, natomiast teren miasta Drezdenko podzielono na 3 obszary. Podziału miasta dokonano ze względu na warunki geograficzne (np. rzeki), które od lat wpływały na kształtowanie się oraz integrację mniejszych społeczności. Podział ten ma na celu wyszczególnienie rejonów, na których występują zjawiska kryzysowe. Dzięki temu podziałowi otrzymano 30 obszarów, które poddano diagnozie.

PODOBSZARY REWITALIZACJI DREZDENKO

Rysunek 3. Miasto Drezdenko podzielone na obszary

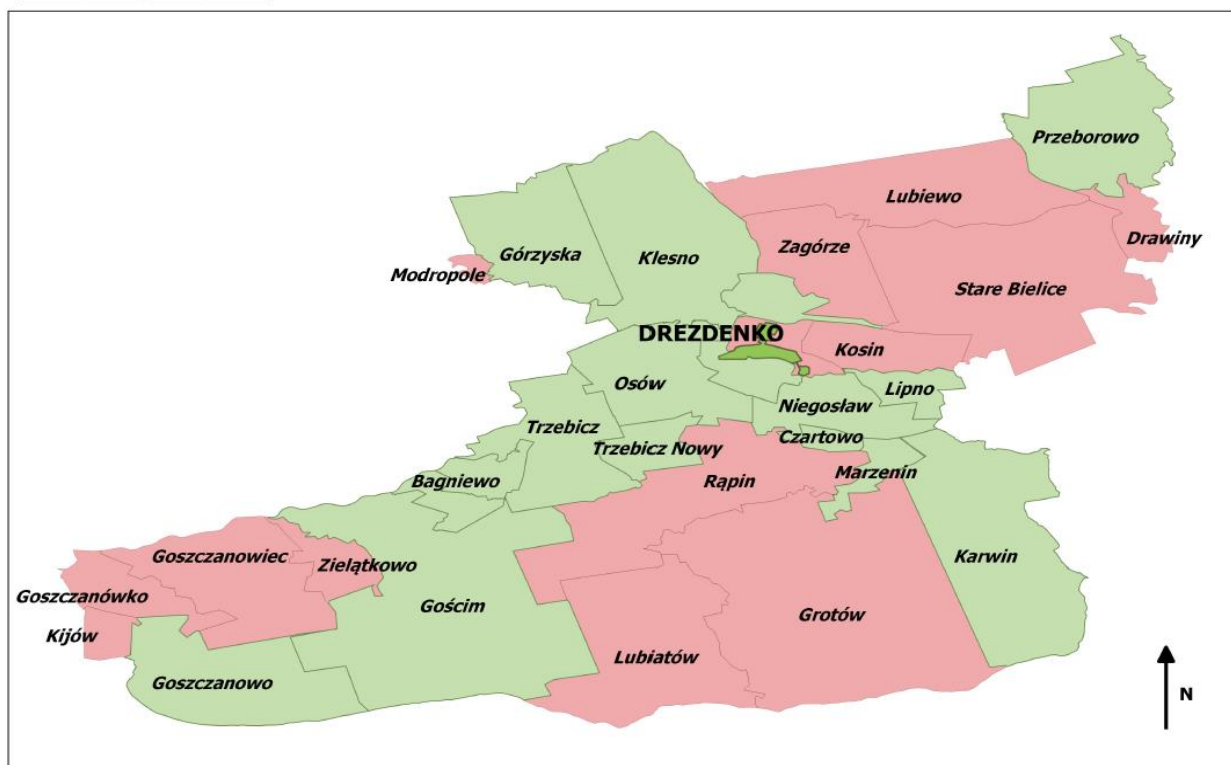
Źródło: Opracowanie własne

PODOBZARY REWITALIZACJI GMINA DREZDENKO

0 1.25 2.5 3.75 5 km

Legenda

- OBSZAR REWITALIZACJI
- OBSZAR ZDEGRADOWANY
- OBSZAR NIEZDEGRADOWANY

Rysunek 4. Gmina Drezdenko podzielona na obszary

Źródło: Opracowanie własne

Tabela 26. Nazwy ulic na obszarach miasta Drezdenko oraz sołectwa

MIASTO DREZDENKO			SOŁECTWO	
OBSZAR I	OBSZAR II	OBSZAR III		
ul. 1 Maja	ul. 29 Stycznia	ul. 11 Listopada	IV.	Bagniewo
ul. Długa	ul. Aleja Piastów	ul. Armii Krajowej	V.	Czartowo
ul. Dworcowa	ul. Boczna	ul. Cicha	VI.	Drawiny
ul. Krótka	ul. Chełm Drezdenecki	ul. Dąbrowskiej	VII.	Goszczanowiec
ul. Łączna	ul. Chrobrego	ul. Jasna	VIII.	Goszczanowo
ul. Osiedla Leśnego	ul. Kasztelańska	ul. Kochanowskiego	IX.	Goszczanówko
ul. Piaskowa	ul. Kościelna	ul. Kolejowa	X.	Gościm
pl. Sportowy	pl. Kościelny	ul. Kołłątaja	XI.	Górzyska
ul. Podgórna	ul. Kościuszki	ul. Konopnickiej	XII.	Grotów
ul. Polna	ul. Krakowska	ul. Kopernika	XIII.	Karwin
ul. Portowa	ul. Lwowska	ul. Kwiatowa	XIV.	Kijów
ul. Rzemieślnicza	ul. Łąkowa	ul. Lema	XV.	Klesno
ul. Strzelecka	ul. Marszałkowska	ul. Leśna	XVI.	Kosin
	ul. Młyńska	ul. Malwowa	XVII.	Lipno
	ul. Niepodległości	ul. Matejki	XVIII.	Lubiatów
	ul. Nowogrodzka	ul. Mickiewicza	XIX.	Lubiewo
	ul. Ogrodowa	ul. Milicka	XX.	Marzenin
	ul. Pomorska	ul. Miodowa	XXI.	Modropole
	ul. Poniatowskiego	ul. Młodzieżowa	XXII.	Niegosław
	ul. Reymonta	ul. Moniuszki	XXIII.	Osów
	ul. Stary Rynek	ul. Myśliwska	XXIV.	Przeborowo
	ul. Strażacka	ul. Norwida	XXV.	Rąpin
	ul. Szkolna	ul. Okrężna	XXVI.	Stare Bielice
	ul. Warszawska	ul. Orzeszkowej	XXVII.	Trzebicz
	ul. Wiejska	ul. Owocowa	XXVIII.	Trzebicz Nowy
	pl. Wileński	ul. Pierwszej Brygady	XXIX.	Zagórze
	pl. Wolności	ul. Piłsudskiego	XXX.	Zielątkowo
	ul. Zamkowa	ul. Piotra Skargi		
	ul. Zaułek	ul. Pogodna		
	ul. Zielona	ul. Południowa		
	ul. Żeromskiego	ul. Poznańska		
		ul. Ptasia		
		ul. Pułaskiego		

		<ul style="list-style-type: none"> ul. Reja ul. Sienkiewicza ul. Słoneczna ul. Słowackiego ul. Sosnowa ul. Sportowa ul. Szpitalna ul. Towarowa ul. Wesoła ul. Willowa ul. Wita Stwosza ul. Witosa ul. Wspólna 		
--	--	--	--	--

Źródło: Opracowanie własne

Tabela 27. Powierzchnia i liczba ludności na obszarach miasta Drezdenko oraz sołectwa.

Obszar/sołectwo		Powierzchnia [ha]	Liczba ludności
DREZDENKO	Obszar I	366,98	1087
	Obszar II	370,49	4263
	Obszar III	334,53	4930
SOŁECTWA	Bagniewo	601,38	107
	Czartowo	122,40	61
	Drawiny	365,44	432
	Goszczanowiec	1633,91	334
	Goszczanowo	1728,95	281
	Goszczanówko	612,43	169
	Gościm	4351,95	547
	Górzyska	1360,98	41
	Grotów	4923,80	355
	Karwin	2689,23	155
	Kijów	228,03	23
	Klesno	2401,70	240
	Kosin	625,80	142
	Lipno	314,89	364

Lubiatów	2242,68	143
Lubiewo	1972,82	72
Marzenin	272,87	195
Modropole	80,54	64
Niegosław	780,33	859
Osów	1259,44	320
Przeborowo	1693,15	115
Rapin	2300,18	458
Stare Bielice	3134,15	372
Trzebicz	1300,64	714
Trzebicz Nowy	405,31	311
Zagórze	1091,79	80
Zielątkowo	424,21	80
RAZEM	39991	17314

Źródło: Opracowanie własne

W omawianej analizie wykorzystano wskaźniki takie jak:

➤ **Sfera społeczna:**

- Bezrobocie: Liczba osób bezrobotnych na 1000 mieszkańców (dane otrzymano z Powiatowego Urzędu Pracy w Strzelcach Krajeńskich),
- Ubóstwo: Liczba osób korzystających ze świadczeń socjalnych na 1000 mieszkańców (dane otrzymano z Ośrodka Pomocy Społecznej w Drezdenku),
- Problemy społeczne: Liczba przypadków bezradności w sprawach opiekuńczo - wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego na 1000 mieszkańców; Liczba udzielonej pomocy w przypadku potrzeby ochrony macierzyństwa na 1000 mieszkańców (dane otrzymano z Ośrodka Pomocy Społecznej w Drezdenku),
- Przestępczość: Liczba czynów zabronionych i interwencji policyjnych na 1000 mieszkańców; Liczba wszczętych procedur „Niebieska Karta” na 1000 mieszkańców (dane otrzymane z Komendy Miejskiej Policji w Drezdenku),
- Aktywność społeczna: Frekwencja w wyborach parlamentarnych 2015 (dane z Państwowej Komisji Wyborczej).

➤ **Sfera gospodarcza:**

- Aktywność gospodarcza: Liczba podmiotów gospodarczych na 1000 mieszkańców(dane otrzymano z Urzędu Miejskiego w Drezdenku).

➤ **Sfera przestrzenno-funkcjonalna:**

- Przedszkola: Liczba miejsc w przedszkolach na 1000 mieszkańców(dane otrzymano z Urzędu Miejskiego w Drezdenku).

➤ **Sfera techniczna:**

- Warunki mieszkaniowe: Liczba przystanków komunikacji publicznej na 1000 mieszkańców(dane otrzymano z Urzędu Miejskiego w Drezdenku).

➤ **Sfera środowiskowa:**

- Zanieczyszczenie powietrza: Występowanie przekroczeń dopuszczalnych norm dla stężenia ozonu (dane z Wojewódzkiego Inspektoratu Ochrony Środowiska).

Opis wskaźników obrazujących sytuację w Gminie

- **Liczba osób bezrobotnych na 1000 mieszkańców** - dzięki temu wskaźnikowi ukazane zostały problemy różnych grup społecznych mieszkańców gminy spowodowane pozostawaniem bez pracy, m.in.: długotrwale bezrobotnych, nieposiadających kwalifikacji zawodowych, z niskim poziomem wykształcenia, absolwentów oraz mieszkańców w wieku powyżej 50 roku życia. Umożliwia ocenę społecznej sytuacji, gdyż bezrobocie jest nieodłącznym zjawiskiem kryzysu życia społecznego.
- **Liczba osób korzystających ze świadczeń socjalnych na 1000 mieszkańców** - wskaźnik przedstawia wielkość problemu ubóstwa w stosunku do poszczególnych sołectw w porównaniu do średniej sytuacji w gminie. Analiza wskaźnika dotyczy danych na temat korzystania przez mieszkańców z świadczeń pieniężnych, tj. zasiłków oraz dodatków, spełniających ustalone ustawowo kryterium dochodowe. Ze wsparcia społecznego korzystają osoby z powodu wielu czynników, m.in.: bezrobocia, niepełnosprawności, długotrwałej choroby, problemów opiekuńczo wychowawczych, w rodzinach niepełnych i wielodzietnych, nadużywania alkoholu.

Jest to wskaźnik podstawowy obrazujący występowanie kryzysu w mieście, gdyż pozwala wyznaczyć obszary gminy zamieszkałe przez osoby będące w najtrudniejszej sytuacji społeczno-ekonomicznej oraz wiążący się z tym często wysoki poziom bezrobocia. Ubóstwo niejednokrotnie prowadzi do wykluczenia z życia społecznego.

- **Liczba przypadków bezradności w sprawach opiekuńczo - wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego na 1000 mieszkańców; Liczba udzielonej pomocy w przypadku potrzeby ochrony macierzyństwa na 1000 mieszkańców** – wskaźnik przedstawia wielkość problemów społecznych występujących w gminie. Analiza wskaźnika dotyczy danych na temat udzielania pomocy samotnym rodzicom, rodziną wielodzietnym. Dzięki niemu można zaobserwować jakie problemy występują w gminie.
- **Liczba wszczętych procedur „Niebieska Karta” na 1000 mieszkańców; Liczba czynów zabronionych i interwencji policyjnych na 1000 mieszkańców** - analiza liczby stwierdzonych czynów związanych z przemocą ma na celu rozpoznanie obszarów miasta, w których dochodzi do czynów naruszających normy prawa. Zdarzenia które zostały wzięte pod uwagę to te które są najbardziej dotkliwymi w codziennym życiu. Wskaźnik ten pomaga zobrazować poczucie bezpieczeństwa i jakości życia społecznego w poszczególnych rejonach gminy Drezdenko.
- **Frekwencja w wyborach parlamentarnych 2015** – wskaźnik ten umożliwia rozpoznanie czy mieszkańcy są aktywni społecznie. Poprzez analizę wartości można rozpoznać czy są chętni do udzielania się społecznie, i spełniania swoich obywatelskich obowiązków.
- **Liczba przedsiębiorców zarejestrowanych w CEIDG na 1000 mieszkańców** – wskaźnik ten umożliwia rozpoznanie czy mieszkańcy są aktywni gospodarczo. Poprzez analizę można zdiagnozować kryzys w sferze gospodarczej. Dane te umożliwiają rozpoznanie czy mieszkańcy są chętni do podejmowania własnych działalności, czy Gmina sprzyja rozwojowi poprzez wsparcie np. dla małych firm, wystarczająca liczba organizacji pomagających w znalezieniu pracy, stan gminnej gospodarki.
- **Liczba miejsc w przedszkolach na 1000 mieszkańców** – wskaźnik ten pozwala na określenie czy mieszkańcy mogą borykać się z problemem zapewnienia należytej

opieki własnym dzieciom. Jeżeli liczba ta nie jest na odpowiednim poziomie, mieszkańcy mogą mieć problem z pozostawianiem dzieci w przedszkolach, przez co często nie mogą podjąć pracy, przez co również muszą borykać się z ubóstwem, a przedsiębiorcy nie mogą zatrudnić odpowiednio wykwalifikowanych fachowców. Wiąże się to z pogłębiającymi się problemami w gminie, zarówno w sferze społecznej, jak i gospodarczej.

- **Liczba przystanków komunikacji publicznej na 1000 mieszkańców** – wskaźnik ten może dobrze odwzorować problemy gminy w sferze przestrzenno -funkcjonalnej. Jeżeli na poszczególnych obszarach nie ma odpowiednich powiązań komunikacyjnych, mieszkańcy nie mogą się przemieszczać w celach rekreacyjnych, wypoczynkowych, znalezienia bądź dojazdu do pracy czy też szkoły, bądź zapewnienia podstawowych potrzeb. Często słabo rozwinięta komunikacja jest również problemem dla przedsiębiorców, którzy nie chcą otwierać swoich zakładów ze względu na problem z dotarciem do pracy pracowników. Bezspornie wpływa on również na jakość życia mieszkańców.
- **Występowanie przekroczeń dopuszczalnych norm dla stężenia średniorocznego ozonu O₃** – jest to wskaźnik najczęściej kontrolowany w Polsce. Umożliwiający określenie jakości powietrza w gminie, a także poniekąd jakości całego środowiska. Bezspornie wpływa on na stan zdrowia oraz poziom życia mieszkańców. Dzięki niemu można zaplanować działania ograniczające wydzielanie szkodliwych substancji do środowiska, a także planować działania które nie pogorszą jego stanu.

Uśrednione wartości tych wskaźników dla gminy Drezdenko wynoszą:

- Liczba osób bezrobotnych na 1000 mieszkańców: 38,74
- Liczba osób korzystających ze świadczeń socjalnych na 1000 mieszkańców: 70,57
- Liczba przypadków bezradności w sprawach opiekuńczo - wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego na 1000 mieszkańców: 7,29
- Liczba udzielonej pomocy w przypadku potrzeby ochrony macierzyństwa na 1000 mieszkańców: 4,18
- Liczba czynów zabronionych i interwencji policyjnych na 1000 mieszkańców: 117,12
- Liczba wszczętych procedur „Niebieska Karta” na 1000 mieszkańców: 1,90

- Frekwencja w wyborach parlamentarnych 2015 [%]: 35,27
- Liczba podmiotów gospodarczych na 1000 mieszkańców: 48,57
- Liczba miejsc w przedszkolach na 1000 mieszkańców: 2,45
- Liczba przystanków komunikacji publicznej na 1000 mieszkańców: 4,72

Kolejny etap polega na znormalizowaniu wskaźników oraz jeżeli kilka z nich przynależy do jednej sfery należy je za pomocą odpowiedniej formuły skompensować w jeden wskaźnik syntetyczny (metoda Perkala). Jeśli dla danego obszaru występuje problem w sferze społecznej oraz co najmniej jednej więcej (np. gospodarczej, technicznej) obszar ten uznaje się za zdegradowany.

Tabela 28. Wartość wskaźnika w odniesieniu na 1000 mieszkańców w poszczególnych obszarach

Obszar/ Sołectwo	Liczba ludności	Liczba osób bezrobotnych na 1000 mieszkańców	Liczba czynów zabronionych i interwencji policyjnych na miesiąc na 1000 mieszkańców	Wydana liczba Niebieskich Kart na 1000 mieszkańców	Liczba osób korzystających ze świadczeń socjalnych na 1000 mieszkańców	Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego w wieku produkcyjnym na 1000 mieszkańców	Potrzeba ochrony macierzyństwa w wieku produkcyjnym na 1000 mieszkańców	Frekwencja w wyborach na sejm 2015r.	Liczba przystanków Komunikacji Miejskiej na 1000 mieszkańców	Liczba podmiotów gospodarczych na 1000 mieszkańców	Liczba miejsc w przedszkolach publicznych i niepublicznych na 1000 mieszkańców	
Miasto	obszar I	1087	45,08	115,00	0,00	47,84	3,68	2,76	45,40	0,92	61,64	0,00
	obszar II	4263	33,08	308,47	2,11	81,16	10,56	2,58	41,55	0,47	73,19	0,00
	obszar III	4930	26,17	131,44	1,22	40,97	5,27	3,65	46,65	0,61	70,39	73,63
Sołectwa	Bagniewo	107	37,38	46,73	0,00	28,04	9,35	0,00	39,84	9,35	84,11	0,00
	Czartowo	61	16,39	65,57	0,00	16,39	0,00	0,00	36,98	0,00	65,57	0,00
	Drawiny	432	41,67	67,13	0,00	64,81	11,57	6,94	31,35	2,31	32,41	0,00
	Goszczanowiec	334	68,86	140,72	2,99	155,69	2,99	5,99	33,66	17,96	20,96	0,00
	Goszczanowo	281	21,35	99,64	3,56	71,17	3,56	0,00	33,66	3,56	53,38	0,00
	Goszczanówko	169	65,09	106,51	0,00	118,34	5,92	5,92	33,66	0,00	23,67	0,00
	Gościm	547	21,94	104,20	0,00	82,27	3,66	3,66	33,66	3,66	49,36	0,00
	Górzyska	41	24,39	97,56	0,00	48,78	0,00	0,00	32,16	0,00	48,78	0,00
	Grotów	355	39,44	42,25	0,00	78,87	14,08	8,45	31,94	8,45	28,17	0,00
	Karwin	155	58,06	77,42	0,00	83,87	0,00	0,00	36,98	0,00	25,81	0,00
	Kijów	23	86,96	130,43	0,00	173,91	0,00	43,48	33,66	0,00	86,96	0,00
	Klesno	240	20,83	204,17	0,00	25,00	4,17	4,17	32,16	4,17	70,83	0,00
	Kosin	142	0,00	70,42	14,08	56,34	21,13	0,00	32,03	21,13	49,30	0,00
	Lipno	364	19,23	43,96	2,75	41,21	8,24	2,75	32,03	0,00	38,46	0,00
	Lubiatów	143	69,93	97,90	6,99	34,97	0,00	0,00	31,94	13,99	69,93	0,00
	Lubiewo	72	41,67	236,11	13,89	55,56	0,00	0,00	32,16	0,00	27,78	0,00
	Marzenin	195	15,38	35,90	5,13	56,41	0,00	5,13	36,98	5,13	30,77	0,00
	Modropole	64	46,88	484,38	0,00	93,75	0,00	0,00	32,16	0,00	0,00	0,00
	Niegosław	859	29,10	108,27	1,16	50,06	2,33	0,00	36,98	6,98	83,82	0,00
	Osów	320	21,88	162,50	3,13	40,63	0,00	0,00	39,84	18,75	75,00	0,00
	Przeborowo	115	26,09	17,39	0,00	26,09	0,00	0,00	31,35	0,00	43,48	0,00
	Rapin	458	65,50	141,92	0,00	87,34	13,10	2,18	31,94	8,73	24,02	0,00
	Stare Bielice	372	59,14	94,09	0,00	77,96	16,13	0,00	32,03	0,00	43,01	0,00
Trzebicz	714	35,01	88,24	0,00	71,43	14,01	2,80	39,84	2,80	78,43	0,00	
Trzebicz Nowy	311	25,72	57,88	0,00	70,74	6,43	0,00	39,84	0,00	35,37	0,00	
Zagórze	80	12,50	75,00	0,00	62,50	25,00	12,50	32,16	0,00	12,50	0,00	
Zielątkowo	80	87,50	62,50	0,00	175,00	37,50	12,50	33,66	12,50	50,00	0,00	

(opracowanie własne)

*Sfera środowiskowa została wyliczona na podstawie wskaźnika „Występowanie przekroczeń dopuszczalnych norm dla stężenia średniorocznego O₃”. Ze względu na fakt iż na terenie Gminy nie dochodziło do przekroczeń, wskaźnik ten nie wpływa na końcowe wyliczenia obszaru zdegradowanego/rewitalizacji (dane WIOŚ).

Danych zawartych w powyższej tabeli nie da się porównać, dlatego należy je znormalizować, mianowicie odjąć od zmiennych ich średnie arytmetyczne, a następnie podzielić otrzymaną różnicę przez odchylenie standardowe. Jeżeli wysoka wartość wskaźnika jest zjawiskiem pozytywnym, wskaźnik po normalizacji należy pomnożyć przez (-1).

$$t_{ij} = \frac{x_{ij} - \bar{x}_j}{S_j}$$

gdzie:

t_{ij} – wartość znormalizowana wskaźnika j dla obszaru i ,

x_{ij} – wartość wskaźnika j dla obszaru i ,

$\bar{x}_j$ – średnia arytmetyczna wskaźnika j ,

S_j – Odchylenie standardowe miernika j .

W kolejnym etapie należy zsumować wartości poszczególnych wskaźników w danych obszarach, aby otrzymać jeden wskaźnik syntetyczny.

$$P_i = \frac{1}{n} \sum_{j=1}^n t_{ij}$$

gdzie:

P_i – syntetyczny wskaźnik negatywnego wpływu zjawisk społecznych,

n – liczba wskaźników (cech),

t_{ij} – wartość wskaźnika j dla obszaru i .

Na koniec należy dokonać analizy wskaźnika syntetycznego. Wysokie jego wartości wskazują na występowanie kryzysu w sferze społecznej. Niskie wartości świadczą o występowaniu stosunkowo pozytywnych zjawisk społecznych. W wyniku przeprowadzonych analiz otrzymano Tabele 28. przedstawiającą problemy w poszczególnych sferach na danych

obszarach. Obszary przy których w polu „obszar objęty kryzysem” został postawiony znak „1” są to obszary zdegradowane.

Tabela 29. Występowanie problemów w poszczególnych sferach wśród obszarów zdegradowanych w mieście Drezdenko i sołectwach

Obszar/sołectwo		Sfera społeczna	Sfera techniczna	Sfera gospodarcza	Strefa środowiskowa	Sfera przestrzenno-funkcyjna	Obszar objęty kryzysem
0	DREZDENK						
	Obszar I	0	1	0	0	1	0
	Obszar II	1	1	0	0	1	1
	Obszar III	0	1	0	0	0	0
SOŁECTWA	Bagniewo	0	0	0	0	1	0
	Czartowo	0	1	0	0	1	0
	Drawiny	1	1	1	0	1	1
	Goszczanowiec	1	0	1	0	1	1
	Goszczanowo	0	1	0	0	1	0
	Goszczanówko	1	1	1	0	1	1
	Gościm	0	1	0	0	1	0
	Górzyska	0	1	0	0	1	0
	Grotów	1	0	1	0	1	1
	Karwin	0	1	1	0	1	0
	Kijów	1	1	0	0	1	1
	Klesno	0	1	0	0	1	0
	Kosin	1	0	0	0	1	1
	Lipno	0	1	1	0	1	0
	Lubiatów	1	0	0	0	1	1
	Lubiewo	1	1	1	0	1	1
	Marzenin	0	0	1	0	1	0
	Modropole	1	1	1	0	1	1
	Niegosław	0	0	0	0	1	0
	Osów	0	0	0	0	1	0
	Przeborowo	0	1	1	0	1	0
Rąpin	1	0	1	0	1	1	
Stare Bielice	1	1	1	0	1	1	

Trzebicz	0	1	0	0	1	0
Trzebicz Nowy	0	1	1	0	1	0
Zagórze	1	1	1	0	1	1
Zielątkowo	1	0	0	0	1	1

Źródło: Opracowanie własne

Na podstawie danych zawartych w powyższej tabeli można wyodrębnić na obszarze gminy Drezdenko następujące obszary zdegradowane:

- Obszar II miasta Drezdenko,
- Drawiny,
- Goszczanowiec,
- Goszczanówko,
- Grotów,
- Kijów,
- Kosin,
- Lubiatów,
- Lubiewo,
- Modropole,
- Rapin,
- Stare Bielice,
- Zagórze,
- Zielątkowo.

Wśród obszarów zdegradowanych wyłania się obszary rewitalizacji, które nie przekraczają sumarycznie 30% liczby ludności miasta Drezdenka oraz 20% powierzchni gminy. Są to te obszary w których stwierdzono wysokie nasilenie problemów społecznych oraz gospodarczych, technicznych, przestrzenno-funkcjonalnych. W przypadku wyboru tych obszarów bierze się pod uwagę również opinię mieszkańców gminy udzieloną podczas konsultacji społecznych, a także propozycję władz gminy.

Szczegółowa charakterystyka obszaru rewitalizacji znajduje się w **rozdziale IV. Obszar rewitalizacji.**

2. Diagnoza problemów w gminie na podstawie konsultacji społecznych

W celu zapewnienia aktywnego udziału społeczeństwa w opracowywaniu Lokalnego Programu Rewitalizacji Gminy Drezdenko na lata 2016-2022, na etapie diagnozowania przeprowadzono konsultacje społeczne z interesariuszami rewitalizacji w kilku formach: zbieranie uwag i propozycji przedsięwzięć inwestycyjnych i społecznych dostarczanych drogą korespondencyjną i drogą elektroniczną, spotkania informacyjne z mieszkańcami w sali sesyjnej, zbieranie uwag ustnych podczas spotkań oraz badania ankietowe. Przebieg i wynik wyżej wymienionych form konsultacji społecznych przedstawiono poniżej.

Zbieranie uwag i propozycji przedsięwzięć inwestycyjnych i społecznych odbyło się za pomocą formularza fiszki projektowej udostępnionej na stronie internetowej Biuletynu Informacji Publicznej Gminy Drezdenko oraz w Urzędzie Miejskim w Drezdenku. Fiszki projektowe zostały także rozesłane za pośrednictwem poczty do organizacji pozarządowych, urzędów i instytucji.

Wypełnione formularze z propozycjami inwestycyjnymi i społecznymi, interesariusze odsyłali na adres Urzędu Miejskiego w Drezdenku lub adres firmy zajmującej się opracowaniem Gminnego Programu Rewitalizacji.

Fiszki projektowe jakie otrzymano od interesariuszy dotyczyły zarówno projektów infrastrukturalnych jak i społecznych. Otrzymane propozycje podzielono na działania inwestycyjne i nieinwestycyjne, a te z kolei na działania podstawowe, bez których obszar nie jest w stanie wyjść ze stanu kryzysowego oraz działania uzupełniające. Przedsięwzięcia przedstawiono w rozdziale VII.

Spotkania informacyjne z mieszkańcami oraz zbieranie uwag ustnych w sali sesyjnej Urzędu Miejskiego w Drezdenku w dniu 17 i 23 czerwca 2016 r. o godzinie 16.00. Miejsce oraz godzina planowanych spotkań zostały ogłoszone za pomocą Biuletynu Informacji Publicznej Gminy Drezdenko oraz systemu powiadamiania SMS GMINA INFO.

W obu spotkaniach uczestniczyli: pracownicy Urzędu Miejskiego Drezdenko, pracownicy Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej, dyrektor Muzeum Puszczy Drawskiej i Noteckiej, dyrektor Centrum Promocji Kultury, kierownik Centrum Integracji Społecznej, lokalni przedsiębiorcy oraz mieszkańcy obszaru rewitalizacji.

Spotkania z mieszkańcami miały na celu przedstawienie potrzeb rewitalizacyjnych oraz form i możliwości uczestnictwa w procesie rewitalizacyjnym Gminy.

Za pomocą prezentacji multimedialnej i wydrukowanych materiałów zostały przekazane informacje na temat tego czym jest i do czego służy Program Rewitalizacji.

W czasie spotkania zostały przedstawione zagadnienia związane z diagnozą sytuacji Gminy oraz początkowymi etapami opracowania Programu. Przedstawiono diagnozę Gminy z podziałem na obszar zdegradowany i proponowany obszar rewitalizacji.

Osoby uczestniczące w spotkaniu miały szanse wyrazić swoje opinie i uwagi na temat diagnozy. Padła propozycja podziału miasta Drezdenko na podobszary i ponowne zebranie danych statystycznych zgodnie z przyjętym podziałem. Uwaga ta była zasadna ze względu na skupienie dużej liczby ludności na niewielkim obszarze w mieście, w stosunku do pozostałych obszarów Gminy. Podział pozwolił na wychwycenie różnic w obrębie jednostki miejskiej.

Kolejne spotkanie z mieszkańcami pozwoliło na przeprowadzenie dyskusji na temat wyznaczonego obszaru zdegradowanego i propozycji obszaru rewitalizacji. Omówiono problemy występujące na obszarze całej Gminy, możliwe szanse ich rozwiązania oraz przedsięwzięcia jakie w tym celu należy zaplanować. Następnie na tej podstawie sporządzono analizę SWOT obszaru rewitalizacji, na który wybrano obszar II miasta Drezdenko.

Ze strony mieszkańców kładzono nacisk na rewitalizację i zmianę wizerunku centralnej części miasta przy Placu Wileńskim i ul. Stary Rynek. Zagospodarowanie terenu oraz modernizacja budynków, pozwala na rozwój funkcji kulturalnej w miejscu, gdzie liczba mieszkańców jest stosunkowo duża, a potencjał miejsca daje możliwość ożywienia zarówno obszaru rewitalizacji jak i całego miasta i Gminy.

Zwrócono również uwagę na potrzebę przystosowania modernizowanych obiektów w infrastrukturę odpowiadającą potrzebom osób niepełnosprawnych. Wyżej wymienione kwestie zostały wzięte pod uwagę przy ostatecznym wyznaczeniu obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji.

Badanie ankietowe mieszkańców gminy Drezdenko zostało przeprowadzone w dniach 06.06 - 10.07.2016 r. Ankiety zostały rozdysponowane po całej gminie, a ich wzór znajdował się na stronach internetowych Biuletynu Informacji Publicznej Gminy Drezdenko i Urzędu Miejskiego w Drezdenku, a także w jego budynku. Z przeprowadzonego badania otrzymano 239 wypełnionych ankiet.

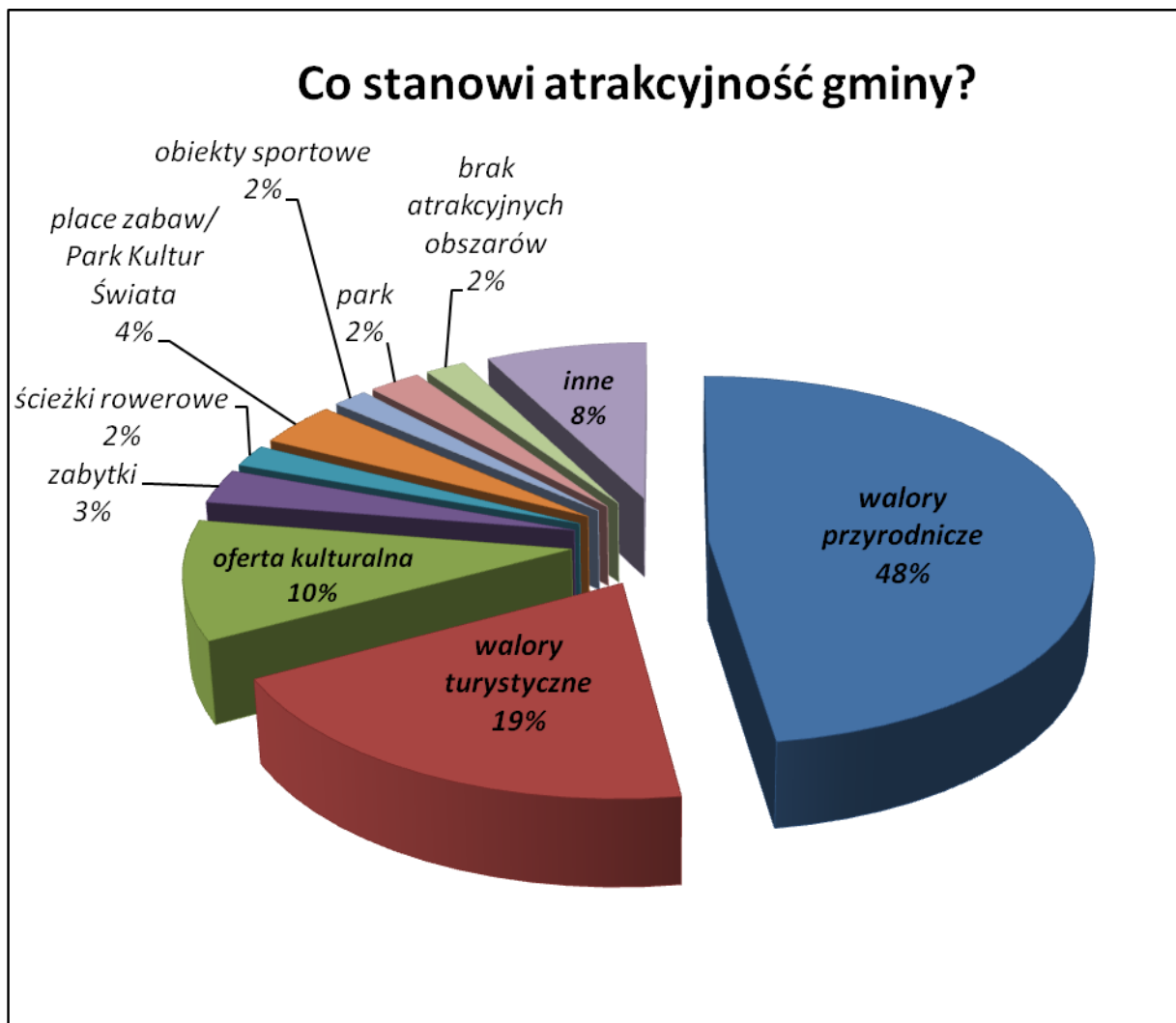
Ankietyzacja miała na celu poznanie, z punktu widzenia mieszkańców:

- Co stanowi o atrakcyjności gminy,

- Czy gmina wymaga rewitalizacji,
- Jakie obszary powinny zostać poddane rewitalizacji,
- Dlaczego te obszary są zdegradowane,
- Jakie problemy ekonomiczne, społeczne i związane z jakością życia występują na tych obszarach,
- Jakie przedsięwzięcia/inwestycje/projekty należałoby zrealizować w ramach rewitalizacji.

Osoby, które wzięły udział w badaniu najczęściej wymieniały walory przyrodnicze jako najważniejszy czynnik wpływający na atrakcyjność gminy (wykres 6). Oprócz kategorii wymienionych w wykresie inne czynniki to: aktywność społeczna, oferta gospodarcza, oferta gastronomiczna, pomost w Lubiewie, zagospodarowanie przestrzenne, infrastruktura (ulice, chodniki, oświetlenie), ilość gruntów jakimi dysponuje gmina oraz estetyka gminy.

Wykres 6. Atrakcyjność gminy wg osób ankietowanych

Źródło: Opracowanie własne

Zdecydowana większość osoby, które wzięły udział w badaniu uznały, że gmina Drezdenko zdecydowanie potrzebuje rozwoju gospodarczego, społecznego i przestrzenno-środowiskowego poprzez realizację działań w zakresie rewitalizacji (wykres 7).

Wykres 7. Opinia ankietowanych dotycząca potrzeby rozwoju gospodarczego, społecznego i przestrzenno-środowiskowego gminy Drezdenko

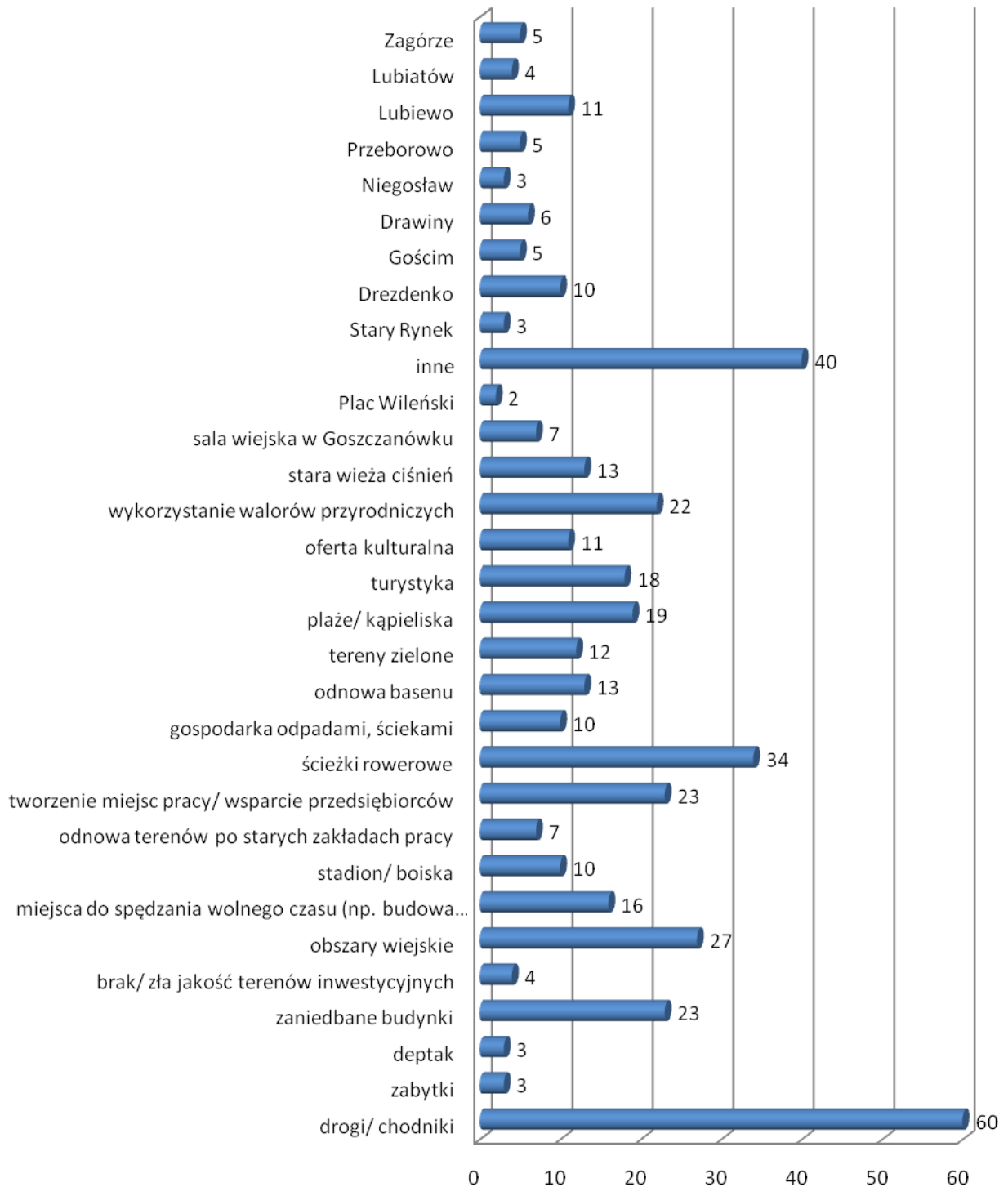
Źródło: Opracowanie własne

Z osób ankietowanych największa ilość uważa, że drogi i chodniki wymagają naprawy oraz modernizacji. Mieszkańcy mieli wiele propozycji co do obszarów, które powinny zostać objęte rewitalizacją. Oprócz obszarów wymienionych na wykresie inne kategorie to: łatwy dostęp do szerokopasmowego Internetu na terenach wiejskich, hotel przy stadionie, brak wykształconych pracowników, oświetlenie uliczne, dojście do plaż dla osób poruszających się na wózkach inwalidzkich, lokalne systemy wsparcia, zarządzanie gminą, doposażenie lokali w C.O., budowa budynków komunalnych, wsparcie drużyny sportowej, dbanie o czystość i porządek (estetyka), ochrona środowiska, modernizacja urządzeń melioracyjnych, najstarsze części miasta, stare cmentarze, Goszczanowo, Plac Wolności, Las Miejski, Marzenin, Dom Kultury, most w Zagórzcu, obszar przy Gminnym wysypisku śmieci, Obszar za działkami na

ul. Poznańskiej i Okrężnej, Obszar za Lidlem w stronę al. Piastów, obszar przy ul. Poniatowskiego, Centrum Promocji Kultury, ul. Długa, Park Kultur Świata, Zagospodarowanie terenu przy ul. Niepodległości, tereny przy obwodnicy, PKP, most na Nowym Drezdenku i bunkry Wału Pomorskiego.

Jakie obszary wymagają rewitalizacji ?

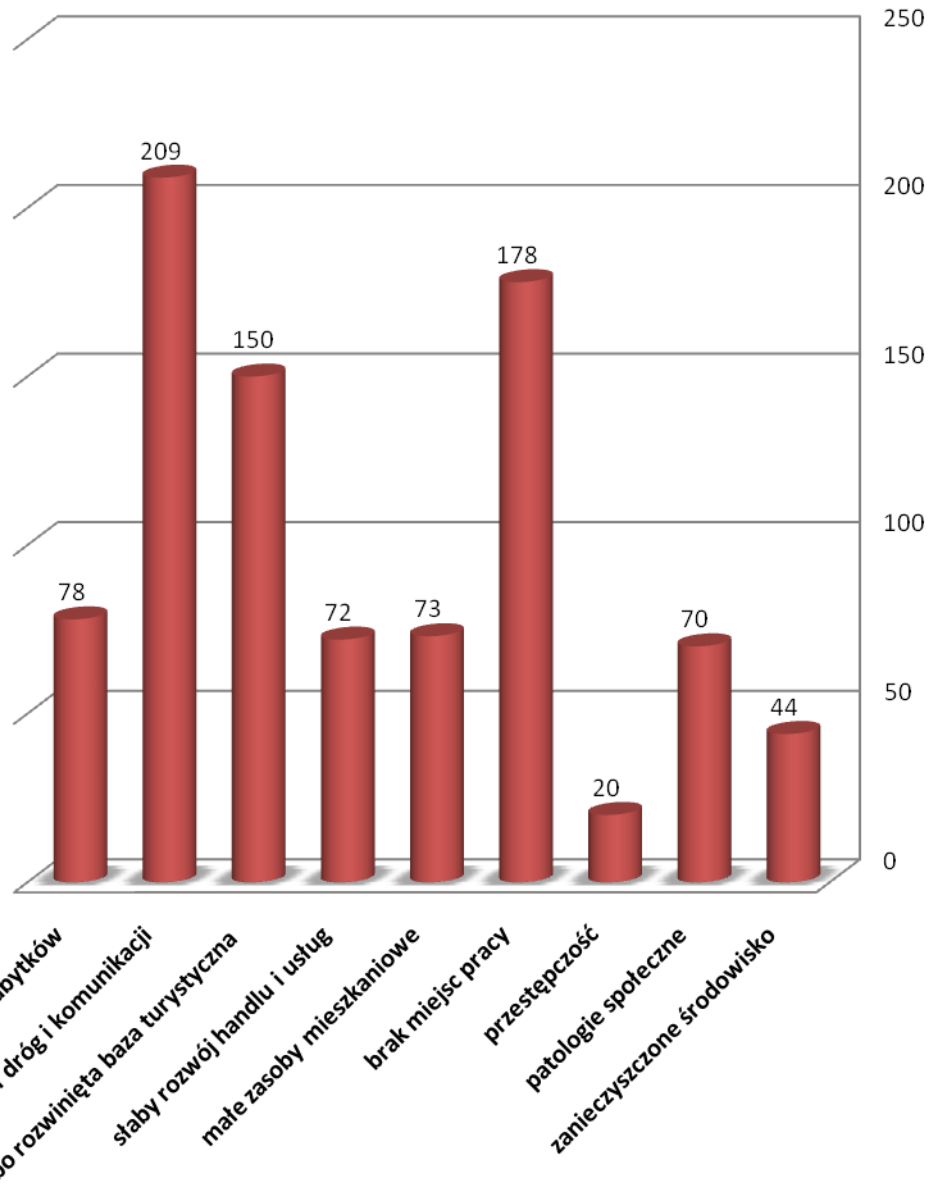

Wykres 8. Opinia ankietowanych osób co do obszaru który powinien zostać poddany rewitalizacji

Źródło: Opracowanie własne

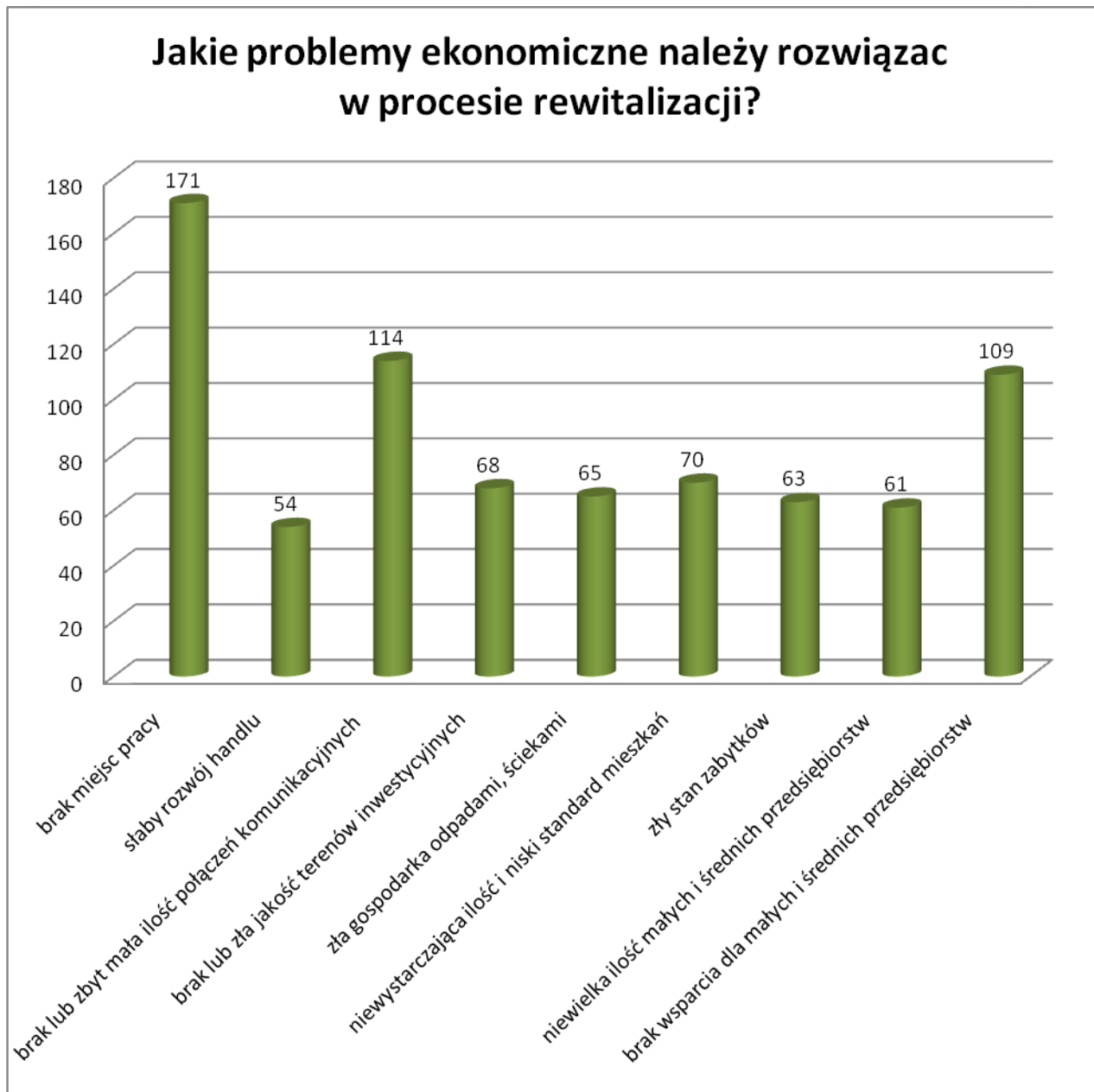
Dlaczego ten obszar gminy jest zdegradowany?

Wykres 9. Opinia ankietowanych osób co do obszaru który powinien zostać poddany rewitalizacji

Źródło: Opracowanie własne

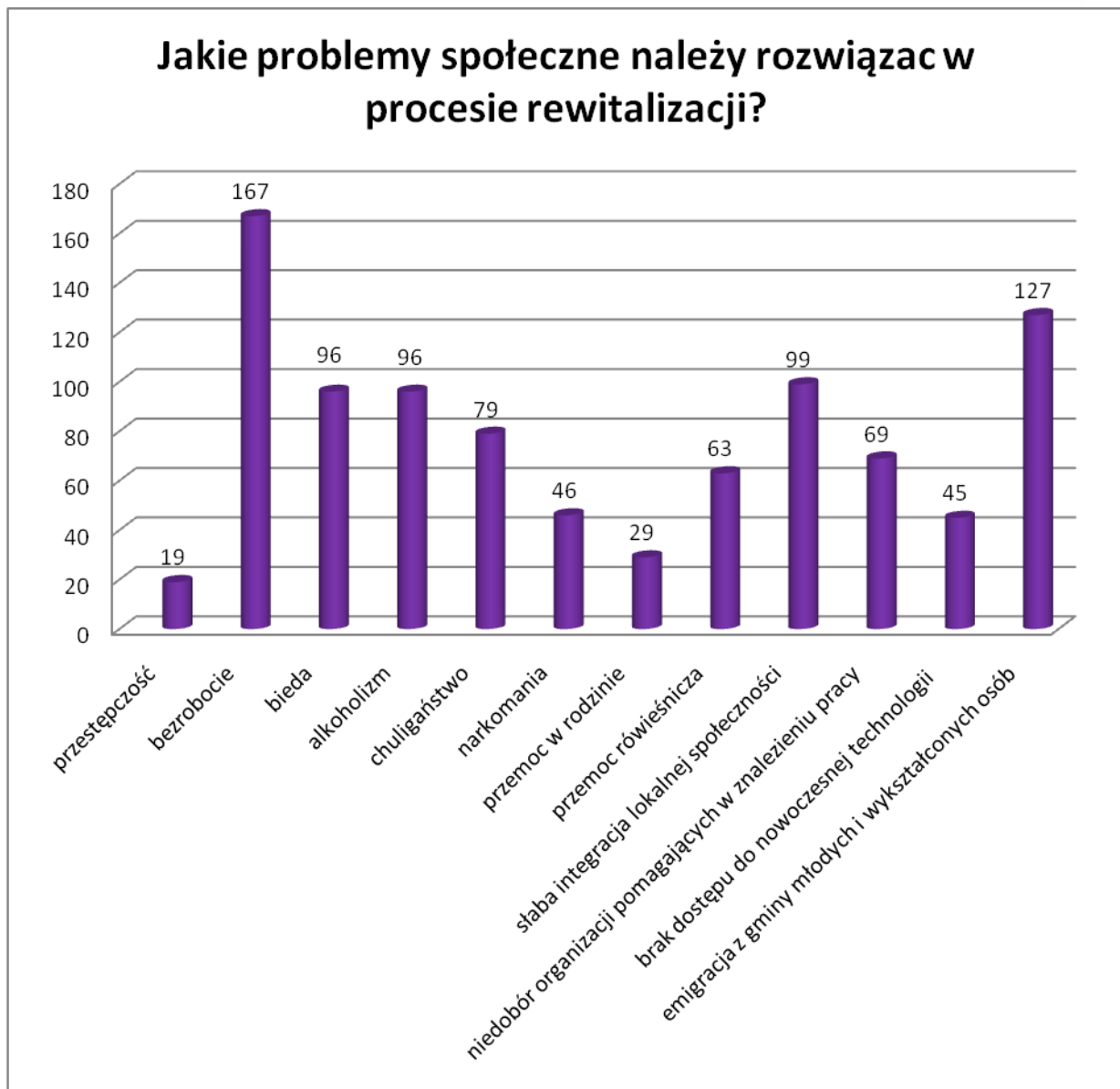
Ankietowani uważają, że najistotniejszą przyczyną degradacji obszarów jest zły stan dróg i komunikacji oraz brak miejsc pracy (wykres 9).

Wykres 10. Opinia ankietowanych na temat problemów ekonomicznych które należy rozwiązać w procesie rewitalizacji

Źródło: Opracowanie własne

Osoby, które wzięły udział w badaniu wskazały, że najważniejszym problemem ekonomicznym jest brak miejsc pracy oraz brak lub zbyt mała ilość połączeń komunikacyjnych (wykres 10).

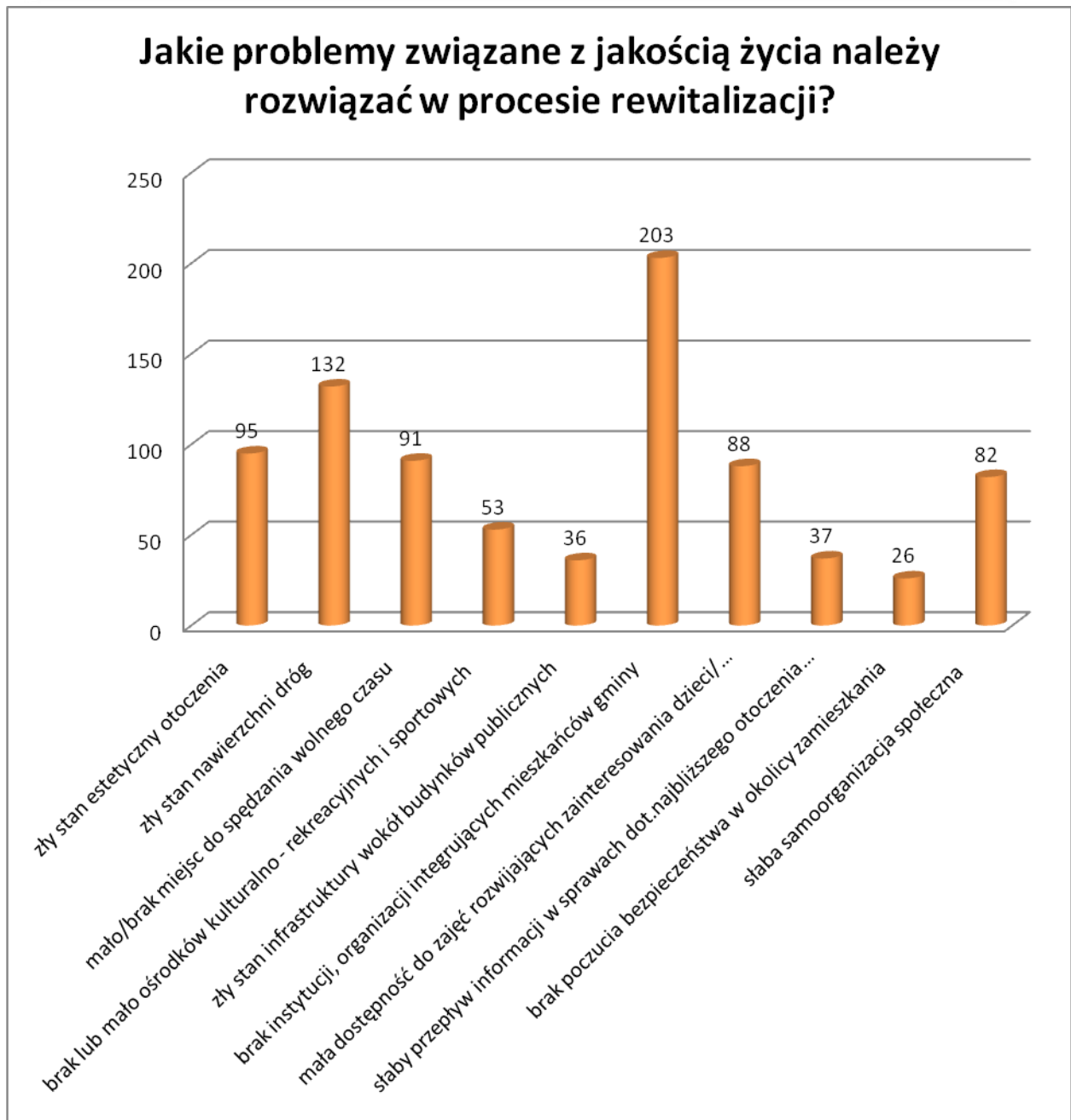
Wykres 11. Opinia ankietowanych osób co do problemów społecznych które należy rozwiązać w procesie rewitalizacji

Źródło: Opracowanie własne

Wśród problemów społecznych, które należy rozwiązać w procesie rewitalizacji ankietowani wymieniają głównie bezrobocie, emigrację z gminy młodych i wykształconych osób, a także słaba integracja lokalnej społeczności (wykres 11).

Ankietowane osoby uważają iż największym problemem wpływającym na jakość życia mieszkańców, który należy rozwiązać w procesie rewitalizacji, jest brak instytucji, organizacji integrujących mieszkańców gminy oraz zły stan nawierzchni dróg (wykres 12).

Wykres 12. Opinia ankietowanych osób co do problemów związanych z jakością życia, które należy rozwiązać w procesie rewitalizacji

Źródło: Opracowanie własne

Osoby ankietowane również przedstawiały własne propozycje dotyczące przedsięwzięć/projektów inwestycyjnych i społecznych, które należałoby zrealizować w ramach programu rewitalizacji. Zostały one zestawione w tabeli 29.

Tabela 30. Propozycje mieszkańców dotyczące projektów i przedsięwzięć inwestycyjnych

PRZEDSIĘWZIĘCIA, PROJEKTY	
INWESTYCYJNE	SPOŁECZNE
poprawa złego stanu dróg	zajęcia w szkołach gimnazjalnych na temat szacunku do drugiego człowieka
parkingi	zajęcia dodatkowe dla dzieci i młodzieży
basen	miejsca dla dzieci i młodzieży do spędzania wolnego czasu
wodociąg do Karwina	działania zmniejszające ubóstwo
miejsca dla młodzieży (np.. Kręgielnia, basen itp.)	wsparcie bezrobotnych
rewitalizacja zabytków	inwestycje na rzecz wzrostu zatrudnienia
zagospodarowanie terenów dla rozwoju aktywności gospodarczej	współpraca w zakresie powstawania nowych zakładów pracy
poprawa jakości przestrzeni publicznej	organizacje wspierające rodziny patologiczne
utworzenie nowych zakładów pracy	działania zmniejszające ubóstwo i narkomanię
budynki komunalne	poprawa komunikacji z instytucjami publicznymi
kąpieliska nad jeziorami	lepszy dostęp lekarzy specjalistów
ścieżki rowerowe	działania zwiększające ofertę kulturalną i turystyczną
przedszkola, żłobki	częstsze wizyty kina objazdowego
nowe miejsca pracy	działania likwidujące alkoholizm
nowe miejsca pracy dla kobiet	miejsca dla dzieci i młodzieży do spędzania wolnego czasu
remonty budynków	działania likwidujące chuligaństwo
remont sali wiejskiej w Goszczanówku	kluby interakcji społecznej, świetlice środowiskowe
oświetlenie uliczne na wsiach	działania w zakresie powstawania nowych miejsc pracy
poprawa estetyki miasta	promocja akcji prywatnych/ społecznych
place zabaw, boiska piłkarskie	przeciwdziałanie przemocy rówieśniczej
renowacja zabytków, starego miasta, Rynek	pomoc dzieciom z rodzin najuboższych
rozwój bazy turystycznej i rekreacyjno-wypoczynkowej	miejsce rozrywki
unowocześnienie wizerunku Placu Wileńskiego	całodobowy komisariat
kino, skate park, kręgle, lodowisko, ścieżka turystyczna, chodniki	kontrola wydatków z opieki społecznej

stadion, szatnie na stadionie,	działania integrujące mieszkańców
monitoring	przedsięwzięcia podwyższające kwalifikacje, działania umożliwiające korzystanie z nowoczesnych technologii
Park w okolicy ul. Okrężnej	szkolenia, przekwalifikowania aby zmniejszyć bezrobocie
rozwój połączeń komunikacyjnych	działania sprzyjające zatrzymaniu w gminie osób młodych i wykształconych
stoły do tenisa na orliku	działania integrujące mieszkańców, organizacje NON PROFIT
obwodnica	więcej patroli policji wieczorami/ w nocy
orlik w Gościmiu, klub sportowy w Gościmiu	miejsca do spędzania wolnego czasu
Castorama w Drezdenku	działania likwidujące bezrobocie, działania wspierające przedsiębiorców
wieża ciśnień	działania zwiększające ofertę turystyczną
pachołki lub radar na ul. Poznańskiej i Okrężnej, pasy koło Intermarche	kino na wolnym powietrzu, działania zwiększające ofertę kulturalną, imprezy masowe
rewitalizacja najstarszych części miasta	działania zwiększające ofertę turystyczną kulturalną i sportową
	działania aktywizujące zawodowo dla kobiet
zagospodarowanie terenu jeziora Irena	działania wspierające rodziny biedne i patologiczne
	działania likwidujące chuliganizm, wandalizm
dbałość o estetykę i czystość miasta i terenów leśnych	koła gospodyń wiejskich
park krajobrazowy na obecnych nieużytkach między ul. Niepodległości, al. Piastów i drogą kosińską, zagospodarowanie terenu po ogródkach i firmie Elektromet przy al. Piastów	działania likwidujące bezdomność i alkoholizm
kanalizacja	większy dozór policji na drogach
szkoła muzyczna	instytucje/ organizacje integrujące mieszkańców gminy, działania likwidujące patologie społeczne
zwiększenie atrakcyjności oraz dostępności terenów inwestycyjnych	ośrodki kultury
rozwój handlu i usług, budownictwo	
rewitalizacja Centrum Promocji Kultury	
chodniki w centrum, przebudowa placów w obrębie ul. Stary Rynek, korty tenisowe,	

workout park	
likwidacja pustostanów	
strefa płatnego parkowania w centrum miasta	
przedszkola dla 3latków	
energooszczędne oświetlenie ulic,	
plaże, nadbrzeże Noteci	
boiska dla szkół na terenach wiejskich	
łatwiejszy dostęp do Internetu	
odnowienie przystanków	
remont szkoły w Drawinach	
poprawa połączeń komunikacyjnych z innymi ośrodkami, oraz dużymi zakładami pracy	
zieleń miejska	
woda, kanalizacja, gaz, oczyszczalnia ścieków	
plaża w Lubiewie, dostęp do jeziora dla inwalidów i kobiet z wózkami	
place zabaw dla dzieci	
chodniki w Kleśnie	
szlaki konne, kajakowe, turystyczne	
rozbudowa bazy turystycznej	
większa ilość koszy na śmieci/ odchody	
działania wspierające gospodarstwa agroturystyczne, rolnictwo ekologiczne, ochronę środowiska	
fontanna w parku	
kręgielnia, strzelnica, ściana wspinaczkowa, siłownia na świeżym powietrzu	
wsparcie dla małych i średnich przedsiębiorców, strefa ekonomiczna	
zadbanie o cmentarze przedwojenne	
remiza strażaka	
orlik	
mieszkania socjalne	
fundusze dla klubu "Polonia Lipki Wielkie"	

Fundusze Europejskie
Program Regionalny

Lubuskie
Warte zachodu

Unia Europejska
Europejskie Fundusze
Strukturalne i Inwestycyjne

komunikacja publiczna wsi z miastem, ścieżki rowerowe, źródła geotermalne, sala widowiskowa i Dom Kultury, poprawa bazy turystycznej, monitoring	
zamiana piasku na miękkie maty na placu zabaw w Dreddenku	

Źródło: Opracowanie własne

IV. OBSZAR REWITALIZACJI

1. Charakterystyka obszaru rewitalizacji

Po całościowym zapoznaniu się z otrzymanymi wynikami z przeprowadzonych analiz ilościowych i jakościowych sytuacji kryzysowej w gminie Drezdenko, a także oczekiwaniami i potrzebami rewitalizacyjnymi, wybrano obszar rewitalizacji, na którym stwierdzono negatywne zjawiska i problemy, a jednocześnie działania na tych obszarach przyczynią się do poprawy warunków życia w całej gminie, dzięki czemu możliwe będzie dotarcie do jak największej grupy odbiorców.

Wyznaczony obszar rewitalizacji – **Obszar II Miasta Drezdenka** zamieszkuje 4 263 osób, co stanowi **24,6%** ludności gminy Drezdenko. Tereny zamieszkałe wyodrębnione spośród obszaru rewitalizacji obejmują 129,1 ha, stanowią tym samym **0,3%** powierzchni całej gminy.

Na wybranym obszarze rewitalizacji stwierdzono zjawiska kryzysowe w sferze społecznej, technicznej oraz przestrzenno-funkcjonalnej. Na wybór tego obszaru spośród pozostałych 14 obszarów zdegradowanych wpłynął m.in. wskaźnik – liczba czynów zabronionych i interwencji policyjnych, które prawie trzykrotnie przekraczały średnią dla całej gminy. Tym samym wskaźnik ten odzwierciedla silną potrzebę rewitalizacyjną, którą jest podniesienie poczucia bezpieczeństwa wśród jego mieszkańców. Kolejną przesłanką do wyboru Obszaru II Miasta Drezdenko jako obszaru rewitalizacji były wyższe wartości wskaźników: liczba osób korzystających ze świadczeń socjalnych oraz bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego w wieku produkcyjnym niż średnia dla całej gminy. Osoby korzystające z pomocy społecznej w dużej mierze są narażone na wykluczenie społeczne. Beneficjentami planowanych przedsięwzięć będą głównie osoby starsze, niepełnosprawne, dzieci i młodzież, a także rodziny żyjące w trudnych warunkach socjalno-bytowych, dzięki czemu ograniczone zostanie zjawisko marginalizacji osób z trudną sytuacją finansową.

Dodatkowo przy wyborze obszaru rewitalizacji uwzględniono wyniki ankietyzacji mieszkańców gminy, a także zgłaszane uwagi i wnioski na dwóch spotkaniach otwartych w ramach przeprowadzonych konsultacji społecznych. Ankietowani i osoby obecne na spotkaniach wskazywali na potrzebę objęcia programem rewitalizacji obiektów, znajdujących się na Obszarze II Miasta Drezdenko m.in. Stary Rynek, Plac Wileński i Wieżę Ciśnień.

W czasie spotkań mieszkańcy i inni interesariusze podkreślali również, iż konieczne są zmiany infrastruktury, związanej z działalnością kulturową i sportową na terenie gminy. Mieszkańcy gminy Drezdenko przy pomocy ankiet przedstawili także swoje propozycje przedsięwzięć i projektów inwestycyjnych i społecznych, które w dużej mierze dotyczą działań zwiększających ofertę kulturalną, sportową i turystyczną gminy i integrujących mieszkańców (por. tab. 29, wyk. 12). W związku z tym, że obiekty kulturowo-sportowe (m.in. Centrum Promocji i Kultury w Drezdenku, Muzeum Puszczy Drawskiej i Noteckiej im. Franciszka Grasia, skwery przy Pl. Wileńskim i przy ul. Stary Rynek) znajdują się na wyznaczonym obszarze zdegradowanym, objęcie ich działaniami rewitalizacyjnymi było kolejną przesłanką do wyznaczenia Obszaru II Miasta Drezdenko – jako obszaru rewitalizacji.

Obiekty kulturalno-turystyczne znajdujące się na obszarze rewitalizacji Obszar II Miasta Drezdenko m.in. Muzeum Puszczy Drawskiej i Noteckiej im. Franciszka Grasia, Centrum Promocji i Kultury w Drezdenku wymagają przeprowadzenia kompleksowych prac remontowych. W związku z faktem, iż budynki te nie są ocieplone, a stolarka w większej części jest stara i nieuszczelna budynki te są energochłonne, co związane jest z wysokimi kosztami ich utrzymania. Realizacja inwestycji pozwoli na ograniczenie kosztów eksploatacji, jednocześnie dostosowując budynki do obowiązujących norm. Ich remont wpłynie również na podniesienie poziomu jakości usług oraz komfort mieszkańców gminy i odwiedzających turystów, korzystających z instytucji kulturalno-turystycznych.

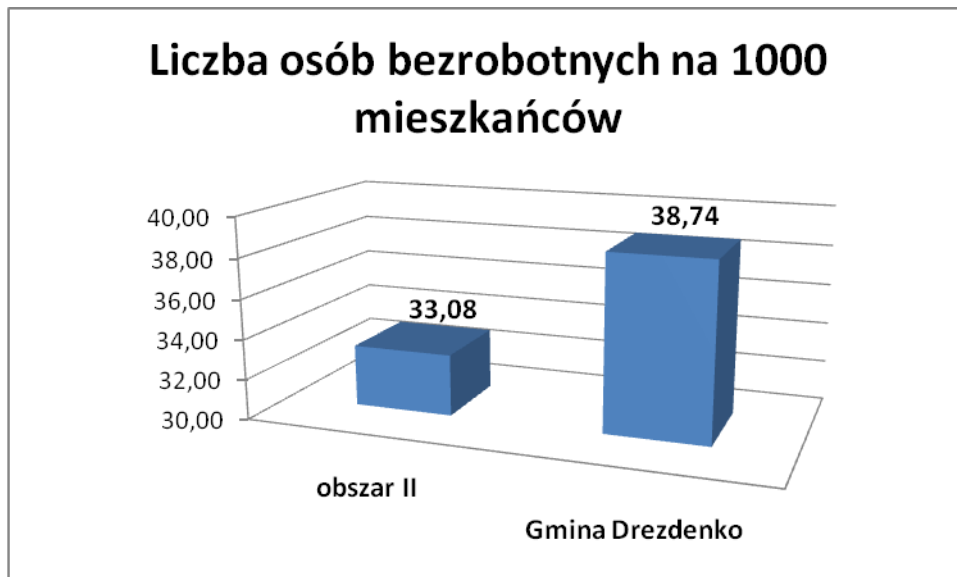
Niski stan techniczny budynków wpływa także na małą liczbę organizowanych spotkań edukacyjnych (niewyremontowana pracownia sztuk plastycznych i manualnych w Muzeum Puszczy Drawskiej i Noteckiej) i imprez edukacyjnych i kulturowych (brak sceny w Centrum Promocji i Kultury).

Ponadto obiekty te nie są aktualnie przystosowane do potrzeb osób niepełnosprawnych i schorowanych (brak windy, podjazdów dla wózków, barierek przy schodach, a także przystosowanych toalet), które w związku z powyższym nie mogą korzystać z ich oferty, co wpływa na to, iż osoby te są wykluczone społecznie. Brakuje w nich również miejsca na niektóre ekspozycje, które w związku z tym znajdują się na zewnątrz obiektów, przez pogorszeniu ulega ich stan techniczny. Ponadto tereny przyległe do wymienionych obiektów są nieuporządkowane i wymagają prac związanych z nadaniem im nowych funkcji. Tym samym nie zachęcają do odwiedzenia obiektów z nimi związanych. Wszystkie powyższe

przesłanki uniemożliwiają wpływają na niską aktywność mieszkańców gminy w zakresie korzystania z ich oferty kulturowo-turystycznej.

Poniżej przedstawione zostało porównanie wskaźników Obszaru II Miasta Drezdenko, wykorzystanych do diagnozy, z wartościami uśrednionymi dla gminy Drezdenko.

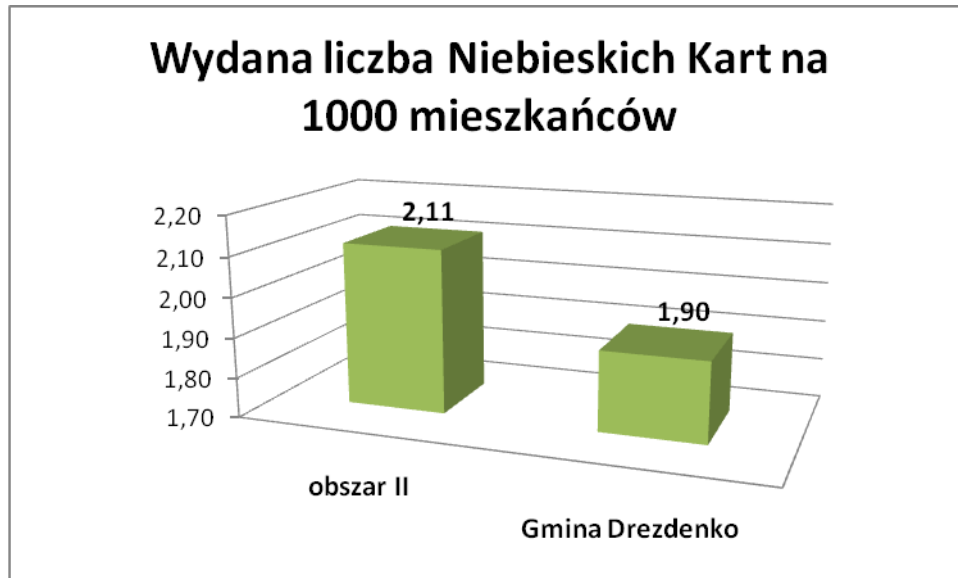
Wykres 13. Liczba osób bezrobotnych na Obszarze II i w gminie Drezdenko

Źródło: Opracowanie własne

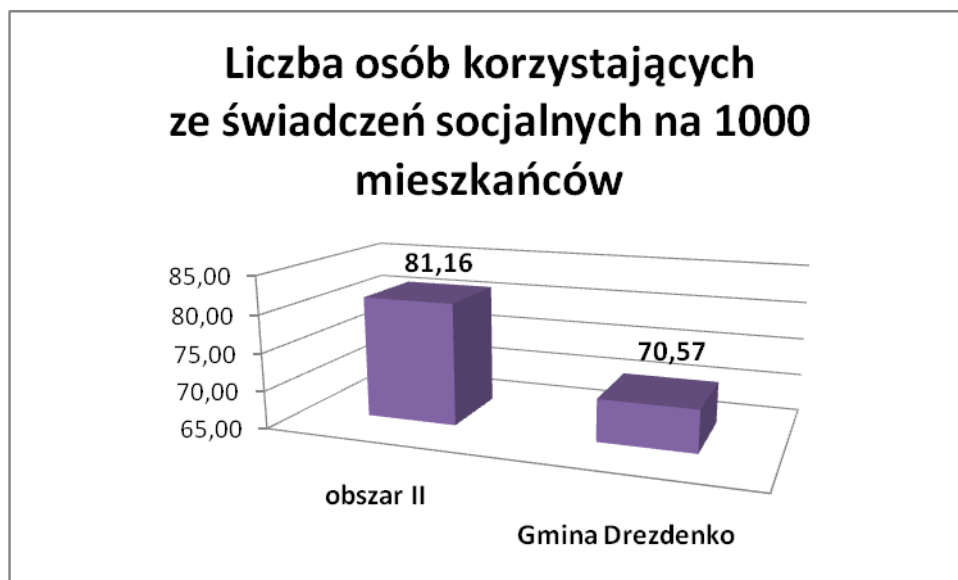
Wykres 14. Liczba czynów zabronionych i interwencji policyjnych na miesiąc na 1000 mieszkańców na Obszarze II i w gminie Drezdenko

Źródło: Opracowanie własne

Wykres 15. Wydana liczba Niebieskich Kart na 1000 mieszkańców na Obszarze II i w gminie Drezdenko

Źródło: Opracowanie własne

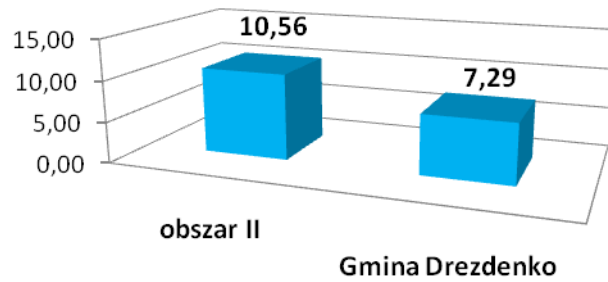

Wykres 16. Liczba osób korzystających ze świadczeń socjalnych na 1000 mieszkańców na Obszarze II i w gminie Drezdenko

Źródło: Opracowanie własne

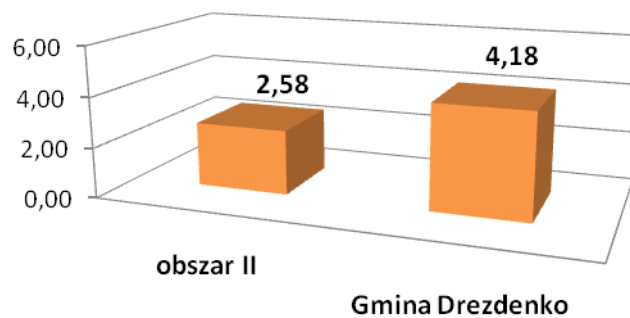
Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego w wieku produkcyjnym na 1000 mieszkańców

Wykres 17. Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego w wieku produkcyjnym na 1000 mieszkańców na Obszarze II i w gminie Drezdenko

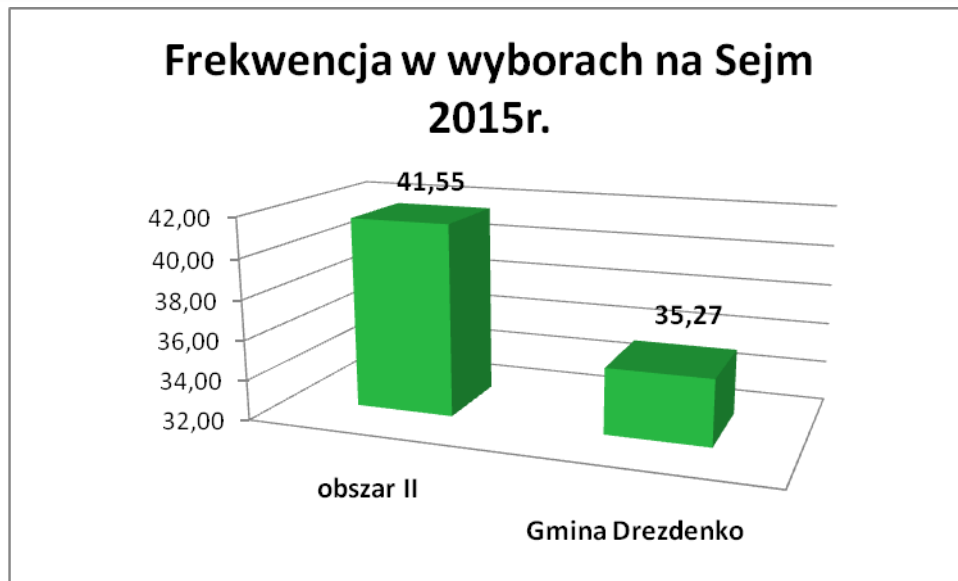
Źródło: Opracowanie własne

Potrzeba ochrony macierzyństwa w wieku produkcyjnym na 1000 mieszkańców

Wykres 18. Potrzeba ochrony macierzyństwa na Obszarze II i w gminie Drezdenko

Źródło: Opracowanie własne

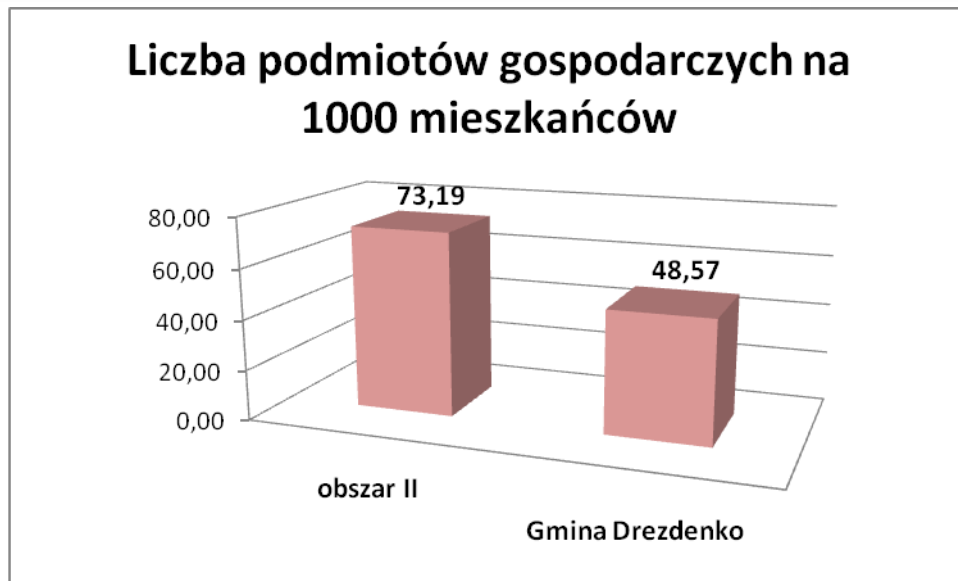
Wykres 19. Frekwencja w wyborach na Sejm 2015r. na Obszarze II i w gminie Drezdenko

Źródło: Opracowanie własne

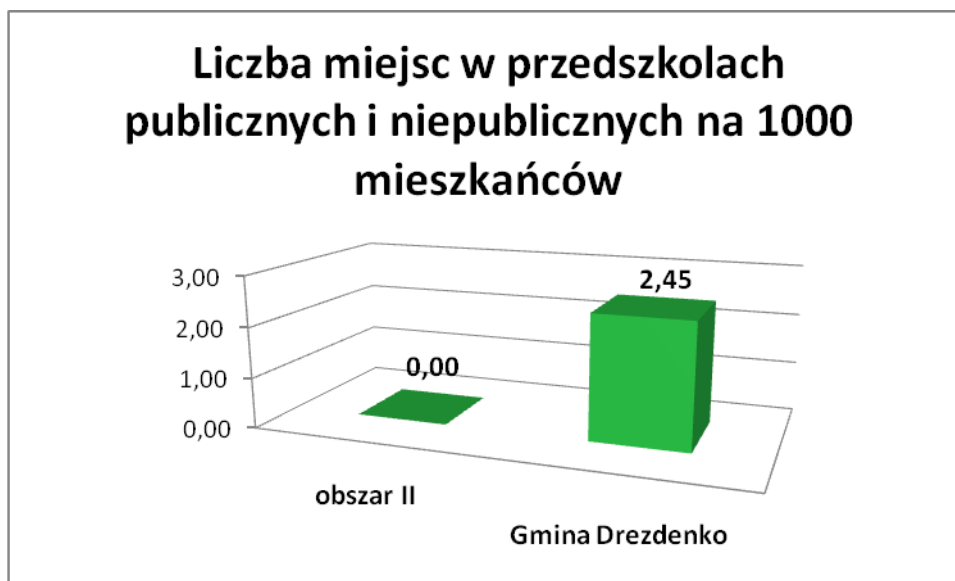
Wykres 20. Liczba przystanków Komunikacji Miejskiej na 1000 mieszkańców na Obszarze II i w gminie Drezdenko

Źródło: Opracowanie własne

Wykres 21. Liczba podmiotów gospodarczych na 1000 mieszkańców na Obszarze II i w gminie Drezdenko

Źródło: Opracowanie własne

Wykres 22. Liczba miejsc w przedszkolach publicznych i niepublicznych na 1000 mieszkańców na Obszarze II i w gminie Drezdenko

Źródło: Opracowanie własne

Pomimo wskazania, iż na obszarze rewitalizacji liczba miejsc w przedszkolach publicznych i niepublicznych na 1000 mieszkańców wynosi 0, to na obszarze III graniczącym z obszarem rewitalizacji – **Obszar II Miasta Drezdenka** znajduje się Publiczne Przedszkole w Drezdenku, a także Oddział Przedszkolny przy SP nr 3 Drezdenko oraz Przedszkole

Prywatne im. Błogosławionego E. Bojanowskiego w Drezdenku, które opieką swą obejmują łącznie 409 wychowanków, odpowiednio 331, 19 i 59 dzieci. Ponadto w całej gminie istnieją placówki wychowania przedszkolnego, w których przebywa 141 dzieci:

- Oddział przedszkolny przy SP w Niegosławiu – 19 wychowanków
- Oddział przedszkolny przy SP w Trzebiczu – 14 wychowanków
- Oddział przedszkolny przy SP w Goszczanowie - 16 wychowanków
- Oddział przedszkolny przy SP w Starych Bielicach – 7 wychowanków
- Oddział przedszkolny przy SP w Drawinach - 4 wychowanków
- Oddział przedszkolny przy SP w Gościmiu – 17 wychowanków
- Oddział przedszkolny przy SP w Rąpinie – 15 wychowanków
- Oddział przedszkolny przy SP w Grotowie– 7 wychowanków

Punkt Przedszkolny w Trzebiczu - Fundacji TRÓJBARB Wałbrzych – 18 wychowanków

Punkt Przedszkolny w Gościmiu - Fundacji TRÓJBARB Wałbrzych – 14 wychowanków

Punkt Przedszkolny w Drawinach - Fundacji TRÓJBARB Wałbrzych – 10 wychowanków.

Biorąc pod uwagę, że przyrost naturalny w całej Gminie w 2015 roku wynosił -12, potrzeby związane z zapewnieniem miejsc w przedszkolach, oddziałach przedszkolnych i punktach przedszkolnych w gminie Drezdenko są zapewnione. Tym samym aktualnie nie istnieje potrzeba zwiększenia liczby miejsc w przedszkolach na obszarze rewitalizacji.

Ogólna liczba przystanków istniejąca w Mieście Drezdenko zapewnia dobre połączenia z większymi ośrodkami miejskimi: Strzelcami Krajeńskimi i Gorzowem Wielkopolskim. Liczba kursów wykonywana przez prywatnych przewoźników również jest wystarczająca. W czasie przeprowadzonych konsultacji społecznych mieszkańcy nie wskazywali na potrzebę zwiększenia liczby przystanków w obszarze rewitalizacji (por. rozdział **1.7. Struktura komunikacyjna**).

2. Analiza SWOT obszaru rewitalizacji

Analiza SWOT służy określeniu kluczowych czynników zewnętrznych i wewnętrznych, które mają wpływ na rozwój społeczno-gospodarczy gminy. Umożliwia ona wyeksponowanie lokalnych potencjałów, a także zjawisk kryzysowych. W analizie uwzględniono czynniki, które związane są z procesem rewitalizacji i zestawiono je w tabeli 31.

Tabela 31. Analiza SWOT obszaru rewitalizacji

ANALIZA SWOT	
SILNE STRONY	SŁABE STRONY
<ul style="list-style-type: none"> - dogodne położenie w centrum miejscowości Drezdenko, - dobry klimat społeczny do rozwoju wolontariatu, inicjatyw obywatelskich, - silne poczucie tożsamości lokalnej, - przedsiębiorczość mieszkańców, - dobrze przygotowane zaplecze kadrowe do prowadzenia i organizowania działań kulturalnych. 	<ul style="list-style-type: none"> - niska aktywność społeczna, - brak miejsc i aktywności integrujących mieszkańców, - brak oferty społeczno-kulturalnej dla młodzieży, osób starszych, mieszkańców gminy i przyjezdnych, - duża liczba osób starszych pozostających bez opieki, - brak poczucia bezpieczeństwa wśród mieszkańców, - bariery architektoniczne dla osób niepełnosprawnych, - zły stan techniczny i estetyczny obiektów publicznych, - słabo rozwinięta baza turystyczna i rekreacyjno-wypoczynkowa.

SZANSE	ZAGROŻENIA
<ul style="list-style-type: none"> - pozyskanie środków finansowych z funduszy europejskich, - pozyskanie nowych inwestorów i inwestycji, - rozbudowa bazy hotelowej i gastronomicznej - poprawa estetyki gminy i terenów zielonych, - renowacja zabytków, - organizacja zajęć pozalekcyjnych, - rozwój infrastruktury rekreacyjnej, - wzrost aktywności społecznej, - zajęcia dodatkowe dla dzieci i młodzieży. 	<ul style="list-style-type: none"> - odpływ ludzi wykształconych ze względu na brak atrakcyjnych ofert pracy, - niekorzystne zmiany demograficzne, - bariery dla przedsiębiorców, - niska aktywność społeczna ludzi młodych, - ograniczony dostęp do środków Unii Europejskiej, - patologie społeczne - alkoholizm, wandalizm.

Źródło: Opracowanie własne

3. Identyfikacja potrzeb rewitalizacyjnych

Cele strategiczne i operacyjne wraz z kierunkami działań, ujętymi w Lokalnym Programie Rewitalizacji Gminy Drezdenko zostały zdefiniowane na podstawie przeprowadzonej analizy sytuacji społecznej gminy i są odpowiedzią na zidentyfikowane problemy i potrzeby rewitalizacyjne. Po zakończonej analizie, uwzględniającej kwestie wypracowane w procesie konsultacji społecznych i procesów włączających interesariuszy, określono następujące potrzeby rewitalizacyjne:

- zwiększenie aktywności mieszkańców oraz integracji osób narażonych na wykluczenie społeczne,
- dostosowanie obiektów użyteczności publicznej i przestrzeni publicznych do potrzeb osób niepełnosprawnych,
- zwiększenie atrakcyjności przestrzeni publicznej,
- podniesienie oferty kulturalno-sportowej,
- zwiększenie atrakcyjności turystycznej gminy,

- wspieranie działań na rzecz podnoszenia jakości usług publicznych,
- podniesienie poczucia bezpieczeństwa wśród mieszkańców.

Zgodnie z danymi w 2014 r. 18% - 3 139 mieszkańców Gminy stanowiły osoby w wieku poprodukcyjnym, wartość ta przekraczała liczbę osób w wieku przedprodukcyjnym 16,3% - 2 858 mieszkańców, tym samym wskazuje to na starzenie się społeczeństwa. Potrzeby rewitalizacyjne w tym zakresie związane są zapewnieniem integracji osób starszych i wzrostem ich aktywności. Równie ważną potrzebą jest odpowiednie dostosowanie infrastruktury przede wszystkim budynków użyteczności publicznej do swobodnego poruszania się osób niepełnosprawnych, które często na skutek barier architektonicznych stają się grupą osób narażonych na wykluczenie społeczne. Przystosowanie obiektów pełniących ważne funkcje społeczne i kulturowe do potrzeb osób niepełnosprawnych jest koniecznym elementem umożliwiającym podniesienie jakości życia mieszkańców, którzy na skutek przebytych chorób borykają się z różnymi problemami zdrowotnymi.

W Lokalnym Programie Rewitalizacji Gminy Drezdenko na lata 2016-2022 wyróżniono dwa cele strategiczne, kładące nacisk w szczególności na poprawę sytuacji kryzysowej w sferze społecznej, technicznej, przestrzenno-funkcjonalnej i środowiskowej. Każdy z przyjętych celów został rozpisany na cele szczegółowe i kierunki działań, wskazujące rodzaje przedsięwzięć, które należy zrealizować w procesie rewitalizacji.

Rozbudowa infrastruktury kulturalno-sportowej, w tym remont budynku Centrum Promocji i Kultury, a także Muzeum Puszczy Drawskiej i Noteckiej im. Franciszka Grasia w Drezdenku znajduje uzasadnienie w potrzebie, jaką jest wzmocnienia integracji i aktywności społecznej mieszkańców gminy poprzez zagospodarowanie wolnego czasu mieszkańców, a także ich uczestnictwo w wydarzeniach kulturalno-edukacyjnych, organizowanych przez gminę Drezdenko.

Planowane odnowy Wieży Ciśnień oraz nawierzchni Placu Wileńskiego i skweru przy ul. Stary Rynek i ul. Kościuszki odpowiadają na potrzeby podniesienia jakości życia, w tym dostosowania obiektów, przestrzeni publicznych i oferowanych przez nich usług dla osób starszych i niepełnosprawnych oraz podniesienie poczucia bezpieczeństwa wśród mieszkańców całej gminy.

Stwierdzone potrzeby rewitalizacyjne na obszarze zdegradowanym Gminy Drezdenko korelują z problemami i przyjętymi celami ujętymi w dokumentach strategicznych Gminy

Drezdenko ze: Strategią Rozwoju Gminy Drezdenko na lata 2014-2020 i Strategią Integracji i Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Drezdenko na lata 2014-2020.

Znajdują one swój wyraz również w wyznaczonych kierunkach działań i sposobami ich realizacji w dwóch powyższych dokumentach m.in. poprzez wsparcie socjalne i psychologiczne osób w podeszłym wieku, samotnych i niepełnoprawnych, rozwijanie aktywnych form spędzania czasu wolnego przez osoby starsze i niepełnosprawne, m.in. poprzez rozszerzenie oferty i poprawienie bazy lokalowej funkcjonującego na terenie gminy Klubu Seniora, propagowanie aktywnego i zdrowego stylu życia, ułatwienie kontaktu z placówkami służby zdrowia i placówkami rehabilitacyjnymi, wspieranie rodziny w opiece nad chorym w domu, uwrażliwienie społeczności lokalnej na potrzeby osób starszych i niepełnosprawnych (rozwój wolontariatu na rzecz usług sąsiedzkich) oraz rozwijanie usług opiekuńczych, w szczególności poprzez zwiększenie liczby opiekunek i podniesienie kwalifikacji kadry.

Ponadto Strategia Rozwoju Gminy Drezdenko przyjmuje za cele podniesienie estetyki przestrzeni publicznej poprzez rewitalizację, konserwację oraz przebudowę obiektów przestrzeni publicznej oraz podniesienie bezpieczeństwa mieszkańców, tym samym dokument ten koreluje z wyznaczonymi celami LPR (por. rozdział **VIII. Mechanizmy służące zapewnieniu komplementarności Programu Rewitalizacji**, podrozdział **2. Opis powiązań programu z dokumentami strategicznymi i planistycznymi na poziomie krajowym, regionalnym i lokalnym**).

V. CELE REWITALIZACJI I OKRES PROGRAMOWANIA

Lokalny Program Rewitalizacji dla Gminy Drezdenko precyzuje działania planowane do wykonania na lata 2016-2022. Jest programem działań społeczno-gospodarczych sporządzonym zgodnie z Wytycznymi Ministra Infrastruktury i Rozwoju w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014-2020.

Celem głównym rewitalizacji gminy jest:

Poprawa jakości życia mieszkańców oraz eliminowanie zjawisk związanych z degradacją w sferze społecznej, przestrzenno-funkcjonalnej i technicznej

Określono następujące cele strategiczne i operacyjne rewitalizacji oraz kierunki działań:

Cel strategiczny 1. Wzmocnienie integracji i aktywności społecznej mieszkańców gminy.

Cel operacyjny 1.1. Odnowienie więzi społecznych i aktywna integracja mieszkańców.

Cel operacyjny 1.2. Poprawa dostępności do obiektów kulturalno-turystycznych umożliwiającej rozwój aktywności mieszkańców gminy.

Cel operacyjny 1.3. Poprawa jakości życia osób niepełnosprawnych.

Cel operacyjny 1.4. Przeciwdziałanie procesom wykluczenia i marginalizacji społecznej

Kierunki działań:

- zagospodarowanie wolnego czasu mieszkańców - w szczególności dzieci i młodzieży oraz osób starszych poprzez zapewnienie atrakcyjnych zajęć
- organizacja wydarzeń okolicznościowych i kulturowych
- dostosowanie obiektów użyteczności publicznej do potrzeb osób niepełnosprawnych
- realizowanie programów i projektów aktywizacji społecznej osób najbardziej potrzebujących (warsztaty, konsultacje z psychologiem)
- promocja kulturalna gminy

Cel strategiczny 2. Poprawa stanu technicznego budynków i przestrzeni do życia mieszkańców.

Cel operacyjny 2.1. Modernizacja istniejącej infrastruktury technicznej

Cel operacyjny 2.2. Zwiększenie funkcjonalności obiektów użyteczności publicznych

Cel operacyjny 2.3. Zwiększenie atrakcyjności przestrzeni publicznych (w tym poprawa bezpieczeństwa)

Kierunki działań:

- kształtowanie przestrzeni publicznej służącej zaspakajaniu potrzeb rekreacyjnych mieszkańców (skwery, parki, place miejskie)
- rozbudowa infrastruktury kulturalno-turystycznej
- budowa stadionu, basenu i skate-parku
- budowa nowych miejsc parkingowych
- zagospodarowanie terenów objętych działaniami rewitalizacyjnymi (mała architektura, nowe oświetlenie, wymiana nawierzchni)

VI. WIZJA STANU PO PRZEPROWADZENIU REWITALIZACJI

Na podstawie zdiagnozowanych problemów występujących na obszarze rewitalizacji sformułowano wizję stanu obszaru jako planowany efekt oraz pożądany stan rewitalizacji, przy jednoczesnym osiągnięciu jej celów oraz odpowiadającym im kierunkom działań:

WIZJA

Obszar rewitalizacji gminy Drezdenko jest przyjaznym i atrakcyjnym miejscem do życia i pracy dla mieszkańców. Zapewnia wysoką jakość życia poprzez dbałość o integrację i wzmacnianie więzi społecznych wśród mieszkańców.

Wizja obszaru wyznaczonego do rewitalizacji w gminie Drezdenko, określa jego stan za kilka najbliższych lat. Powstała ona jako suma wyobrażeń uczestników procesu partycypacji na etapie przygotowywania niniejszego opracowania oraz przewidywanych przedsięwzięć i inicjatyw społecznych, planowanych do realizacji przez instytucje publiczne oraz organizacje pozarządowe. Wizja ta jest spójna z wizją ujętą w Strategii Rozwoju Gminy Drezdenko na lata 2014-2020. Podejście to gwarantuje spójność obu dokumentów strategicznych już na poziomie wizji i gwarantuje, iż deklarowane cele są zbieżne w myśleniu o rozwoju obszaru i w sposób zintegrowany i kompleksowy przyczyniać się będą do poprawy jakości życia mieszkańców gminy Drezdenko.

Po zrealizowaniu planowanych przedsięwzięć w Lokalnym Programie Rewitalizacji gminy Drezdenko nastąpiło ożywienie w szczególności w sferze społecznej, technicznej i przestrzenno-funkcjonalnej, przy jednoczesnym zachowaniu zasad zrównoważonego rozwoju i walorów przyrodniczych gminy. W wyznaczonym obszarze rewitalizacji zmniejszyła się zdiagnozowana sytuacja kryzysowa. Wysoki standard techniczny obiektów użyteczności publicznej (Placu Wileńskiego, skweru przy ul. Rynek, Wieży Ciśnień) wraz z zagospodarowaniem ich terenu wpłynął na podniesienie poczucia bezpieczeństwa u mieszkańców, a także u odwiedzających gminę turystów. Zrealizowane przedsięwzięcia wpłynęły na podniesienie jakości życia mieszkańców, a obiekty i przestrzenie użyteczności publicznej objęte działaniami rewitalizacyjnymi przyczyniły się do ograniczenia barier

architektonicznych dla osób niepełnosprawnych. Dodatkowo bogata oferta kulturowo-edukacyjna, a także różnorodne perspektywy dla włączenia i rozwoju społecznego oraz zawodowego, dostosowane do potrzeb obszaru, wpłynęły na podniesienie aktywności mieszkańców. Ze względu na występujący tutaj potencjał ludzki, przestrzenno-funkcjonalny, kulturalny oraz oferowane usługi obszar ten przyciąga zarówno młodszych, jak i starszych obywateli oraz całe rodziny. Utworzone oraz zagospodarowane przestrzenie publiczne stanowią tereny, na których podejmowane są różnego rodzaju inicjatywy (edukacyjnych, kulturalnych, sportowych, integracyjnych, itp.), których inicjatorami i/lub organizatorami są zarówno podmioty publiczne, jak i organizacje pozarządowe, a też sami mieszkańcy. Tym samym powstała przestrzeń służąca szerszej integracji oraz aktywizacji mieszkańców. Równocześnie utworzone zostały nowe przestrzenie publiczne (basen, stadion, skate-park), służące zaspokajaniu potrzeb rekreacyjno-wypoczynkowych mieszkańców obszaru rewitalizacji oraz mieszkańców całej gminy.

Do realizacji tak przedstawionej wizji – ukształtowania obszaru zadbanego, ekologicznego, wygodnego, bezpiecznego, otwartego, wspierającego zagrożonych marginalizacją, stwarzającego szerokie perspektywy rozwoju, przyczynił się szereg przedsięwzięć o wymiarze społecznym oraz infrastrukturalnym. Wśród tych pierwszych można wskazać przedsięwzięcia zmierzające do aktywizacji dzieci, młodzieży, osób starszych, które najbardziej narażone są na wykluczenie społeczne (przedsięwzięcia nieinwestycyjne I-VI). Wśród działań infrastrukturalnych ważniejsze będą te, które przyczynią się do wzmocnienia infrastruktury społecznej (niezbędnej do realizacji projektów społecznych), poprawią poziom bezpieczeństwa w miejscach publicznych, stworzą dodatkową przestrzeń dla rekreacji oraz podniosą estetykę obszaru (przedsięwzięcia inwestycyjne I-V).

VII. PRZEDSIĘWZIĘCIA REWITALIZACYJNE

1. Projekty inwestycyjne

Projekt I - Przebudowa terenu w obrębie Placu Wileńskiego w Drezdenku

Plac znajduje się w bezpośrednim sąsiedztwie siedziby Urzędu Miejskiego i jest traktowany jako miejska przestrzeń publiczna. Projekt rewitalizacji zakłada odnowę nawierzchni Placu Wileńskiego, powstanie nowych miejsc parkingowych, wprowadzenie elementów małej architektury oraz zieleni. Wszystkie podejmowane w ramach projektu działania skierowane są na pobudzenie gospodarczego i społecznego wykorzystania placu Wileńskiego poprzez poprawę dostępu do wydarzeń kulturalnych oraz imprez okolicznościowych, dostępu do obiektów rekreacyjnych oraz miejskich terenów zielonych. Warto jest podjąć działania w celu polepszenia jakości życia, zintegrowania ze sobą mieszkańców, zapewnienia mieszkańcom całej gminy zagospodarowania wolnego czasu, aby gmina stała się dla nich atrakcyjnym miejscem do życia.

PROJEKT I	
Nazwa	Przebudowa terenu w obrębie Placu Wileńskiego w Drezdenku
Podmiot realizujący	Gmina Drezdenko
Lokalizacja	Obszar II Miasta Drezdenko - pl. Wileński
Realizowane cele LPR	Cel strategiczny 1. Wzmocnienie integracji i aktywności społecznej mieszkańców gminy (cel operacyjny 1.1, 1.2), Cel strategiczny 2. Poprawa stanu technicznego budynków i przestrzeni do życia mieszkańców (cel operacyjny 2.1, 2.3)
Oddziaływanie przedsięwzięcia	Sfera społeczna, sfera techniczna, sfera przestrzenno-funkcjonalna
Przedsięwzięcia powiązane	„Zwiększenie integracji społecznej” przedsięwzięcie realizowane przez Gminę Drezdenko, „Działania kulturalne dla mieszkańców gminy” przedsięwzięcie realizowane przez Centrum Promocji Kultury w Drezdenku
Cel przedsięwzięcia	<ul style="list-style-type: none"> • Poprawa jakości życia w gminie • Wzrost atrakcyjności przestrzeni publicznej • Przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu poprzez poprawę dostępu do wydarzeń kulturalnych • Miejsce organizacji imprez okolicznościowych

Zakres zadań	<ul style="list-style-type: none"> • Odnowa nawierzchni Placu Wileńskiego • Nowe oświetlenie • Mała architektura: donice, ławki wolnostojące z oparciem, siedziska bez oparcia, stoły narożne mocowane do donicy betonowej, fotele obrotowe z oparciem, ławki bez oparcia do mocowania do kwietnika, kosze na śmieci, stojaki na rowery, tablice na tropie historii, tablice ogłoszeniowe, maszty flagowe z fundamentami, pomnik, wyposażenie placu zabaw: trampolina, ścianka wspinaczkowa, fontanna • Zieleń miejska: wykonanie trawników dywanowych, sadzenie drzew: Lipa holenderska formowana, Platan klonolistny, krzewy: Bukszpan wieczniezielony, Tawuła japońska, Cis pośredni, Byliny i trawy ozdobne: obsadzenie kwietników: Kostrzewa sina, Lawenda wąskolistna, Rozplenica japońska, Zawciąg nadmorski, Tulipany, krokusy • Utworzenie miejsc parkingowych • Organizacja imprez okolicznościowych
Szacunkowa wartość projektu	4.171.857,06 zł (środki własne, dotacje: RPO LUBUSKIE 2014 - 2020, działanie 7.3 i 7.4)
Okres realizacji	2016-2017
Produkt	<ul style="list-style-type: none"> • Powierzchnia zrewitalizowanych obszarów (placu) – 5 588,05 m², w tym powierzchnia placu Wileńskiego, placu zabaw, parkingów, fontanny, zieleni projektowanej, zieleni istniejącej • Liczba utworzonych miejsc parkingowych – 41 szt.
Rezultat	<ul style="list-style-type: none"> • Liczba osób korzystających ze wspartej infrastruktury (z terenu Placu Wileńskiego) – 500 os./miesiąc
Pomiar rezultatów	Wypełnienie karty oceny realizacji przedsięwzięcia na podstawie protokołu odbioru robót i sprawozdań

Projekt II – Muzeum Puszczy Drawskiej i Noteckiej im. Franciszka Grasia w Dreźnie

Muzeum Puszczy Drawskiej i Noteckiej im. Franciszka Grasia w Dreźnie to muzeum regionalne, założone w 1985 roku. Gromadzi materiały dotyczące historii miasta i okolic, gospodarki leśnej, myślistwa, rolnictwa, gospodarki domowej i pszczelarstwa. Obiekt mieści się na pl. Wolności 11. Rewitalizacja zakłada kompleksowy remont budynku Muzeum, zagospodarowanie terenu wokół Muzeum, w tym wygrodzenie terenu, wprowadzenie elementów małej architektury, zewnętrznych ekspozycji muzealnych, obiektów aktywności dla dzieci i młodzieży. Poprawa jakości i atrakcyjności obiektu pozwoli na stworzenie wizerunku miasta atrakcyjnego turystycznie, organizację imprez edukacyjnych dla mieszkańców całej gminy oraz turystów.

PROJEKT II	
Nazwa	Rewitalizacja zabytkowego budynku muzeum w Dreddenku i modernizacja ekspozycji stałych
Podmiot realizujący	Muzeum Puszczy Drawskiej i Noteckiej im. Franciszka Grasia w Dreddenku
Lokalizacja	Obszar II Miasta Dreddenko - pl. Wolności
Realizowane cele LPR	Cel strategiczny 1. Wzmocnienie integracji i aktywności społecznej mieszkańców gminy (cel operacyjny 1.1, 1.2, 1.3, 1.4), Cel strategiczny 2. Poprawa stanu technicznego budynków i przestrzeni do życia mieszkańców (cel operacyjny 2.1, 2.2)
Oddziaływanie przedsięwzięcia	Sfera społeczna, sfera techniczna, sfera przestrzenno-funkcjonalna
Przedsięwzięcia powiązane	„Zwiększenie integracji społecznej” przedsięwzięcie realizowane przez Gminę Dreddenko, „Działania kulturalne dla mieszkańców gminy” przedsięwzięcie realizowane przez Centrum Promocji Kultury w Dreddenku
Cel przedsięwzięcia	<ul style="list-style-type: none"> • Poprawa stanu technicznego budynków • Wzrost integracji społecznej • Poprawa jakości życia osób niepełnosprawnych w gminie • Przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu poprzez organizację imprez edukacyjnych • Wzrost atrakcyjności przestrzeni publicznej
Zakres zadań	<ul style="list-style-type: none"> • Kompleksowy remont budynku Muzeum – osuszenie budynku, wymiana wypełnienia ścian, konserwacja konstrukcji ryglowej, wymiana stolarki okiennej i konserwacja stolarki drzwiowej, usunięcie azbestu, wymiana wszystkich podłóg i posadzek, wymiana wszystkich instalacji • Modernizacja wystaw stałych • Zagospodarowanie terenu wokół Muzeum • Budowa zewnętrznej gabloty ekspozycyjnej na dwa największe eksponaty – sikawkę strażacką i bryczkę konną • Organizacja imprez edukacyjnych – pracownia sztuk plastycznych i manualnych • Obiekt będzie dostosowany do potrzeb osób niepełnosprawnych poprzez zakup schodołazu, wykonanie podjazdu do wózków, usunięcie wewnętrznej ściany w wiatrołapie, przystosowanie toalet, montaż barier przy schodach w przyziemiu
Szacunkowa wartość projektu	około 1 750 000, 00zł (środki własne, dotacje: RPO LUBUSKIE 2014 - 2020, działanie 4. 4. 1, nr naboru RPLB.04.04.01-IZ.00-08-K01/16)
Okres realizacji	2017-2018
Produkt	<ul style="list-style-type: none"> • Powierzchnia zrewitalizowanego terenu – 200 m² • Liczba obiektów poddanych rewitalizacji – 1 sztuka

Rezultat	<ul style="list-style-type: none"> Liczba osób korzystająca ze wspartej infrastruktury (z obiektu) - ponad 200 os./ miesiąc Liczba osób korzystająca ze wspartej infrastruktury (z terenu wokół Muzeum) - 100 os./miesiąc
Pomiar rezultatów	Wypełnienie karty oceny realizacji przedsięwzięcia na podstawie protokołu odbioru robót i sprawozdań

Projekt III – Centrum Promocji Kultury w Dreddenku

Centrum Promocji Kultury zlokalizowany jest na ul. Niepodległości. Na rewitalizację składa się kompleksowy remont budynku CPK oraz zagospodarowanie terenu wokół budynku wraz z wybudowaniem sceny letniej, zagospodarowaniem parku, wprowadzeniem elementów małej architektury oraz obiektów aktywności dla dzieci i młodzieży. Realizacja projektu pozwoli na rozszerzenie działalności kulturalnej, co wpłynie na zachowanie dziedzictwa kulturowego miasta i całej gminy i poprawę stanu budynku, a także wpłynie na wzrost integracji społecznej i ruchu turystycznego.

PROJEKT III	
Nazwa	Centrum Promocji Kultury w Dreddenku
Podmiot realizujący	Centrum Promocji Kultury
Lokalizacja	Obszar II Miasta Dreddenko - ul. Niepodległości
Realizowane cele LPR	Cel strategiczny 1. Wzmocnienie integracji i aktywności społecznej mieszkańców gminy (cel operacyjny 1.1, 1.2, 1.3, 1.4), Cel strategiczny 2. Poprawa stanu technicznego budynków i przestrzeni do życia mieszkańców (cel operacyjny 2.1, 2.2)
Oddziaływanie przedsięwzięcia	Sfera społeczna, sfera techniczna, sfera przestrzenno-funkcjonalna
Przedsięwzięcia powiązane	„Zwiększenie integracji społecznej” przedsięwzięcie realizowane przez Gminę Dreddenko, „Reintegracja społeczna i zawodowa” przedsięwzięcie realizowane przez Centrum Integracji Społecznej w Dreddenku, „Działania kulturalne dla mieszkańców gminy” przedsięwzięcie realizowane przez Centrum Promocji Kultury w Dreddenku
Cel przedsięwzięcia	<ul style="list-style-type: none"> Wzrost integracji społecznej Poprawa jakości życia osób niepełnosprawnych w gminie Poprawa oferty kulturalno-edukacyjnej Poprawa stanu technicznego budynków
Zakres zadań	<ul style="list-style-type: none"> Kompleksowy remont budynku CPK <ul style="list-style-type: none"> Kotłownia

	<ul style="list-style-type: none"> ○ Toalety dla osób niepełnosprawnych ● Zagospodarowanie terenu wokół budynku: <ul style="list-style-type: none"> ○ Wybudowanie sceny letniej ○ Zagospodarowanie parku ○ Mała architektura ○ Obiekty aktywności dla dzieci i młodzieży: można przewidzieć małą scenę letnią, 2-3 stanowiska parkingowe dla autobusów oraz około 50 dla samochodów osobowych. Zieleń alejki spacerowe, oświetlenie, przed sceną miejsce na ustawienie ławek oraz plac na próby orkiestry dętej. Można też uwzględnić miejsce (być może na tarasie) na letnią „kawiarenkę” (kawa, zimne napoje, lody itp.) ● Organizacja imprez edukacyjnych i kulturalnych ● Obiekt będzie dostosowany do potrzeb osób niepełnosprawnych: podjazdy, toalety oraz w przypadku rozbudowy windy <p>Szacunkowa wartość jak na stronie 1 - około 3-4 mln zł w zależności od pozyskanych środków uwzględniając środki pozyskane z Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego</p>
Szacunkowa wartość projektu	3 000 000,00 zł (środki własne, dotacje: RPO LUBUSKIE 2014 - 2020, działanie 9.2.)
Okres realizacji	2016 – 2021
Produkt	<ul style="list-style-type: none"> ● Liczba obiektów poddanych rewitalizacji – 1 sztuka
Rezultat	<ul style="list-style-type: none"> ● Liczba osób korzystających ze wspartej infrastruktury (z obiektu) - 100 os./miesiąc ● Liczba osób korzystających ze wspartej infrastruktury (z terenu wokół CPK) - 100 os./miesiąc
Pomiar rezultatów	Wypełnienie karty oceny realizacji przedsięwzięcia na podstawie protokołu odbioru robót i sprawozdań

Projekt IV - Skwer przy ul. Stary Rynek, ul. Kościuszki

Skwer zlokalizowany jest przy ulicach Stary Rynek oraz ul. Kościuszki. Otaczają go kamienice, w których prowadzona jest drobna działalność usługowo – handlowa. W pobliżu znajduje się budynek Ratusza miejskiego, w którym mieszczą się Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Drezdenku – jednostka organizacyjna Powiatu Strzelecko – Drezdeneckiego, Poradnia Psychologiczno – Pedagogiczna oraz Powiatowy Inspektor Nadzoru Budowlanego. Projekt rewitalizacji zakłada odnowę nawierzchni skweru i oświetlenia ulicznego, wprowadzenie elementów małej architektury oraz zieleni miejskiej. Wszystkie podejmowane w ramach projektu działania skierowane są na pobudzenie gospodarczego i społecznego wykorzystania skweru poprzez poprawę dostępu do imprez okolicznościowych, obiektów użyteczności publicznej o znaczeniu powiatowym oraz

miejskich terenów zielonych. Warto jest podjąć działania w celu polepszenia jakości życia, zintegrowaniu ze sobą mieszkańców, zapewnieniu mieszkańcom całej gminy zagospodarowania wolnego czasu, aby gmina stała się dla nich atrakcyjnym miejscem do życia.

PROJEKT IV	
Nazwa	Rewitalizacja skweru przy ulicy Stary Rynek i ul. Kościuszki
Podmiot realizujący	Gmina Drezdenko
Lokalizacja	Obszar II Miasta Drezdenko - ul. Stary Rynek i ul. Kościuszki
Realizowane cele LPR	Cel strategiczny 1. Wzmocnienie integracji i aktywności społecznej mieszkańców gminy (cel operacyjny 1.1, 1.2, 1.3), Cel strategiczny 2. Poprawa stanu technicznego budynków i przestrzeni do życia mieszkańców (cel operacyjny 2.1, 2.3)
Oddziaływanie przedsięwzięcia	Sfera społeczna, sfera techniczna, sfera przestrzenno-funkcjonalna
Przedsięwzięcia powiązane	„Zwiększenie integracji społecznej” przedsięwzięcie realizowane przez Gminę Drezdenko, „Działania kulturalne dla mieszkańców gminy” przedsięwzięcie realizowane przez Centrum Promocji Kultury w Drezdenku
Cel przedsięwzięcia	<ul style="list-style-type: none"> • Wzrost integracji społecznej • Poprawa jakości życia mieszkańców w gminie • Przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu poprzez organizację imprez okolicznościowych • Wzrost atrakcyjności przestrzeni publicznej
Zakres zadań	<ul style="list-style-type: none"> • Odnowa nawierzchni skweru • Oświetlenie nowe • Mała architektura: ławki, kosze na śmieci, fontanna • Zieleń miejska: drzewa, krzewy, byliny i trawy ozdobne – obsadzanie kwietników • Organizacja imprez okolicznościowych, w tym w szczególności konkursy piosenki dziecięcej i młodzieżowej, organizowanie festynów np. wiosennego, konkursy plastyczne, jarmarki, plenery malarskie i rzeźbiarskie, festiwale muzyki organowej i kameralnej
Szacunkowa wartość projektu	1.500.000,00 zł (środki własne, dotacje: RPO LUBUSKIE 2014 - 2020, działanie 9.2.)
Okres realizacji	2017-2022
Produkt	<ul style="list-style-type: none"> • Powierzchnia zrewitalizowanych obszarów (skweru) – 1 179 m²
Rezultat	<ul style="list-style-type: none"> • Liczba osób korzystających ze wspartej infrastruktury - 500 os./miesięcznie
Pomiar rezultatów	Wypełnienie karty oceny realizacji przedsięwzięcia na podstawie protokołu odbioru robót i sprawozdań

Projekty uzupełniające

Projekt V – Rewitalizacja (dawnej) Wieży Ciśnień i zagospodarowanie terenu wokół niej

Jest to obiekt zlokalizowany na ul. Niepodległości. Wieżę Ciśnień została zbudowana w latach 1906-1907 i reprezentuje styl neogotycki. Obecnie obiekt jest nieużytkowany i niszczeje. W ramach projektu przewidziano odnowienie wieży ciśnień jako punktu widokowego oraz zagospodarowanie terenu wokół wieży. W sferze gospodarczej założeniem projektu jest wzrost atrakcyjności dla turystów i mieszkańców całej gminy, zwiększenie potencjału turystycznego i kulturalnego. W sferze społecznej zakładane efekty rewitalizacji obejmą m.in. poprawę stanu bezpieczeństwa (teren będzie dostosowany do potrzeb osób niepełnosprawnych), a także intensyfikację funkcji handlowych i usługowych w obsłudze mieszkańców całej gminy i ruchu turystycznego (m.in. budowa obiektów małej gastronomii). Pozwoli to stworzyć wizerunek miasta atrakcyjnego turystycznie oraz wizualnie atrakcyjnego środowiska dla mieszkańców całej gminy i turystów.

PROJEKT V	
Nazwa	Rewitalizacja (dawnej) Wieży Ciśnień i zagospodarowanie terenu wokół niej
Podmiot realizujący	Gmina Drezdenko
Lokalizacja	Obszar II Miasta Drezdenko - ul. Niepodległości
Realizowane cele LPR	Cel strategiczny 1. Wzmocnienie integracji i aktywności społecznej mieszkańców gminy (cel operacyjny 1.1, 1.2, 1.3), Cel strategiczny 2. Poprawa stanu technicznego budynków i przestrzeni do życia mieszkańców (cel operacyjny 2.1, 2.3)
Oddziaływanie przedsięwzięcia	Sfera społeczna, sfera techniczna, sfera przestrzenno-funkcjonalna
Przedsięwzięcia powiązane	„Zwiększenie integracji społecznej” przedsięwzięcie realizowane przez Gminę Drezdenko, „Działania kulturalne dla mieszkańców gminy” przedsięwzięcie realizowane przez Centrum Promocji Kultury w Drezdenku
Cel przedsięwzięcia	<ul style="list-style-type: none"> • Poprawa jakości życia w gminie • Wzrost integracji społecznej • Miejsce organizacji imprez okolicznościowych • Wzrost atrakcyjności przestrzeni publicznej • Poprawa oferty turystycznej • Przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu poprzez poprawę dostępu do wydarzeń kulturalnych
Zakres zadań	<ul style="list-style-type: none"> • Odnowa wieży ciśnień jako punktu widokowego w mieście (odnowa elewacji, generalny remont wewnątrz) • Zagospodarowanie terenu wokół wieży: <ul style="list-style-type: none"> ○ Mała architektura ławki, kosze na śmieci, stoliki

	<ul style="list-style-type: none"> ○ Obiekty aktywności dla dzieci i młodzieży plac zabaw ○ Teren utwardzenia, będzie dostosowany do potrzeb osób niepełnosprawnych • Organizacja imprez okolicznościowych i kulturalnych • Współpraca z Centrum Promocji Kultury w Drezdenku • Budowa obiektów małej gastronomii
Szacunkowa wartość projektu	1.500.000,00 zł (środki własne, dotacje: RPO LUBUSKIE 2014 - 2020, działanie 9.2.)
Okres realizacji	2017-2018
Produkt	<ul style="list-style-type: none"> • Powierzchnia zrewitalizowanych obszarów – 6 127 m² • Liczba obiektów poddanych rewitalizacji – 1 szt.
Rezultat	<ul style="list-style-type: none"> • Liczba osób korzystających ze wspartej infrastruktury – 200 os./miesiąc
Pomiar rezultatów	Wypełnienie karty oceny realizacji przedsięwzięcia na podstawie protokołu odbioru robót i sprawozdań

Projekt VI – Basen, stadion, skate-park

Projekt dotyczy obiektów sportowych, znajdujących się przy ul. Mickiewicza w Drezdenku. Obszar ten został wybrany ze względu na występowanie kryzysu w sferze technicznej. Projekt ten zakłada odbudowę basenu miejskiego, który spłonął w 2012 r., remont budynku Stadionu Miejskiego im. Józefa Nojiego oraz budowę skate-parku. Dodatkowo teren zostanie zagospodarowany pod względem zieleni miejskiej, małej architektury oraz powstaną miejsca parkingowe. Dzięki realizacji Projektu VI w Gminie Drezdenko wzrośnie liczba obiektów sportowych oraz miejsc do spędzania wolnego czasu dla rodzin z całego obszaru gminy. W omawianych budynkach odbywać będą się wydarzenia sportowe i kulturalne o randze gminnej i powiatowej. Wpłyną one również na polepszenie walorów turystycznych gminy Drezdenko.

PROJEKT VI - uzupełniający	
Nazwa	Rewitalizacja obszaru stadionu, dawnego basenu – budowa skateparku, basenu.
Podmiot realizujący	Gmina Drezdenko
Lokalizacja	Obszar III Miasta Drezdenko - ul. Mickiewicza Planowany projekt będzie realizowany poza obszarem rewitalizacji ze względu na położenie obiektu sportowo-rekreacyjnego w Obszarze III Miasta Drezdenko. Obiekt ten jest położony ok. 600 m od terenu wyznaczonego jako obszar rewitalizacji (Obszar II Miasta Drezdenko). W związku z tym realizacja niniejszego projektu będzie istotnie oddziaływać na obszar rewitalizacji, pod

	<p>względem zidentyfikowanych potrzeb rewitalizacyjnych m.in. podniesienia oferty kulturowo-sportowej gminy oraz zwiększenia aktywności mieszkańców oraz integracji osób narażonych na wykluczenie społeczne, którymi często są dzieci i młodzież, a także przyjętych kierunków działań w LPR. Jednocześnie cele projektu ściśle korelują z celem strategicznym przyjętym w dokumencie Lokalnego Programu Rewitalizacji Gminy Drezdenko w zakresie wzmocnienie integracji i aktywności społecznej mieszkańców gminy. Swym oddziaływaniem projekt ten obejmie nie tylko mieszkańców Obszaru III Miasta Drezdenko, ale również mieszkańców obszaru rewitalizacji, jak i całej gminy, będą to głównie dzieci i młodzież, a także całe rodziny.</p> <p>Projekt ten również w dużej mierze odpowiada na potrzebę zwiększenie atrakcyjności przestrzeni publicznej. Aktualnie obiekt ten i teren przyległy jest zniszczony i nieuporządkowany. Związku z niskim stanem technicznym murawy boiska i trybun sportowych obiekt ten nie spełnia również podstawowych norm w zakresie bezpieczeństwa. Wiąże się to również z tym, iż teren stadionu jest tylko w niewielkiej części oświetlony, tym samym gdy zapada zmrok teren ten pustoszeje.</p> <p>Uzasadnienie ujęcia projektu na liście projektów inwestycyjnych:</p> <ul style="list-style-type: none"> • modernizacja i rozbudowa społecznie oczekiwanej infrastruktury rekreacyjno-wypoczynkowej o oddziaływaniu na całą gminę; • zapewnienie dzieciom, młodzieży i osobom dorosłym atrakcyjnego miejsca związanego z rekreacją i zapobieganie tym samym możliwości występowania zjawisk patologicznych, szczególnie w młodszym pokoleniu; • stworzenie atrakcyjnego miejsca spotkań i integracji mieszkańców; • ożywienie położonego w pobliżu obszaru zdegradowanego; • podniesienie jakości życia mieszkańców; • poprawa dostępności do usług rekreacji i sportu dla wszystkich mieszkańców gminy Drezdenko.
<p>Realizowane cele LPR</p>	<p>Cel strategiczny 1. Wzmocnienie integracji i aktywności społecznej mieszkańców gminy (cel operacyjny 1.1, 1.2), Cel strategiczny 2. Poprawa stanu technicznego budynków i przestrzeni do życia mieszkańców (cel operacyjny 2.1, 2.2, 2.3)</p>
<p>Oddziaływanie przedsięwzięcia</p>	<p>Sfera społeczna, sfera techniczna, sfera przestrzenno-funkcjonalna</p>
<p>Przedsięwzięcia powiązane</p>	<p>„Zwiększenie integracji społecznej” przedsięwzięcie realizowane przez Gminę Drezdenko</p>
<p>Cel przedsięwzięcia</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Wzrost integracji społecznej • Poprawa jakości życia mieszkańców w gminie • Wzrost atrakcyjności przestrzeni publicznej • Poprawa stanu technicznego budynków
<p>Zakres zadań</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Remont obiektu stadionu, boisko piłkarskie 68x105m, remont trybuny, remont hotelu; • Odbudowa basenu zgodnie z projektem koncepcyjnym – projektuje się

	<p>basen sportowy o wym. 14,88x51,00 o gł. 2,0 m, basen rekreacyjny, budynek usługowy zawierający szatnie, umywalnie, sanitariaty, nawierzchnia z desek do leżaków;</p> <p>Boisko wielofunkcyjne lekkoatletyczne 100x73m (skok o tyczce, skok wzwyż, skok w dal, trójskok, pchnięcie kulą)</p> <ul style="list-style-type: none"> • Budowa skate-parku • Oświetlenie nowe (latarnie); modernizacja oświetlenia boisk; • Mała architektura: kosze na śmieci, ławki, wiaty piknikowe, pergole drewniane, stojaki na rowery, tablica z regulaminem • Zieleń miejska: drzewa liściaste (np. jarząb pospolity), iglaste (np. jodła kaukaska), krzewy zimozielone do nasadzenia (np. jałowiec łuskowy), krzewy ozdobne, trawniki do wykonania • Miejsca parkingowe • Organizacja imprez kulturalnych, sportowych, turystycznych
Szacunkowa wartość projektu	14.000.000,00 zł (środki własne, dotacje: RPO LUBUSKIE 2014 - 2020, działanie 9.2.)
Okres realizacji	2018-2022
Produkt	<ul style="list-style-type: none"> • Liczba obiektów poddanych rewitalizacji – 3 szt. (budynek basenu, stadion, skate-park) • Powierzchnia zrewitalizowanych obszarów – 33 722 m² • Powierzchnia miejsc parkingowych – 676 m²
Rezultat	<ul style="list-style-type: none"> • Liczba osób korzystających ze wspartej infrastruktury - 400 os./miesiąc
Pomiar rezultatów	Wypełnienie karty oceny realizacji przedsięwzięcia na podstawie protokołu odbioru robót i sprawozdań

2. Projekty nieinwestycyjne

PRZEDSIĘWZIĘCIE I	
Nazwa	Reintegracja społeczna i zawodowa
Podmiot realizujący	Centrum Integracji Społecznej w Dreźnie
Lokalizacja	Obszar II Miasta Dreźnie - ul. Warszawska
Realizowane cele LPR	Cel strategiczny 1. Wzmocnienie integracji i aktywności społecznej mieszkańców gminy (cel operacyjny 1.1, 1.3, 1.4)
Oddziaływanie przedsięwzięcia	Sfera społeczna
Przedsięwzięcia powiązane	„Zwiększenie integracji społecznej” przedsięwzięcie realizowane przez Gminę Dreźnie
Cel przedsięwzięcia	<ul style="list-style-type: none"> • Wzrost integracji społecznej • Poprawa jakości życia mieszkańców w gminie • Aktywizacja zawodowa mieszkańców gminy
Zakres zadań	Warsztaty i konsultacje indywidualne z psychologiem, doradcą zawodowym oraz

	<p>pracownikiem socjalnym mające na celu:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Kształcenie umiejętności pozwalających na pełnienie ról społecznych i osiąganie pozycji społecznych dostępnym osobom nie podlegającym wykluczeniu społecznemu • Wzmocnienie kompetencji osobistych i społecznych <p>Praktyki zawodowe, kursy i szkolenia mające na celu:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Nabywanie umiejętności zawodowych oraz przyuczanie do zawodu • Przekwalifikowanie lub podwyższanie kwalifikacji zawodowych • Nauka planowania życia i zaspokajania potrzeb własnym staraniem przez zatrudnienie lub działalność gospodarczą <p>Uczenie umiejętności racjonalnego gospodarowania posiadanymi środkami pieniężnymi</p>
Szacunkowa wartość projektu	Całość projektu 3 996 767,00 zł; (środki własne, dotacje: RPO LUBUSKIE 2014 - 2020, OP 7. Równowaga społeczna)
Okres realizacji	od 1.07.2016 r. do 31.03.2018 r.
Produkt	<ul style="list-style-type: none"> • liczba spotkań ze specjalistami – 10 szt.
Rezultat	<ul style="list-style-type: none"> • liczba osób (w tym: zagrożonych ubóstwem i wykluczeniem) objętych wsparciem w ramach programów społecznych, kulturalnych, edukacyjnych (biorących udział w warsztatach) – 20 osób na cały projekt (aktualnie w trakcie jest pierwsza edycja więc 10 osób) • liczba osób (w tym: zagrożonych ubóstwem i wykluczeniem) objętych wsparciem w ramach programów społecznych, kulturalnych, edukacyjnych (biorących udział w praktykach zawodowych, kursach i szkoleniach) – 20 osób na cały projekt (aktualnie w trakcie jest pierwsza edycja więc 10 osób) • liczba uczestników projektu, którzy po zakończeniu udziału w projekcie dokonali postępu w procesie reintegracji społecznej i zawodowej – 5 osób • liczba osób niepełnosprawnych objętych wsparciem w programie – 5 osób
Pomiar rezultatów	Wypełnienie karty oceny realizacji przedsięwzięcia na podstawie sprawozdań

PRZEDSIĘWZIĘCIE II	
Nazwa	Zwiększenie integracji społecznej
Podmiot realizujący	Gmina Drezdenko
Lokalizacja	Obszar II Miasta Drezdenko
Realizowane cele LPR	Cel strategiczny 1. Wzmocnienie integracji i aktywności społecznej mieszkańców gminy (cel operacyjny 1.1, 1.3, 1.4)
Oddziaływanie przedsięwzięcia	Sfera społeczna
Przedsięwzięcia powiązane	„Reintegracja społeczna i zawodowa” przedsięwzięcie realizowane przez Centrum Integracji Społecznej w Drezdenku
Cel przedsięwzięcia	<ul style="list-style-type: none"> • Wzrost aktywności i integracji społecznej • Poprawa jakości życia mieszkańców w gminie

	<ul style="list-style-type: none"> • Promocja gminy • Poprawa oferty kulturowo-edukacyjnej gminy • Poprawa poczucia bezpieczeństwa na terenie gminy
Zakres zadań	<ul style="list-style-type: none"> • Organizacja przedsięwzięć angażujących mieszkańców • Tworzenie organizacji zrzeszających mieszkańców • Tworzenie miejsc/wydarzeń umożliwiających spotkania matkom z dziećmi oraz ich rówieśnikami, gdzie będą mogli dzielić się doświadczeniami • Spotkania ze specjalistami z zakresu budowania relacji społecznych • Spotkania ze specjalistami z zakresu bezpieczeństwa publicznego i edukacji dla bezpieczeństwa • Organizacja cyklicznych spotkań dzieci z przedstawicielami policji i straży pożarnej w celu szerzenia świadomości związanej z poczuciem bezpieczeństwa na terenie własnej Gminy • organizowanie festynów również z udziałem lokalnych dóbr w kategorii kulinarnej, rozrywkowej (orkiestra dęta, dziewczęta z buławami) • organizowanie konkursów ręcznych wyrobów • Utworzenie miejsca spotkań i integracji społecznej • Organizacja wydarzeń kulturalnych promujących gminę
Szacunkowa wartość projektu	14.000.000,00 zł (środki własne, dotacje: RPO LUBUSKIE 2014 - 2020, OP 7. Równowaga społeczna)
Okres realizacji	2017-2022
Produkt	<ul style="list-style-type: none"> • Liczba przedsięwzięć angażujących mieszkańców – 2 szt. • Liczba utworzonych organizacji zrzeszających mieszkańców – 1 szt. • Liczba spotkań ze specjalistami - 6 szt. • Liczba utworzonych miejsc spotkań, umożliwiających zagospodarowanie czasu wolnego – 2 szt. • Liczba wydarzeń kulturalnych – 6 szt.
Rezultat	<ul style="list-style-type: none"> • Liczba uczestników przedsięwzięcia, którzy po zakończeniu udziału w projekcie dokonali postępu w procesie aktywizacji społecznej – 30 os. • Liczba osób z niepełnosprawnością objętych wsparciem w programie – 5 os.
Pomiar rezultatów	Wypełnienie karty oceny realizacji przedsięwzięcia na podstawie sprawozdań

PRZEDSIĘWZIĘCIE III	
Nazwa	Działania edukacyjne dla dzieci i młodzieży szkolnej
Podmiot realizujący	Muzeum Puszczy Drawskiej i Noteckiej im. Franciszka Grasia w Dreźnie
Lokalizacja	Obszar II Miasta Dreźnie - pl. Wolności
Realizowane cele LPR	Cel strategiczny 1. Wzmocnienie integracji i aktywności społecznej mieszkańców gminy (cel operacyjny 1.1, 1.4)
Oddziaływanie	Sfera społeczna

przedsięwzięcia	
Przedsięwzięcia powiązane	„Działania kulturalne dla mieszkańców gminy” przedsięwzięcie realizowane przez Centrum Promocji Kultury w Drezdenku
Cel przedsięwzięcia	<ul style="list-style-type: none"> • Wzrost aktywności i integracji społecznej • Poprawa jakości życia mieszkańców w gminie • Poprawa oferty kulturowo-edukacyjnej gminy
Zakres zadań	<ul style="list-style-type: none"> • Wycieczki dla dzieci i młodzieży ze szkół znajdujących się na terenie gminy Drezdenko, województwa lubuskiego i województw ościennych • Zajęcia dla dzieci poszerzające ich wiedzę na temat przyrody puszczy: Drawskiej i Noteckiej • Zajęcia rozwijające zdolności manualne • Lekcje muzealne w zakresie historii lokalnej
Szacunkowa wartość projektu	1 500 000,00 zł (środki własne, dotacje: RPO LUBUSKIE 2014 - 2020)
Okres realizacji	czerwiec/ lipiec 2017, zakończenie rzeczowe projektu listopad 2018,
Produkt	<ul style="list-style-type: none"> • Liczba zorganizowanych zajęć edukacyjnych dla dzieci - 70 szt.
Rezultat	<ul style="list-style-type: none"> • Liczba osób biorących udział w zajęciach edukacyjnych dla dzieci – 30 os./miesiąc • Liczba uczestników projektu, którzy po zakończeniu udziału w projekcie dokonali postępu w procesie aktywizacji społecznej – 15 os./miesiąc
Pomiar rezultatów	Wypełnienie karty oceny realizacji przedsięwzięcia na podstawie sprawozdań

PRZEDSIĘWZIĘCIE IV	
Nazwa	Działania kulturalne dla mieszkańców gminy
Podmiot realizujący	Centrum Promocji Kultury w Drezdenku
Lokalizacja	Obszar II Miasta Drezdenko - ul. Niepodległości
Realizowane cele LPR	Cel strategiczny 1. Wzmocnienie integracji i aktywności społecznej mieszkańców gminy (cel operacyjny 1.1, 1.4)
Oddziaływanie przedsięwzięcia	Sfera społeczna
Przedsięwzięcia powiązane	„Działania edukacyjne dla dzieci i młodzieży szkolnej” przedsięwzięcie realizowane przez Muzeum Puszczy Drawskiej i Noteckiej im. Franciszka Grasia w Drezdenku
Cel przedsięwzięcia	<ul style="list-style-type: none"> • Wzrost aktywności i integracji społecznej • Poprawa jakości życia mieszkańców w gminie • Poprawa oferty kulturowo-edukacyjnej gminy • Promocja gminy • Poprawa świadomości mieszkańców na temat bezpieczeństwa
Zakres zadań	<ul style="list-style-type: none"> • Organizacja okolicznościowych imprez kulturalnych związanych z

	<p>funkcjonowaniem społeczności Gminy</p> <ul style="list-style-type: none"> • Organizacja warsztatów i zajęć dodatkowych dla mieszkańców • Organizacja cyklicznych spotkań z przedstawicielami policji • Organizacja cyklicznych spotkań z przedstawicielami straży pożarnej • Organizacja wydarzeń artystycznych z udziałem mieszkańców • Organizacja imprez integrujących mieszkańców • organizacja konkursów piosenki dziecięcej i młodzieżowej • organizacja festynów np. wiosennego, konkursy plastyczne, jarmark, plenery malarskie, rzeźbiarskie, festiwale muzyki organowej i kameralnej
Szacunkowa wartość projektu	3 000 000zł (środki własne, dotacje: RPO LUBUSKIE 2014 – 2020)
Okres realizacji	2017-2019
Produkt	<ul style="list-style-type: none"> • Liczba wydarzeń artystycznych – 10 szt. • Liczba wydarzeń kulturalnych - 10 szt. • Liczba warsztatów, zajęć i spotkań - 10 szt. • Liczba imprez integrujących - 4 szt.
Rezultat	<ul style="list-style-type: none"> • Liczba osób biorących udział w wydarzeniach artystycznych – 2 000 os./rok • Liczba osób biorących udział w wydarzeniach kulturalnych - 2 000 os./rok • Liczba osób biorących udział w warsztatach, zajęciach i spotkaniach - 500 os./rok
Pomiar rezultatów	Wypełnienie karty oceny realizacji przedsięwzięcia na podstawie sprawozdań

PRZEDSIĘWZIĘCIE V	
Nazwa	Działania sportowe dla mieszkańców gminy
Podmiot realizujący	Gmina Drezdenko/Hala Sportowa Rehabilitacyjna w Drezdenku
Lokalizacja	<p>Obszar III Miasta Drezdenko – Konopnicka 4</p> <p>Planowany projekt będzie realizowany poza obszarem rewitalizacji ze względu na położenie obiektu sportowo-rekreacyjnego w Obszarze III Miasta Drezdenko. Obiekt ten jest położony ok. 1000 m od terenu wyznaczonego jako obszar rewitalizacji (Obszar II Miasta Drezdenko). W związku z tym realizacja niniejszego projektu będzie istotnie oddziaływać na obszar rewitalizacji, pod względem zidentyfikowanych potrzeb rewitalizacyjnych m.in. podniesienia oferty kulturowo-sportowej gminy oraz zwiększenia aktywności mieszkańców oraz integracji osób narażonych na wykluczenie społeczne, którymi często są dzieci i młodzież, a także przyjętych kierunków działań w LPR. Jednocześnie cele projektu ściśle korelują z celem strategicznym przyjętym w dokumencie Lokalnego Programu Rewitalizacji Gminy Drezdenko w zakresie wzmocnienie integracji i aktywności społecznej mieszkańców gminy. Swym oddziaływaniem</p>

	<p>projekt ten obejmie nie tylko mieszkańców Obszaru III Miasta Drezdenko, ale również mieszkańców obszaru rewitalizacji, jak i całej gminy, będą to głównie dzieci i młodzież, a także całe rodziny.</p> <p>Realizacja projektu wiąże się z potrzebą stworzenia przestrzeni dla rozwoju zdolności sportowych i aktywności ruchowej dzieci i młodzieży. Wpływie również w znacznym stopniu na lepszą integrację społeczności w gminie oraz rozwój sportu wśród młodego pokolenia. Planowane działania sportowe w ramach projektu będą zapobiegały również nadmiernej otyłości, która jest coraz częściej dotyczy dzieci i młodzieży w wieku szkolnym.</p> <p>Uzasadnienie ujęcia projektu na liście projektów nieinwestycyjnych:</p> <ul style="list-style-type: none"> • zapewnienie dzieciom, młodzieży i osobom dorosłym atrakcyjnego miejsca związanego z rekreacją i zapobieganie tym samym możliwości występowania zjawisk patologicznych, szczególnie w młodszym pokoleniu; • stworzenie atrakcyjnego miejsca spotkań i integracji mieszkańców; • ożywienie położonego w pobliżu obszaru zdegradowanego; • podniesienie jakości życia mieszkańców; • poprawa dostępności do usług rekreacji i sportu dla wszystkich mieszkańców gminy Drezdenko.
Realizowane cele LPR	Cel strategiczny 1. Wzmocnienie integracji i aktywności społecznej mieszkańców gminy (cel operacyjny 1.1, 1.4)
Oddziaływanie przedsięwzięcia	Sfera społeczna
Przedsięwzięcia powiązane	„Zwiększenie integracji społecznej” przedsięwzięcie realizowane przez Gminę Drezdenko
Cel przedsięwzięcia	<ul style="list-style-type: none"> • Wzrost aktywności i integracji społecznej • Poprawa jakości życia mieszkańców w gminie • Poprawa oferty kulturowo-edukacyjnej gminy
Zakres zadań	<ul style="list-style-type: none"> • Tworzenie grup sportowych, do których mieszkańcy będą mogli należeć i regularnie uczęszczać • Organizacja wydarzeń i zawodów sportowych dla dzieci i młodzieży z gminy
Szacunkowa wartość projektu	60.000,00 zł (środki własne, dotacje: RPO LUBUSKIE 2014 - 2020, OP 7. Równowaga społeczna, sponsorzy prywatni)
Okres realizacji	2017-2022
Produkt	<ul style="list-style-type: none"> • Liczba utworzonych grup sportowych – 1 szt. • Liczba zorganizowanych wydarzeń i zawodów sportowych – 40 szt.
Rezultat	<ul style="list-style-type: none"> • Liczba uczestników przedsięwzięcia, którzy w wyniku działań sportowych dokonali postępu w procesie aktywizacji społecznej – 100 os.
Pomiar rezultatów	Wypełnienie karty oceny realizacji przedsięwzięcia na podstawie sprawozdań

Projekty uzupełniające

PRZEDSIĘWZIĘCIE VI	
Nazwa	Promocja gminy
Podmiot realizujący	Gmina Drezdenko/Centrum Promocji Kultury w Drezdenku
Lokalizacja	Obszar II Miasta Drezdenko - pl. Wolności
Realizowane cele LPR	Cel strategiczny 1. Wzmocnienie integracji i aktywności społecznej mieszkańców gminy (cel operacyjny 1.1, 1.4)
Oddziaływanie przedsięwzięcia	Sfera społeczna
Przedsięwzięcia powiązane	„Zwiększenie integracji społecznej” przedsięwzięcie realizowane przez Gminę Drezdenko
Cel przedsięwzięcia	<ul style="list-style-type: none"> • Wzrost aktywności i integracji społecznej • Poprawa jakości życia mieszkańców w gminie • Poprawa oferty sportowo-rekreacyjnej gminy • Promocja gminy
Zakres zadań	<ul style="list-style-type: none"> • Utworzenie profilu turystycznego gminy z wykorzystaniem Internetu • Rozmieszczenie tablic informacyjnych o atrakcjach w gminie na jej obszarze i w województwie • Prowadzenie na bieżąco aktualizacji wydarzeń odbywających się w gminie • Organizacja wydarzeń kulturalnych o znaczeniu regionalnym • Promocja regionalnych potraw i kultury
Szacunkowa wartość projektu	1.600.000,00 zł (środki własne, RPO – LUBUSKIE 2020, OP 4. Środowisko i kultura, Działanie 4.4, PROW 2014-2020, Działanie Rozwój terytorialny)
Okres realizacji	2017-2022
Produkt	<ul style="list-style-type: none"> • Stworzenie profilu turystycznego gminy – strona internetowa – 1 sztuka • Liczba tablic informacyjnych – 1 szt. • Liczba zorganizowanych wydarzeń kulturalnych o znaczeniu regionalnym, promującym gminę – 16 szt.
Rezultat	<ul style="list-style-type: none"> • Liczba uczestników przedsięwzięcia, którzy w wyniku działań promocyjnych gminy dokonali postępu w procesie aktywizacji społecznej – 20 os.
Pomiar rezultatów	Wypełnienie karty oceny realizacji przedsięwzięcia na podstawie sprawozdań

3. Harmonogram realizacji programu

Aby móc monitorować postępy realizacji Lokalnego Programu Rewitalizacji, a także osiągnięte rezultaty należy sprawdzać czy zadania są realizowane zgodnie z harmonogramem zawartym w poniższej tabeli.

Tabela 32. Harmonogram realizacji przedsięwzięć ujętych w ramach Lokalnego Programu rewitalizacji Gminy Drezdenko na lata 2016-2022

Przedsięwzięcia inwestycyjne	TERMIN REALIZACJI						
	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
1							
2							
3							
4							
5							
6							
Przedsięwzięcia nieinwestycyjne	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
1							
2							
3							
4							
5							
6							

Źródło: Opracowanie własne

4. Szacunkowe ramy finansowe Lokalnego Programu Rewitalizacji

Szacunkowe ramy finansowe Lokalnego Programu Rewitalizacji zostały zaprogramowane na cały okres realizacji Programu tj. na lata 2016-2022.

Najważniejszym źródłem finansowania projektów rewitalizacyjnych w okresie programowania 2014–2020 są środki europejskie wydatkowane przede wszystkim w ramach

Regionalnych Programów Operacyjnych. Równocześnie komplementarnymi względem nich źródłami finansowania przedsięwzięć rewitalizacyjnych są fundusze europejskie w ramach krajowych programów operacyjnych (np. Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko), jak również środki budżetu państwa i jednostek samorządu terytorialnego oraz inne źródła finansowania (np. środki prywatne). Poniżej zamieszczono szczegółowy opis potencjalnych źródeł finansowania projektów przewidzianych do realizacji w Lokalnym Programie Rewitalizacji Gminy Drezdenko. Poniższe informacje odnoszą się do polityk Unii Europejskiej w okresie programowania 2014–2020 oraz aktualnie realizowanych polityk i programów krajowych.

4.1. Regionalny Program Operacyjny Województwa Lubuskiego na lata 2014-2020

Podstawowym źródłem finansowania projektów (zarówno infrastrukturalnych, jak i społecznych) przewidzianych do realizacji w Gminnym Programie Rewitalizacji Gminy Drezdenko będzie **Regionalny Program Operacyjny Województwa Lubuskiego na lata 2014–2020**.

Z uwagi na wyczerpanie alokacji niektóre planowane projekty uzupełniające mogą uzyskać finansowanie z innych źródeł niż RPO WL.

4.2. Programy Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego

Projekty przewidziane do realizacji w Lokalnym Programie Rewitalizacji Gminy Drezdenko, dotyczące ochrony i zachowania dziedzictwa kulturowego (zarówno materialnego, jak i niematerialnego), rozwoju infrastruktury kulturalnej, a także wspierania aktywności kulturalnej mieszkańców mogą zostać wsparte w ramach różnego rodzaju **Programów Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego**.

Program Rozwój infrastruktury kultury (zasadniczym celem programu jest wsparcie infrastruktury oraz poprawa funkcjonowania podmiotów prowadzących działalność kulturalną, domów kultury, jak również szkół i uczelni artystycznych). Projekty przewidziane

do realizacji w Lokalnym Programie Rewitalizacji Gminy Drezdenko w szczególności mogą ubiegać się o dofinansowanie w ramach poniższych priorytetów:

Priorytet 1. Infrastruktura kultury (głównym celem priorytetu jest stworzenie optymalnych warunków dla prowadzenia działalności kulturalnej, poprzez rozbudowę oraz modernizację infrastruktury instytucji kultury, a także innych podmiotów prowadzących działalność w tym obszarze). W przypadku tego priorytetu możliwe jest dofinansowanie projektów dotyczących m.in. budowy, przebudowy i remontu infrastruktury służącej realizacji działalności kulturalnej, jak również zakup wyposażenia na potrzeby działalności kulturalnej. O wsparcie finansowe w ramach tego priorytetu mogą się ubiegać m.in. samorządowe instytucje kultury (z wyjątkiem domów i ośrodków kultury oraz centrów kultury i sztuki, a także bibliotek w skład których wchodzi powyższe instytucje), jednostki samorządu terytorialnego, organizacje pozarządowe, jak również kościoły i związki wyznaniowe oraz ich osoby prawne.

Priorytet 3. Infrastruktura domów kultury (podstawowym celem priorytetu jest stworzenie optymalnych warunków dla działalności ośrodków i domów kultury, a także centrów kultury i sztuki w zakresie animacji kultury i edukacji kulturalnej poprzez rozbudowę i modernizację ich infrastruktury). W ramach priorytetu możliwe jest dofinansowanie projektów obejmujących m.in. roboty budowlane (rozbudowa, przebudowa i remont istniejących obiektów) oraz zakup wyposażenia na potrzeby prowadzenia edukacji kulturalnej. O wsparcie finansowe w ramach priorytetu mogą się ubiegać: domy i ośrodki kultury oraz centra kultury i sztuki posiadające status samorządowej instytucji kultury, biblioteki posiadające status samorządowej instytucji kultury w skład których wchodzi domy i ośrodki kultury bądź centra kultury i sztuki, jak również jednostki samorządu terytorialnego (wyłącznie jako organy prowadzące dla wyżej wskazanych podmiotów).

Program Edukacja (zasadniczym celem tego programu jest rozwijanie kreatywności oraz ekspresji twórczej, a także podnoszenie kompetencji artystycznych i medialnych społeczeństwa).

Przedsięwzięcia zaproponowane w Lokalnym Programie Rewitalizacji Gminy Drezdenko mogą się ubiegać o wsparcie w szczególności w ramach priorytetu:

Priorytet 1. Edukacja kulturalna (głównym dążeniem priorytetu jest rozwijanie kreatywności i ekspresji twórczej obywateli oraz wspieranie wydarzeń artystycznych

adresowanych do dzieci i młodzieży). W ramach powyższego priorytetu możliwe jest dofinansowanie zadań edukacyjno-animacyjnych dla wszystkich grup wiekowych, jak również wydarzeń artystycznych dla dzieci i młodzieży do 18 roku życia.

4.3. Program Fundusz Inicjatyw Obywatelskich na lata 2014–2020

Różnorodne działania społeczne o charakterze społecznym ukierunkowane na rozwój społeczeństwa obywatelskiego, jak również budowę kapitału społecznego oraz stymulowanie aktywności społecznej mieszkańców, przewidziane do realizacji w Lokalnym Programie Rewitalizacji Gminy Drezdenko mogą zostać wsparte w ramach **Programu Fundusz Inicjatyw Obywatelskich na lata 2014–2020**.

Program jest instrumentem finansowanym ze środków budżetu państwa, adresowanym do podmiotów sektora społecznego (pozarządowego). Głównym celem programu jest zwiększenie poziomu zaangażowania obywateli i organizacji pozarządowych w życie publiczne. Osiągnięciu tego celu służyć ma realizacja 4 priorytetów, którymi są:

Priorytet 1. Małe inicjatywy (głównym celem priorytetu jest zwiększenie ilości realizowanych inicjatyw oddolnych). W ramach priorytetu wspierane są działania ukierunkowane m.in. na: animowanie działań samopomocowych i wspieranie młodych organizacji pozarządowych.

Priorytet 2. Aktywne społeczeństwo (zasadniczym celem priorytetu jest zwiększenie liczby obywateli angażujących się w inicjatywy lokalne oraz działania realizowane przez organizacje pozarządowe). W ramach tego priorytetu wspierane są przedsięwzięcia zogniskowane m.in. na: aktywizację obywateli w sprawach wspólnotowych, rozwijanie wolontariatu, aktywizację współpracy wspólnot lokalnych i organizacji publicznych, wspieranie aktywnych form integracji społecznej, a także rozwój przedsiębiorczości społecznej.

Priorytet 3. Aktywni obywatele (głównym celem priorytetu jest wzrost poziomu partycypacji obywateli w sprawach publicznych). W ramach tego priorytetu wspierane są przedsięwzięcia dotyczące m.in. zwiększania wpływu obywateli na polityki publiczne, rozwijania edukacji obywatelskiej i kompetencji społecznych oraz wspierania tworzenia partnerstw i innych form współpracy służących aktywizacji obywateli i przekazywaniu im realizacji zadań publicznych.

Priorytet 4. Silne organizacje pozarządowe (głównym dążeniem priorytetu jest wzmocnienie potencjału sektora pozarządowego). W przypadku tego priorytetu wspomagane są projekty dotyczące zwiększania kompetencji organizacji społecznych, jak również wspierania działań o charakterze systemowym.

4.4. Rządowy Program na rzecz Aktywności Społecznej Osób Starszych

Różnego rodzaju działania społeczne ukierunkowane na zaspokajanie szeroko rozumianych potrzeb osób w podeszłym wieku, jakie przewidziano do realizacji w Lokalnym Programie Rewitalizacji Gminy Drezdenko, mogą zostać dofinansowane za pośrednictwem **Rządowego Programu na rzecz Aktywności Społecznej Osób Starszych na lata 2014–2020.**

Podstawowym celem tego programu jest poprawa poziomu i jakości życia osób starszych (osób w wieku powyżej 60 lat) dla godnego starzenia się poprzez aktywność społeczną. Program ten adresowany jest przede wszystkim do organizacji oraz instytucji prowadzących działalność na rzecz osób w podeszłym wieku (w tym osób niepełnosprawnych lub osób o ograniczonej sprawności ruchowej) przy wykorzystaniu istniejącej infrastruktury społecznej, a także ścisłej współpracy z jednostkami samorządowymi (placówkami kulturalno-oświatowymi). W programie wyznaczone zostały 4 priorytety, a mianowicie:

Priorytet 1. Edukacja osób starszych (głównym celem priorytetu jest zwiększenie dostępności oraz poprawa jakości oferty edukacyjnej adresowanej do osób starszych). W ramach priorytetu wspierane są działania obejmujące m.in.: zajęcia z różnych dziedzin dedykowanych osobom starszym oraz programy edukacyjne i warsztaty o aktywnym starzeniu, kształcenie opiekunów, zajęcia przygotowujące do usług wolontariackich.

Priorytet 2. Aktywność społeczna promująca integrację wewnątrz- i międzypokoleniową (podstawowym dążeniem priorytetu jest tworzenie odpowiednich warunków dla integracji wewnątrzpokoleniowej, a także międzypokoleniowej osób starszych w oparciu o istniejącą infrastrukturę społeczną). W ramach tego priorytetu wspierane są projekty dotyczące m.in.: aktywności fizycznej i turystyczno-rekreacyjnej osób starszych, zajęć w obszarze kultury oraz sztuki (w tym działania angażujące różne pokolenia), przeciwdziałania wykluczeniu cyfrowemu.

Priorytet 3. Partycypacja społeczna osób starszych (zasadniczym celem priorytetu jest rozwój zróżnicowanych form aktywności społecznej osób starszych, w tym zwłaszcza ich partycypacji w życiu społecznym, procesach decyzyjnych i kształtowaniu polityk publicznych). W ramach tego priorytetu wspierane są projekty dotyczące m.in.: różnych form aktywności osób starszych wobec lokalnych społeczności, aktywności wspierających uczestnictwo i integrację w życiu społecznym i publicznym.

Priorytet 4. Usługi społeczne dla osób starszych (usługi zewnętrzne) (podstawowym celem priorytetu jest zwiększenie stopnia dostępności oraz podniesienie jakości usług społecznych dla osób starszych, a także wspieranie różnych działań na rzecz samoorganizacji i samopomocy). W przypadku tego priorytetu wspierane są projekty obejmujące m.in.: wspieranie różnych form samopomocy, szkolenia dla wolontariuszy i opiekunów (z zakresu pomocy osobom starszym), jak również poprawę dostępności osób starszych do różnorodnych usług (m.in. opiekuńczych, kulturalnych, edukacyjnych, doradczych, sportowych i turystycznych).

4.5. Program Operacyjny Wiedza Edukacja Rozwój

Działania realizowane we wszystkich osiach POWER są komplementarne w szczególności z działaniami realizowanymi z EFS w ramach Regionalnych Programów Operacyjnych.

POWER koncentruje się na działaniach dotyczących przygotowania i wsparcia wdrażania reform w obszarze zatrudnienia, integracji społecznej, edukacji i funkcjonowania administracji publicznej oraz tych obszarach, w których bardziej efektywne jest wsparcie z poziomu krajowego (wsparcie osób młodych, społeczności romskiej, osób odbywających karę pozbawienia wolności, instrumentów zwrotnych dla podmiotów ekonomii społecznej, szkolnictwo wyższe, innowacje społeczne i współpraca ponadnarodowa).

Wybór i realizacja projektów w POWER odbywa się na podstawie ustawy z dnia 2014 r. o zasadach realizacji programów w zakresie polityki spójności finansowanych w perspektywie finansowej 2014–2020 (Dz. U. z 2016 r. poz. 217) i odpowiednich wytycznych horyzontalnych, w tym w oparciu o *Wytyczne w zakresie trybów wyboru projektów na lata 2014-2020*. Ponadto Instytucje Pośredniczące działają w powyższym zakresie na podstawie zatwierdzonych przez Instytucję Zarządzającą instrukcji wykonawczych.

W związku z powyższym projekty rewitalizacji o charakterze społecznym, przewidziane w Gminnym Programie Rewitalizacji mogą zostać wsparte środkami **Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój** w szczególności w ramach następujących działań:

Działanie 1.2. Wsparcie osób młodych pozostających bez pracy na regionalnym rynku pracy (projekty ukierunkowane na zwiększenie możliwości zatrudnienia osób młodych do 29 roku życia bez pracy, w tym w szczególności osób, które nie uczestniczą w kształceniu i szkoleniu (tzw. młodzież NEET)).

Działanie 1.3. Wsparcie osób młodych znajdujących się w szczególnie trudnej sytuacji (projekty dotyczące wsparcie indywidualnej i kompleksowej aktywizacji zawodowo-edukacyjnej osób młodych (bezrobotnych, biernych zawodowo oraz poszukujących pracy, w tym w szczególności osób niezarejestrowanych w urzędzie pracy) poprzez: instrumenty i usługi rynku pracy służące indywidualizacji wsparcia oraz pomocy w zakresie określenia ścieżki zawodowej, skierowane do osób, które przedwcześnie opuszczają system edukacji lub osób, u których zidentyfikowano potrzebę uzupełnienia lub zdobycia nowych umiejętności i kompetencji).

Działanie 2.1. Równość szans mężczyzn i kobiet we wszystkich dziedzinach, w tym w dostępie do zatrudnienia, rozwoju kariery, godzenia życia zawodowego i prywatnego (przedsięwzięcia mające na celu podniesienie kompetencji kadry instytucji publicznych w zakresie równości szans płci w oparciu m.in. o model wypracowany w projekcie „Aktywizacja społeczno- ekonomiczna kobiet na poziomie lokalnym i regionalnym” oraz o inne programy szkoleń wypracowane w ramach PO KL. Wdrożenie narzędzia wspierającego równość szans płci w procesach podejmowania decyzji ekonomicznych w średnich przedsiębiorstwach. Wdrożenie narzędzia wspierającego przeciwdziałanie dyskryminacji ze względu na płeć w miejscu pracy i w dostępie do zatrudnienia w małych przedsiębiorstwach.

Szkolenia w zakresie form opieki nad dziećmi w wieku do lat 3 skierowane do przedstawicieli podmiotów tworzących i prowadzących instytucje opieki nad dziećmi w wieku do lat 3 (w szczególności do przedstawicieli władz samorządu gminnego i pracowników jednostek organizacyjnych odpowiedzialnych za rozwój form opieki nad dziećmi w wieku do lat 3).

Działanie 2.4. Modernizacja publicznych i niepublicznych służb zatrudnienia oraz lepsze dostosowanie ich do potrzeb rynku pracy (projekty ukierunkowane na szkolenia kluczowych i merytorycznych pracowników Instytucji Rynku Pracy w zakresie wyłącznie:

- zmian związanych z przeprowadzoną w 2014 r. nowelizacją (w tym przede wszystkim możliwości wykorzystania nowych instrumentów i usług, takich jak m.in. bony szkoleniowe, zatrudnieniowe, granty na telepracę) oraz przyszłymi nowelizacjami ustawy o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy

- indywidualizacji wsparcia udzielanego osobom bezrobotnym, poszukującym pracy oraz pracodawcom przez pracowników PSZ pełniących funkcję doradcy klienta,

- profesjonalizacji usług świadczonych na rzecz osób znajdujących się w najtrudniejszej sytuacji na rynku pracy, w tym lepsze przygotowanie pracowników do świadczenia usług dla tych osób (z wyłączeniem szkoleń, które nie są związane bezpośrednio z zadaniami wykonywanymi na zajmowanych stanowiskach),

Działanie 2.5. Skuteczna pomoc społeczna (projekty mające na celu działania edukacyjne na rzecz kluczowych pracowników instytucji pomocy i integracji społecznej).

Działanie 2.7. Zwiększenie szans na zatrudnienie osób szczególnie zagrożonych wykluczeniem społecznym (Kompleksowe działania na rzecz poprawy motywacji i zdolności do podjęcia zatrudnienia oraz funkcjonowania w społeczeństwie osób odbywających karę pozbawienia wolności, a także rozwój współpracy i partnerstwa w zakresie promocji zatrudniania tych osób).

Działanie 2.8. Rozwój usług społecznych świadczonych w środowisku lokalnym (szkolenia kadr systemu wsparcia rodziny i pieczy zastępczej w zakresie realizacji ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej).

Działanie 2.10. Wysoka jakość systemu oświaty (szkolenie i doradztwo dla pracowników systemu wspomagania pracy szkoły i organów prowadzących oraz trenerów z zakresu: kompetencji kluczowych uczniów niezbędnych do poruszania się na rynku pracy (ICT, matematyczno-przyrodniczych, języków obcych), nauczania eksperymentalnego, właściwych postaw (kreatywności, innowacyjności, pracy zespołowej) oraz metod zindywidualizowanego podejścia do ucznia (w tym narzędzi oceny jakości pracy szkoły).

4.6. Fundusz Rozwoju Kultury Fizycznej

Minister Sportu i Turystyki jest dysponentem środków Funduszu Rozwoju Kultury Fizycznej, które przeznaczane są między innymi na dofinansowanie zadań inwestycyjnych. Szczegółowe warunki uzyskiwania dofinansowania określa Rozporządzenie Ministra Sportu i

Turystyki z dnia 18 grudnia 2015 r. w sprawie przekazywania środków z Funduszu Rozwoju Kultury Fizycznej (Dz.U. poz. 2252).

Dofinansowanie realizacji zadań inwestycyjnych uzyskać można w ramach ogłoszonych przez Ministra programów:

1. program inwestycji o szczególnym znaczeniu dla sportu;
2. program modernizacji infrastruktury sportowej;
3. program rozwoju szkolnej infrastruktury sportowej;
4. program rozwoju infrastruktury lekkoatletycznej;
5. program rozwoju infrastruktury ponadlokalnej (w miejsce programu rozwoju regionalnej infrastruktury sportowej).

Poniżej zamieszczono wykaz (tabela 33) przedsięwzięć rewitalizacyjnych wraz z całkowitą kwotą realizacji przedsięwzięcia, procentowym udziałem wsparcia oraz możliwymi innymi źródłami finansowania.

Tabela 33. Szacunkowe ramy finansowe planowanych przedsięwzięć

Przedsięwzięcie inwestycyjne	Podmiot realizujący	Planowany koszt całkowity	Finansowanie z EFRR	Finansowanie z budżetu gminy	Możliwe finansowanie z innego źródła
I	Gmina Drezdenko	4 171 857,06 zł	75%	25%	
II	Muzeum Puszczy Drawskiej i Noteckiej im. Franciszka Grasia w Drezdenku	1 750 000 zł	75%	25%	Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko na lata 2014–2020 (Działanie 8.1)
III	Centrum Promocji i Kultury w Drezdenku	3 000 000 zł	75%	25%	Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko na lata 2014–2020 (Działanie 8.1)
IV	Gmina Drezdenko	1 500 000 zł	75%	25%	
V	Gmina Drezdenko	1 500 000 zł	75%	25%	
VI	Gmina Drezdenko	14 000 000 zł	75%	25%	
Przedsięwzięcie nieinwestycyjne	Podmiot realizujący	Planowany koszt całkowity	Finansowanie z EFRR	Finansowanie z budżetu gminy	Możliwe finansowanie z innego źródła
I	Centrum Integracji Społecznej w Drezdenku	3 996 767 zł	75%	25%	Projekt finansowany ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego
II	Gmina Drezdenko	14 000 000 zł	75%	25%	Rządowy Program na rzecz Aktywności Społecznej Osób Starszych na lata 2014–2020

III	Muzeum Puszczy Drawskiej i Noteckiej im. Franciszka Grasia w Dreżdenku	1 500 000 zł	75%	25%	Rządowy Program na rzecz Aktywności Społecznej Osób Starszych na lata 2014–2020
IV	Centrum Promocji i Kultury w Dreżdenku	3 000 000 zł	75%	25%	
V	Gmina Dreżdenko/Hala Sportowa Rehabilitacyjna w Dreżdenku	60 000 zł	75%	25%	Program Fundusz Inicjatyw Obywatelskich na lata 2014–2020
VI	Gmina Dreżdenko/Centrum Promocji Kultury w Dreżdenku	1 600 000 zł	75%	25%	PROW 2014-2020

Źródło: Opracowanie własne

VIII. MECHANIZMY SŁUŻĄCE ZAPEWNIENIU KOMPLEMENTARNOŚCI PROGRAMU REWITALIZACJI

1. Mechanizmy zapewnienia komplementarności pomiędzy poszczególnymi projektami rewitalizacyjnymi

Komplementarność jest jednym z aspektów Programu Rewitalizacji. Połączenia pomiędzy poszczególnymi projektami skutkować mogą dużo lepszym i bardziej efektywnym wykorzystaniem finansowania przeznaczonego na rewitalizację. Wedle Wytycznych w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014-2020 opracowanym przez Ministerstwo Infrastruktury i Rozwoju wymogiem koniecznym przy opracowywaniu programów rewitalizacji jest konieczność zapewnienia komplementarności w pięciu aspektach: przestrzennym, problemowym, proceduralno-instytucjonalnym, międzyokresowym i źródłem finansowania.

1.1. Komplementarność przestrzenna

Komplementarność przestrzenna w Lokalnym Programie Rewitalizacji Gminy Drezdenko została zapewniona dzięki skupieniu projektów wybranych do realizacji na wyznaczonym obszarze rewitalizacji. Obszar zdegradowany i obszar rewitalizacji zostały wyznaczone po przeprowadzeniu dokładnej analizy istotnych problemów w pięciu sferach: społecznej, gospodarczej, technicznej, przestrzenno-funkcjonalnej i środowiskowej oraz z uwzględnieniem uwag mieszkańców wnoszonych podczas konsultacji społecznych. Uwzględnienie zarówno danych obiektywnych (GUS, UG, OPS w Drezdenku), jak i opinii społeczeństwa świadczy o trafności przestrzennej zaplanowanej, w ramach rewitalizacji, interwencji. Wszystkie podstawowe przedsięwzięcia rewitalizacyjne skupiają się na obszarze rewitalizacji i są z nim ściśle powiązane. Stanowią odzwierciedlenie problemów i potrzeb rewitalizacyjnych wybranego obszaru rewitalizacji – Obszar II Miasta Drezdenko. Realizacja przedsięwzięć przyniesie pozytywne skutki nie tylko dla mieszkańców obszaru rewitalizacji, ale również dla mieszkańców całej gminy Drezdenko, ponieważ mają one charakter komplementarny – projekty są wzajemnie powiązane ze względu na fakt realizacji w pierwszej kolejności działań o wymiarze infrastrukturalnym (np. przedsięwzięcie I, II, V, VI), które stworzą niezbędną (z perspektywy celów rewitalizacji) przestrzeń dla rozwoju

pozostałych przedsięwzięć inwestycyjnych i nieinwestycyjnych wzmacniających tkankę społeczną. Część przedsięwzięć dotyczy działań podejmowanych dla miejsc lub obiektów użyteczności publicznej. Z infrastruktury tej korzystać będą mogli mieszkańcy obszaru rewitalizacji, jak i całej gminy. Ich realizacja przyczyni się do ograniczenia rozprzestrzeniania się różnych problemów na dalsze obszary Gminy. W tabelach poszczególnych przedsięwzięć w **rozdziale VII. Przedsięwzięcia rewitalizacyjne**, wskazano powiązania kluczowych przedsięwzięć.

1.2. Komplementarność problemowa

Komplementarność problemowa w LPR została zapewniona na poziomie poszukiwania rozwiązań (projektów) prowadzących do ograniczenia problemów i zaspokojenia potrzeb, a następnie określenia harmonogramów ich realizacji. Zaplanowane projekty są ze sobą wzajemnie powiązane, a także wzajemnie się dopełniają. Zadania infrastrukturalne, związane z budową i remontem zniszczonych budynków użyteczności publicznej bądź modernizacją zakładają prowadzenie tam działań o charakterze społecznym (kulturalnym, integracyjnym, aktywizującym mieszkańców).

W diagnozie wykazano, iż na obszarze rewitalizacji występuje nagromadzenie problemów w sferze społecznej, przestrzenno-funkcjonalnej i technicznej. W związku z powyższym w ramach przeciwdziałania wspomnianym problemom w pierwszej kolejności skupiono się na działaniach skierowanych na ich zminimalizowanie.

Równocześnie zadania zostały przewidziane w taki sposób, aby jednocześnie przeciwdziałały problemom w różnych sferach. Działania rewitalizacyjne związane z budową nowych obiektów użyteczności publicznej (projekt VI), remontem budynków (projekt II i III) lub modernizacją infrastruktury technicznej (wymiana nawierzchni placu Wileńskiego – projekt I, odnowa Wieży Ciśnień – projekt VI) posłużą zarówno poprawie jakości życia mieszkańców obszaru rewitalizacji, jak i całej Gminy, zwiększeniu ładunku przestrzennego m.in. poprzez nowe zagospodarowanie terenu wokół budynków użyteczności publicznej, jak również będą miały pozytywny wpływ na poprawę jakości środowiska naturalnego. W ramach planowanych projektów zaplanowano również zwiększenie liczby miejsc parkingowych. Projekty rewitalizacyjne dotyczące Placu Wileńskiego i skweru przy ul. Stary Rynek, ul. Kościuszki przyczynią się również do reintegracji zawodowej i społecznej m.in.

poprzez włączenie bezrobotnych mieszkańców gminy w prace porządkowe i pielęgnacyjne na danym terenie.

Ponadto budynki poddane pracom modernizacyjnym i remontowym, w których siedzibę mają Muzeum Puszczy Drawskiej i Noteckiej im. Franciszka Grasia w Drezdenku oraz Centrum Promocji Kultury w Drezdenku będą przystosowane do potrzeb osób niepełnosprawnych, zgodnie ze zidentyfikowanymi potrzebami.

W ramach Lokalnego Programu Rewitalizacji realizowane również będą działania, mające na celu aktywizację mieszkańców i integrację grup społecznych. Planuje się realizację przedsięwzięcia nieinwestycyjnego I, stworzenie „Reintegracja społeczna i zawodowa”, w ramach którego prowadzone będą warsztaty i konsultacje indywidualne z psychologiem, doradcą zawodowym oraz pracownikiem socjalnym. Umożliwią one nabycie umiejętności i podwyższenie kwalifikacji zawodowych, a także przyczynią się do zmniejszenia marginalizacji osób bezrobotnych.

Przedsięwzięciem do niego komplementarnym będzie przedsięwzięcie, stawiające sobie za cel zwiększenie integracji i poprawę bezpieczeństwa dzieci, młodzieży i osób starszych w Gminie Drezdenko „Zwiększenie integracji społecznej” (projekt nieinwestycyjny II), poprzez organizację spotkań ze specjalistami z zakresu: budowania relacji społecznych, bezpieczeństwa publicznego i edukacji dla bezpieczeństwa, cyklicznych spotkań dzieci z przedstawicielami policji i straży pożarnej w celu szerzenia świadomości związanej z poczuciem bezpieczeństwa na terenie własnej Gminy, a także organizację festynów z udziałem lokalnych dóbr w kategorii kulinarnej, rozrywkowej.

Ze względu na dużą potrzebę mieszkańców Gminy w zakresie podniesienia poczucia bezpieczeństwa działania zmierzające go osiągnięcia tego celu będą realizowane również przez Centrum Promocji Kultury w Drezdenku w ramach projektu nieinwestycyjnego IV „Działania kulturalne dla mieszkańców gminy”.

Projekt nieinwestycyjny III „Działania edukacyjne dla dzieci i młodzieży szkolnej” realizowane przez Partnera Programu – Muzeum Puszczy Drawskiej i Noteckiej im. Franciszka Grasia w Drezdenku, będzie pozytywnie oddziaływało na wzrost aktywności i integracji społecznej, wśród dzieci i młodzieży. Zajęcia w ramach powyższego przedsięwzięcia wzbogacą ofertę kulturalną w Gminie Drezdenko.

Rewitalizacja zabytkowego budynku muzeum w Drezdenku i modernizacja ekspozycji stałych (projekt II) oraz kompleksowy remont budynku Centrum Promocji Kultury (projekt

III) poszerzą ofertę kulturalną i edukacyjną zarówno dla dzieci i młodzieży, jak i pozostałych grup mieszkańców. W istotny sposób wpłyną również na promocję gminy. Pomimo iż projekty realizowane będą bezpośrednio na terenie Obszaru II, to ich oddziaływanie będzie zdecydowanie szersze. Ich oferta będzie skierowana do wszystkich mieszkańców gminy Drezdenko. Pozwoli to przeciwdziałać przenoszeniu się problemów społecznych i wykluczeniu społecznemu. W celu ich aktywizacji i integracji grup społecznych planowane jest prowadzenie warsztatów, indywidualnych konsultacji, organizowanie zawodów sportowych, imprez okolicznościowych i wydarzeń kulturalnych (projekty inwestycyjne i nieinwestycyjne).

W ramach rewitalizacji gminy Drezdenko, planuje się remont obiektów sportowych – stadion, basen, skate park, zlokalizowanych przy ul. Mickiewicza (obszar III miasta Drezdenko). Pomimo iż obiekt ten zlokalizowany jest poza obszarem rewitalizacji, w zdecydowany sposób wpłynie na wzrost integracji społecznej oraz poszerzy ofertę zajęć sportowych dla mieszkańców. Planowane wydarzenia sportowe zaś będą doskonałą okazją do promocji gminy Drezdenko. Przedsięwzięciem do niego komplementarnym będzie projekt nieinwestycyjny V „Działania sportowe dla mieszkańców gminy”, którego celem będzie stworzenie grup sportowych oraz organizacja wydarzeń i zawodów sportowych dla dzieci i młodzieży.

Projektem uzupełniającym będzie „Promocja gminy”, które uzupełni planowane przedsięwzięcia w zakresie pogrzeszenia oferty kulturalnej oraz wzrostu integracji mieszkańców.

Dodatkowo w celu wykazania komplementarności karty proponowanych projektów i przedsięwzięć rewitalizacyjnych zawierają prognozowane rezultaty oraz informację na temat oddziaływania projektu w odniesieniu do pięciu sfer. Będzie to przeciwdziałało fragmentaryzacji zadań, a rewitalizacja uzyska kompleksowy charakter. Dla LPR przyjęto ponadto zestawienie wskaźników, które pozwolą ocenić tempo oraz zakres realizacji całego programu – na poziomie produktu, rezultatu oraz oddziaływania.

Ponadto zdefiniowane przedsięwzięcia mają charakter przekrojowy – realizują więcej niż jeden cel i dotyczą szeregu aspektów (społecznych, przestrzenno-funkcyjnych, technicznych) – co ukazano w **rozdziale VIII. Przedsięwzięcia rewitalizacyjne**. W poszczególnych tabelach zadań przedsięwzięć znajdują się one w wierszach „cel przedsięwzięcia” i „sfera oddziaływania przedsięwzięcia”.

Skuteczna komplementarność problemowa wiąże się również z koniecznością powiązania działań rewitalizacyjnych ze strategicznymi decyzjami gminy na innych obszarach, rezultatem czego jest lepsza koordynacja tematyczna i organizacyjna działań administracji.

Tabela 34. Charakter powiązań między przedsięwzięciami inwestycyjnymi i nieinwestycyjnymi

Przedsięwzięcie	Inwestycyjne						Nieinwestycyjne					
	I	II	III	IV	VI	VI	I	II	III	IV	V	VI
I	x											
II		x										
III			x									
IV				x								
V					x							
VI						x						
I							x					
II								x				
III									x			
IV										x		
V											x	
VI												x

Charakter powiązań:

Bardzo silne
Silne
Neutralne

1.3. Komplementarność proceduralno-instytucjonalna

Komplementarność proceduralno-instytucjonalna przejawia się w systemie zarządzania, który został zaprojektowany na potrzeby implementacji LPR (**rozdział IX. System wdrażania Lokalnego Programu Rewitalizacji**), tym samym zapewniona zostanie współpraca i współdziałanie różnych podmiotów działających na rzecz realizacji Programu i poprawy stwierdzonej sytuacji kryzysowej obszaru rewitalizacji. Za realizację Lokalnego Programu Rewitalizacji Gminy Drezdenko odpowiada Burmistrz Gminy, przy współpracy

Rady Miejskiej, Zespołu ds. Rewitalizacji oraz Partnerów Programu (m.in. Centrum Integracji Społecznej w Drezdenku, Centrum Promocji Kultury w Drezdenku i Muzeum Puszczy Drawskiej i Noteckiej im. Franciszka Grasia w Drezdenku).

Burmistrz Gminy przyjmuje roczne sprawozdania z realizacji planowanych przedsięwzięć i koordynuje dalsze prace.

Rada Miejska odpowiada za uchwalanie Programu i jego głównych kierunków oraz opiniowanie zmian i aktualizację Programu, opiniowanie zgłaszanych projektów oraz wskazywanie nowych obszarów tematycznych i zadań ważnych z punktu widzenia interesariuszy.

Zespół ds. Rewitalizacji odpowiada za bieżącą koordynację działań podejmowanych w ramach Programu, aktualizację i kontynuację procesu planowania, pozyskiwanie nowych Partnerów Programu, upowszechnianie zarówno samego Programu, jak i możliwości korzystania z niego, bieżący monitoring działań oraz sprawozdawczość. Tym samym koordynuje on włączenie nowych podmiotów i interesariuszy w proces rewitalizacji oraz wspiera Partnerów Programu, w realizację przez nich zadań, pomagając im poszukiwać funduszy na ich realizację.

Każdy potencjalny Partner Programu dzięki działaniom Zespołu ds. Rewitalizacji ma zapewniony dostęp do informacji na temat realizacji założeń programu oraz ma szansę uczestniczyć w działaniach edukacyjno-szkoleniowych, w których dowie się w jaki sposób może zgłaszać i realizować zaproponowane przez siebie zadania.

Wdrażanie LPR będzie się opierało na szeregu procedur uwzględniających m.in. prowadzeniu stosownych rejestrów, rozliczaniu rewitalizacji (monitoring i ewaluacja), sporządzaniu sprawozdań z postępów realizowanych działań uwzględnionych w LPR (por. **rozdział X. Monitorowanie Lokalnego Programu Rewitalizacji**).

1.4. Komplementarność międzyokresowa

Komplementarność międzyokresowa oznacza spójność projektów rewitalizacyjnych podejmowanych w poprzednich okresach programowania z celami, kierunkami działań oraz zaplanowanymi przedsięwzięciami określonymi w LPR.

Gmina Drezdenko w poprzednim okresie programowania w ramach polityk spójności Regionalnego Programu Operacyjnego dla województwa lubuskiego w latach 2007-2013 realizowała projekt pn.: „Utworzenie Parku Kultur Świata (Park of World Culture) poprzez

rewitalizację zabytkowego założenia parkowego w Drezdenku – I etap” w ramach działania 4.3. Rewitalizacja zdegradowanych obszarów miejskich i wiejskich LRPO na lata 2007-2013. Koszt zrealizowanego projektu wyniósł ok. 4,5 mln (środki własne + dofinansowanie LRPO 2007-2013). Przedmiotowy projekt polegał na rewitalizacji zdegradowanego terenu Parku Miejskiego. Położony nad rzeką Stara Noteć Park Kultur Świata składa się z dwóch części: górnej oraz dolnej. Głównymi elementami umiejscowionymi w górnej jego części są repliki symboli architektonicznych reprezentujące poszczególne kontynenty naszego globu. Zwiedzający mają możliwość obejrzenia w miniaturze Wieży Eiffla, Statuy Wolności, czy też Taj Mahal. W części dolnej Parku znajduje się plac zabaw dla dzieci młodszych, plac zabaw dla dzieci starszych oraz scena z widownią i siedziskami. Celem przeprowadzonej rewitalizacji Parku była poprawa jakości przestrzeni publicznej, służącej zaspakajaniu potrzeb rekreacyjnych mieszkańców gminy, a także zwiększenie ich aktywności i promocja gminy.

W ramach LRPO Gmina Drezdenko wykonała także Modernizację Szkoły Podstawowej Nr 1 im. Janusza Korczaka w Drezdenku. W ramach tego działania wykonano remont pomieszczeń klasowych i biurowych, piwnicy, kuchni i stołówki, sanitariatów, ciągów komunikacyjnych. Pomieszczenia poddasza przystosowano na potrzeby dydaktyczne, oczyszczono elewację zewnętrzną tego zabytkowego budynku, wymieniono stolarkę okienną i drzwiową. Budynek szaleet przebudowano na kotłownię i pomieszczenia socjalne. Teren wokół obiektu zagospodarowano, wybudowano ogrodzenie. W ramach wyposażenia budynku zakupiono sprzęt i materiały biurowo-dydaktyczno - warsztatowe. Zmodernizowana placówka zapewnia pełną realizację zadań wynikających z podstawowego programu nauczania oraz poszerzenie oferty programowej szkoły. Wysoka jakość infrastruktury spełnia normy bezpieczeństwa i normy sanitarne, a także dostosowana została do potrzeb osób niepełnosprawnych.

W ramach działań Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na okres 2007-2013, Gmina Drezdenko otrzymała dofinansowanie do kilkunastu projektów mających na celu rozwój społeczny i infrastrukturalny. Poniższa tabela 35 przedstawia projekty na jakie Gmina otrzymała dofinansowanie.

Tabela 35. Wykaz projektów Gminy Drezdenko z dofinansowaniem PROW 2007-2013

1	Budowa sieci wodociągowej rozdzielczej w miejscowości Czartowo i Niegosław.	PROW 2007-2013
2	Utworzenie miejsca spotkań dla aktywnych mieszkańców Drezdenka	PROW 2007-2013
3	Miejsce spotkań i aktywnego wypoczynku dla młodszych i starszych mieszkańców Goszczanowca.	PROW 2007-2013
4	Budowa siłowni zewnętrznej-alternatywnego miejsca spotkań i aktywnego wypoczynku.	PROW 2007-2013
5	Budowa placu zabaw w miejscowości Trzebicz Nowy	PROW 2007-2013
6	Budowa placu zabaw na terenie Gminy Drezdenko (Stare Bielice, Karwin, Osów, Gościm)	PROW 2007-2013
7	Budowa gminnej infrastruktury dostępu do Internetu dla osób wykluczonych	PROW 2007-2013
9	Przebudowa sali wiejskiej w miejscowości Gościm	PROW 2007-2013
10	Przebudowa sali wiejskiej w miejscowości Trzebicz	PROW 2007-2013
11	Remont sali wiejskiej w miejscowości Lipno	PROW 2007-2013
12	Budowa placu zabaw w miejscowości Klesno	PROW 2007-2013
13	Budowa parkingu i tarasu widokowego w m. Zagórze	PROW 2007-2013
15	Budowa placu rekreacyjnego w miejscowości Lubiatów	PROW 2007-2013
16	Rozbudowa budynku sali wiejskiej w miejscowości Drawiny	PROW 2007-2013
17	Budowa ścieżki rowerowej na dawnym nasypie kolejowym w Gminie Drezdenko –Etap I	PROW 2007-2013
18	Budowa wodociągu dla wsi Marzenin	PROW 2007-2013
19	Budowa pomostów oraz zagospodarowanie plaży w miejscowości Lubiewo	PROW 2007-2013
20	Roboty budowlane przy zabytku - willi fabrykanckiej – obecnie siedziba Ośrodka Pomocy Społecznej	PROW 2007-2013
21	Remont i wyposażenie sal wiejskich na terenie gminy Drezdenko w miejscowości Rąpin, Goszczanowo i Goszczanowiec.	PROW 2007-2013

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy

Promocją zatrudnienia, łagodzeniem skutków bezrobocia oraz aktywizacją zawodową osób bezrobotnych i poszukujących pracy zajmuje się Powiatowy Urząd Pracy w Strzelcach Krajeńskich, którego zakres właściwości terytorialnej obejmuje obszar powiatu strzelecko – drezdeneckiego, w skład którego wchodzi Gmina Drezdenko w której mieści się filia. W latach 2007-2013 PUP w Strzelcach Krajeńskich nie realizował projektów w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego województwa lubuskiego. Pomoc opierała się przede wszystkim na pracach interwencyjnych: roboty publiczne, prace społeczne, świadczenia

pieniężne, refundacja kosztów wyposażenia lub doposażenia stanowiska pracy, wspieranie podnoszenia kwalifikacji, poradnictwo zawodowe, pośrednictwo pracy, pożyczka lub dofinansowanie podjęcia działalności. Projekty współfinansowane ze środków Regionalnego Programu Operacyjnego Lubuskie, realizowane są od roku 2015 i obejmują:

- Projekt pn. „Aktywizacja osób młodych pozostających bez pracy w powiecie strzelecko drezdeneckim (III)” – Program Operacyjny Wiedza Edukacja Rozwój, Oś priorytetowa I Osoby młode na rynku pracy, Działanie 1.1 Wsparcie osób młodych pozostających bez pracy na regionalnym rynku pracy - planuje się zorganizowanie 20 stanowisk dla osób bezrobotnych w wieku 18-29 lat bez pracy.

- Projekt pn. „Aktywizacja zawodowa osób bezrobotnych w wieku 30 lat i więcej w powiecie strzelecko – drezdeneckim (II)” – Regionalny Program Operacyjny Lubuskie 2020, Oś priorytetowa 6 „Regionalny rynek pracy” Priorytet Inwestycyjny 8i „Dostęp do zatrudnienia dla osób poszukujących pracy i osób biernych zawodowo, w tym długotrwale bezrobotnych oraz oddalonych od rynku pracy, także poprzez lokalne inicjatywy na rzecz zatrudnienia oraz wspieranie mobilności pracowników” - planuje się zorganizowanie 35 stanowisk dla osób bezrobotnych po 30 roku życia.

Od lipca 2016 r. Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Drezdenku we współpracy z Powiatem Strzelecko-Drezdeneckim realizuje projekt pn. „Aktywna integracja w powiecie strzelecko-drezdeneckim”. Projekt współfinansowany jest ze środków Unii Europejskiej w ramach regionalnego Programu Operacyjnego Lubuskie 2020. Celem projektu jest zwiększenie aktywności społecznej i/lub zawodowej co najmniej 165 klientów PCR w Drezdenku dzięki zastosowaniu wachlarza usług aktywnej integracji.

Projekty ujęte w LPR zakładają dalsze działania skierowane na rozwój przede wszystkim społeczny, ale także modernizację techniczną i przestrzenno-funkcjonalną obiektów użyteczności publicznej, co wpłynie na zwiększenie integracji i aktywizacji społecznej mieszkańców Gminy Drezdenko. Tym samym komplementarności podejmowanych działań można się dopatrzeć zarówno w wymiarze społecznym, przestrzenno-funkcjonalnym, jak i technicznym.

Realizacja wizji rewitalizacji, w odniesieniu do Obszaru II odzwierciedla kontynuację działań rozpoczętych kilka lat temu. Dzięki włączeniu w proces rewitalizacji Obszaru II, prowadzona rewitalizacja będzie oddziaływała na szerszy krąg odbiorców, przyczyniając się do ograniczania zjawisk kryzysowych w całej gminie Drezdenko m.in. poprzez realizację

przedsięwzięć ujętych w niniejszym dokumencie. Wnioski wyciągnięte z realizacji poprzednich działań rewitalizacyjnych pozwolą na jeszcze bardziej efektywne wykorzystanie środków i możliwości w obecnej perspektywie finansowej.

1.5. Komplementarność źródeł finansowania

Komplementarność źródeł finansowania LPR została zapewniona poprzez określenie oraz łączenie różnych źródeł finansowania. W ramach poszczególnych przedsięwzięć wpisanych do LPR, wykazano możliwe źródła finansowania, zgodnie z założeniami Narodowego Planu Rewitalizacji, przewidziano możliwość wykorzystania następujących funduszy: publicznych wspólnotowych (Europejskich Funduszy Strukturalnych i Inwestycyjnych: EFRR, EFS, w ramach RPO WL oraz publicznych krajowych – istniejących instrumentów i źródeł (ukierunkowywanie na obszary zdegradowane istniejących instrumentów różnych polityk dotyczących m.in.: wykluczenia społecznego, edukacji, infrastruktury itd.). Przy pozyskaniu środków finansowych na realizację ujętych w programie przedsięwzięć rewitalizacyjnych wyklucza się możliwość ich podwójnego finansowania.

Gmina Drezdenko w pierwszej kolejności zakłada wykorzystanie zewnętrznych źródeł finansowania, w tym funduszy europejskich dedykowanych rewitalizacji. Jednakże, w trakcie trwania Programu, zakłada się również prowadzenie działań edukacyjnych dla różnych podmiotów z zakresu możliwości włączenia się w proces rewitalizacji. Mając to na uwadze, gmina w trakcie realizacji Programu, będzie starała pozyskać się Partnerów partycypujących w kosztach realizacji działań i projektów służących wyprowadzaniu obszaru ze stanu kryzysowego poprzez współpracę z różnymi podmiotami.

Wszystkie przedsięwzięcia rewitalizacyjne, realizowane na danym obszarze rewitalizacji, ale oddziałujących na obszar rewitalizacji, są rozwiązaniem problemów danego terenu. Dzięki wzajemnym powiązaniom pomiędzy przedsięwzięciami, skutki widoczne będą na całym obszarze. Część z nich dotyczy obiektów użyteczności publicznej, przez co użytkować je będą mogli mieszkańcy zarówno całej gminy, jak i regionu. Ich realizacja będzie przeciwdziałać przenoszeniu problemów na inne części miasta oraz negatywnym zmianom w strukturach społeczeństwa jak na przykład segregacja społeczna, czy wykluczenie.

2. Opis powiązań programu z dokumentami strategicznymi i planistycznymi na poziomie krajowym, regionalnym i lokalnym

Lokalny Program Rewitalizacji dla Gminy Drezdenko pozostaje w zgodności z innymi dokumentami dotyczącymi rozwoju tego terenu, aby nie prowadzić działań sprzecznych z ogólnymi kierunkami rozwoju. Wzajemna komplementarność Lokalnego Programu Rewitalizacji z innymi dokumentami strategicznymi podniesie efektywność podejmowanych działań oraz prawdopodobieństwo ich realizacji. W tabeli zaprezentowane powiązanie celów strategicznych Lokalnego Programu Rewitalizacji z celami i priorytetami rozwoju społeczno-gospodarczego, jakie wyznaczono w różnorodnych dokumentach strategicznych oraz planistycznych przyjętych na szczeblu krajowym, regionalnym i lokalnym.

Tabela 36. Powiązania celów Lokalnego Programu Rewitalizacji Gminy Drezdenko na lata 2016-2022 do strategicznych dokumentów dotyczących rozwoju przestrzenno-społeczno-gospodarczego gminy, regionu i kraju

Cel strategiczny 1. Wzmocnienie integracji i aktywności społecznej mieszkańców gminy	Cel strategiczny 2. Poprawa stanu technicznego budynków i przestrzeni do życia mieszkańców
POZIOM KRAJOWY	
Strategia Rozwoju Kraju 2020	
I.3. Wzmocnienie warunków sprzyjających realizacji indywidualnych potrzeb i aktywności obywatela (zwiększenie bezpieczeństwa obywatela)	I.1. Przejście od administrowania do zarządzania rozwojem (zapewnienie ładu przestrzennego)
II.4. Rozwój kapitału ludzkiego	
III.1. Integracja społeczna (zwiększenie aktywności osób wykluczonych i zagrożonych wykluczeniem społecznym)	
III.2. Zapewnienie dostępu i określonych standardów usług publicznych (zwiększenie efektywności systemu świadczenia usług publicznych)	
POZIOM REGIONALNY	
Strategia Rozwoju Województwa Lubuskiego do roku 2020	
3.3. Zapewnienie różnorodnej oferty kulturalnej i sportowej	
3.4. Promocja włączenia zawodowego i społecznego	
4.3. Wzmocnienie potencjału kapitału społecznego oraz kształtowanie tożsamości regionalnej	
Regionalny Program Operacyjny Województwa Lubuskiego 2014-2020	
Zwiększenie dostępności wysokiej jakości usług społecznych dla osób zagrożonych wykluczeniem społecznym	Zwiększona efektywność energetyczna budynków w sektorze publicznym i mieszkaniowym
Poprawiona jakość infrastruktury społecznej uwzględniająca obszary deficytowe	
Strategia Rozwoju Społeczno-Gospodarczego Powiatu Strzelecko-Drezdeneckiego na lata 2016-2020	
3.1 Redukowanie zjawiska ubóstwa i wykluczenia społecznego	
4.1 Wzrost świadomości i wrażliwości społecznej na problemy osób	

niepełnosprawnych i starszych	
4.3 Zapewnienie wsparcia osobom niepełnosprawnym i starszym w społeczności lokalnej	
4.6 Zabezpieczenie infrastruktury społecznej adekwatnej do zadań i problemów społecznych	
POZIOM LOKALNY	
Strategia Rozwoju Gminy Drezdenko na lata 2014 - 2020	
1.2. Włączenie społeczne i zdrowotne	2.4. Estetyka przestrzeni publicznej 2.5. Bezpieczeństwo publiczne
1.4. Usługi czasu wolnego	
3.3. Turystyka	
Zmiana Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Drezdenko 2009/2010	
Rozpoznanie aktualnej sytuacji miasta, istniejących uwarunkowań oraz problemów związanych z jego rozwojem	
Promocja rozwoju miasta i gminy	
Strategia Integracji i Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Drezdenko na lata 2014-2020	
1. Wzmacnianie lokalnej społeczności w samodzielnym rozwiązywaniu własnych problemów	
2. Redukowanie zjawiska ubóstwa i wykluczenia społecznego	
4. Budowa zintegrowanego systemu wsparcia osób starszych i niepełnosprawnych	

IX. SYSTEM WDRAŻANIA LOKALNEGO PROGRAMU REWITALIZACJI

Lokalny Program Rewitalizacji ma charakter operacyjny i identyfikuje organizacyjne struktury wdrażające planowane cele, kierunki działania, zadania oraz ustalenia.

Realizację Lokalnego Programu Rewitalizacji Gminy Drezdenko powierza się Burmistrzowi Gminy Drezdenko poprzez działania wspomagające Rady Miejskiej i Zespołu ds. Rewitalizacji. Na każdym z poziomów, w proces wdrażania założeń Lokalnego Programu Rewitalizacji zaangażowane będą ponadto następujące podmioty: Partnerzy Programu m.in. Centrum Integracji Społecznej w Drezdenku, Centrum Promocji Kultury w Drezdenku, Muzeum Puszczy Drawskiej i Noteckiej im. Franciszka Grasia w Drezdenku, ponadto mieszkańcy obszaru rewitalizacji i całej gminy, lokalni aktywiści, przedsiębiorcy, organizacje pozarządowe i stowarzyszenia.

Do wyłącznych kompetencji Rady Miejskiej należy:

- uchwalenie Lokalnego Programu Rewitalizacji,
- opiniowanie, uchwalanie zmian i aktualizacji Programu, przedstawionych przez Burmistrza Gminy.

Do kompetencji Burmistrza Gminy należeć będzie:

- realizacja zapisów Programu m.in. poprzez wyznaczenie Zespołu ds. Rewitalizacji i nadzór nad jego działalnością oraz zapewnienie i uwzględnienie w planach budżetowych finansowania zadań, ujętych w Programie, zgodnie z założonym udziałem gminy Drezdenko,
- podejmowanie decyzji o potrzebie weryfikacji Programu, m.in. na podstawie wniosków zarówno samego Zespołu ds. Rewitalizacji, jak i wniosków innych jednostek gminnych, a także Partnerów społeczno-gospodarczych.

Do działań o charakterze wykonawczym zostanie wyznaczony Zespół ds. Rewitalizacji.

Zadania Zespołu będą obejmowały następujące elementy zarządzania Programem:

- przygotowanie i koordynowanie wdrażania projektów ujętych w LPR,
- planowanie dalszych procesów rozwojowych, wykraczających poza okres realizacji niniejszego Programu (tj. rok 2022),
- realizację Programu, w rozumieniu koordynowania i animowania działań administracji i beneficjentów, w kierunku przestrzegania zasad wdrożenia, wymagań

wewnętrznych i zewnętrznych (np. Regionalny Program Operacyjny Województwa Lubuskiego), a także spójności Programu,

- organizację procesu upowszechnienia Programu i komunikacji społecznej (organizacje pozarządowe, przedsiębiorcy, struktury partnerstwa publiczno-prywatnego); monitorowanie realizacji Programu,
- opracowywanie sprawozdań i dokonywanie wewnętrznej oceny efektów Programu.

1. Struktura zarządzania Lokalnym Programem Rewitalizacji

Analizując specyfikę gminy oraz zakres zadań (w których przeważają zadania leżące w kompetencji samorządu – zarówno organizacyjnej, jak i finansowej), najkorzystniejszym rozwiązaniem jest powołanie Zespół ds. Rewitalizacji w strukturze Urzędu Miejskiego w Drezdenku. W jego skład będą wchodziły wyznaczone osoby z następujących komórek organizacyjnych Urzędu Gminy: Referatu Realizacji Inwestycji i Zamówień Publicznych, Referatu Budownictwa i Urbanistyki, wyznaczone osoby z Ośrodka Pomocy Społecznej w Drezdenku oraz dyrektor Muzeum Puszczy Drawskiej i Noteckiej im. Franciszka Grasia, dyrektor Centrum Promocji Kultury i kierownik Centrum Integracji Społecznej.

Struktura zarządzania Programem składa się z następujących komórek:

- Rada Miejska – odpowiada za uchwalanie Programu i jego głównych kierunków oraz opiniowanie zmian i aktualizację Programu, opiniowanie zgłaszanych projektów oraz wskazywanie nowych obszarów tematycznych i zadań ważnych z punktu widzenia interesariuszy,
- Burmistrz Gminy – odpowiada za bieżący nadzór nad realizacją Programu, w tym dbałość o zagwarantowanie w budżecie środków na jego skuteczną realizację oraz pozyskanie zewnętrznych źródeł finansowania, a także podejmowanie decyzji o potrzebie dokonania korekt w Programie,
- Zespół ds. Rewitalizacji – odpowiada za bieżącą koordynację działań podejmowanych w ramach Programu, aktualizację i kontynuację procesu planowania, pozyskiwanie nowych Partnerów Programu, upowszechnianie zarówno samego Programu, jak i możliwości korzystania z niego, bieżący monitoring działań oraz sprawozdawczość.

2. Promocja i informacja

W fazie realizacyjnej Programu, zarówno jego Urząd Gminy, jak i konkretni Partnerzy Programu, dołożą wszelkich starań, aby we właściwy sposób rozpowszechnić informacje o jego celach, zamierzeniach, jak i konkretnych efektach, które przyniesie jego realizacja. Działania te będą także cały czas otwarte na dalszy proces konsultacji i możliwą aktualizację Programu w sytuacji zmiany jakichkolwiek czynników, które determinowały obecny jego kształt.

Za podejmowanie konkretnych działań promocyjnych odpowiadać będzie Zespół ds. Rewitalizacji, który ma za zadanie określić:

- cele działań informacyjnych i promocyjnych,
- potencjalne grupy docelowe wspomnianych wyżej działań,
- strategie informowania i promocji.

Podstawowym celem działań informacyjnych i promocyjnych, realizowanymi w ramach Programu Rewitalizacji jest podniesienie świadomości opinii publicznej o przebiegu realizacji i rezultatach Programu. Ze względu na zintegrowany charakter Programu, zasięg terytorialny i rangę realizacji jego przyjętych celów, do grup docelowych działań PR zaliczyć należy:

- mieszkańców zarówno obszaru rewitalizacji, jak i całej gminy, ze szczególnym uwzględnieniem dzieci, młodzieży, osób starszych i niepełnosprawnych,
- beneficjentów Programu,
- partnerów społeczno-gospodarczych,
- organizacje pozarządowe, stowarzyszenia i fundacje,
- lokalnych przedsiębiorców,
- potencjalnych inwestorów,
- właściwe władze publiczne (władze regionalne województwa lubuskiego, administracja rządowa szczebla wojewódzkiego, władze publiczne gmin i powiatów sąsiedzkich, władze publiczne miast i gmin partnerskich),
- media (prasa, radio, telewizja o zasięgu lokalnym oraz media elektroniczne).

Włączanie mieszkańców, przedsiębiorców oraz innych podmiotów i grup aktywnych na terenie gminy w proces wdrażania i zarządzania LPR będzie zapewnione poprzez:

- wykorzystanie oficjalnych stron internetowych gminy i jednostek jej podległych (w tym BIP) do publikacji informacji dotyczących rewitalizacji,

- publikację Lokalnego Programu Rewitalizacji Gminy Drezdenko na lata 2016-2022,
- informacje o bieżącym stanie wdrażania, finansowania, ewaluacji Programu,
- inne informacje i materiały o charakterze informacyjnym (komunikaty o przetargach, konkursach ofert i ich wynikach),
- informacje o możliwości pozyskania środków na projekty, związane z przyjętymi celami rewitalizacji,
- statystyki i raporty związane z realizacją Programu,
- spotkania otwarte, warsztaty, konsultacje projektów,
- współpraca z prasą lokalną mająca na celu informowanie opinii publicznej o przebiegu realizacji i monitorowania LPR.

X. MONITOROWANIE LOKALNEGO PROGRAMU REWITALIZACJI

Aby proces rewitalizacji był odpowiednio przeprowadzany niezbędne jest stosowanie systemu monitorowania etapów jego realizacji. Nadzór polegać będzie na gromadzeniu i analizowaniu informacji o realizacji przyjętych projektów. Analiza zarówno danych ilościowych, jak i jakościowych pozwoli, w przypadku wystąpienia takiej konieczności, na wczesne wykrycie niezgodności, a także pozwoli na zapobiegnięcie możliwych do rozpoznania komplikacji.

W monitorowaniu brać winny udział wszystkie podmioty zaangażowane we wdrażanie Programu Rewitalizacji, a szczególności:

- Rada Miejska,
- Burmistrz Gminy Drezdenko,
- Zespół ds. Rewitalizacji,
- Beneficjenci Programu.

Dla osiągnięcia wskaźników Programu Rewitalizacji, szczególna rola w procesie monitoringu przypada beneficjentom, którzy mają obowiązek monitorowania wdrażania poszczególnych, ujętych w nim projektów.

Na poziomie monitorowania Programu Rewitalizacji głównym podmiotem, monitorującym oraz dokonującym oceny osiągnięcia założonych wskaźników będzie Zespół ds. Rewitalizacji, a w odniesieniu do osiągnięcia celów szczegółowych i operacyjnych rewitalizacji Rada Miejska i Burmistrz Gminy Drezdenko.

Rola Zespołu ds. Rewitalizacji obejmować będzie jednocześnie monitoring oraz sprawozdawczość. Sprawozdania z realizacji programów (rzeczowo-finansowe) przedkładane powinny być przez Radę Miejską, Burmistrzowi Gminy w cyklach półrocznych i w formie sprawozdania rocznego, a także załączane do sprawozdania z realizacji całego Lokalnego Programu Rewitalizacji Gminy Drezdenko przedkładanego corocznie Radzie Miejskiej.

1. Rodzaje monitoringu i wskaźniki monitoringu

Jednym z celów prowadzenia monitoringu LPR jest dostarczanie informacji o postępie realizacji i efektywności wdrażania pomocy – na poziomie pojedynczego projektu, jak i całego Programu. Zgodnie z zasadami w zależności od charakteru dostarczanych danych, monitoring dzielimy na rzeczowy i finansowy.

Monitoring rzeczowy dostarcza informacji, obrazujących postęp we wdrażaniu programu oraz umożliwiających ocenę jego wykonania w odniesieniu do przyjętych celów. Dane wykorzystywane przy monitorowaniu powinny zostać skwantyfikowane i obrazować postęp we wdrażaniu oraz rezultaty działań, w podziale na dwie kategorie wskaźników:

- wskaźniki produktu, które odnoszą się do rzeczowych efektów działalności i są liczone w jednostkach materialnych,
- wskaźniki rezultatu, odpowiadające bezpośrednim i natychmiastowym efektem wynikającym z wdrożenia Programu, które mogą mieć formę wskaźników materialnych lub finansowych.

Powyższe wskaźniki zostały wskazane w tabelach danego przedsięwzięcia (por. **rozdział VIII. Przedsięwzięcia rewitalizacyjne**).

Poszczególne przedsięwzięcia będą objęte jednakowym systemem ewaluacji. Ewaluacja ta uwzględniała będzie następujące kryteria oceny:

Tabela 37. Karta oceny realizacji przedsięwzięcia

Ocena przedsięwzięcia	Tak	Nie
Trafność interwencji – czy cele interwencji były zgodne ze zidentyfikowanymi problemami i potrzebami?		
Skuteczność – czy efekt, który osiągnięto jest tym, który planowano osiągnąć		
Uzyskania wskaźników – czy uzyskano planowane wskaźniki rewitalizacji:		
<ul style="list-style-type: none"> • czy planowane wskaźniki korelują ze stwierdzonymi problemami na obszarze rewitalizacji 		
<ul style="list-style-type: none"> • czy uzyskano planowane produkty danego przedsięwzięcia 		
<ul style="list-style-type: none"> • czy uzyskano planowane rezultaty danego przedsięwzięcia 		
<ul style="list-style-type: none"> • czy planowane wskaźniki odzwierciedlają poprawę stwierdzonej sytuacji kryzysowej na obszarze rewitalizacji 		
Użyteczność – czy interwencja spełniła oczekiwania adresatów		
Trwałość – czy osiągnięte efekty przedsięwzięcia mają trwały charakter		

Monitoring finansowy dostarcza danych, dotyczących finansowych aspektów realizacji Programu i stanowi podstawę do oceny sprawności wydatkowania przeznaczonych na niego środków. Powinien odbywać się w oparciu o sprawozdania – okresowe, roczne oraz końcowe (obejmujące projekt, cele szczegółowe, Program Rewitalizacji), które przedstawiane są:

- Zespołowi ds. Rewitalizacji – w formie okresowych sprawozdań, przedkładanych przez beneficjentów projektów, które uzyskały wsparcie w ramach RPO WL lub innych funduszy UE,
- Radzie Miejskiej – w formie rocznych sprawozdań przedkładanych przez Zespół ds. Rewitalizacji w zakresie realizacji i sposobu finansowania Programu,
- Burmistrzowi Gminy Drezdenko – w formie sprawozdań przedkładanych przez Radę Miejską, dotyczących finansowania w odniesieniu do Programu – w podziale na cele strategiczne rewitalizacji.

Dane zawarte w tych sprawozdaniach obejmować powinny wysokość wkładu finansowego, pochodzącego ze środków publicznych (wydatki poniesione w okresie objętym sprawozdaniem, wydatki poniesione od początku realizacji zadania, stan zaawansowania realizacji zadania w ujęciu procentowym), z wyszczególnieniem:

- wkładu wspólnotowego: ogółem oraz pozyskanych środków z EFRR/EFS,
- krajowego wkładu publicznego: ogółem oraz budżet państwa, budżet jednostek samorządu terytorialnego szczebla regionalnego, budżet gminy, inne środki publiczne (fundusze celowe, środki specjalne),
- środków z pożyczek na prefinansowanie,
- środków z pożyczek Europejskiego Banku Inwestycyjnego,
- środków prywatnych,
- innych środków.

Dodatkowo sprawozdania winny zawierać informacje na temat postępu realizacji planu finansowego odpowiednio projektu lub Programu, w okresie sprawozdawczym oraz prognozę w tym zakresie na rok następny.

2. Sprawozdawczość

Monitorowanie rzeczowe i finansowe odbywać się powinno na podstawie dostarczanych sprawozdań z realizacji: okresowych, rocznych i końcowych. Kompleksowe

sprawozdanie, obejmujące dane umożliwiające skuteczny monitoring rzeczowy i finansowy, powinno zawierać następujące dane:

- informacje ogólne,
- informacje dotyczące przebiegu rzeczowego realizacji projektu lub Programu:
  - na poziomie Programu: informacje dotyczące zgłoszonych do realizacji projektów, podpisanych umów lub podjętych decyzji, celów głównych i szczegółowych, stopnia osiągnięcia założonych w Programie wskaźników monitorujących,
  - na poziomie projektu: informacje dotyczące podpisanych umów lub podjętych decyzji, stanu realizacji celów projektu, stopnia osiągnięcia założonych w nim wartości wskaźników,
- informacje dotyczące postępu finansowego, według źródeł pochodzenia środków, zawierające w szczególności zestawienie poniesionych wydatków, zrealizowanych płatności oraz ocenę poziomu wykorzystania środków,
- prognozę przebiegu realizacji Programu lub projektu w kolejnym okresie sprawozdawczym – dla sprawozdań okresowych lub rocznych,
- informacje na temat wypełniania zobowiązań w zakresie informacji i promocji,
- informacje na temat sprawności systemu realizacji,
- informacje o napotkanych problemach, przeprowadzonych kontrolach oraz stwierdzonych nieprawidłowościach.

Założyć należy, iż sprawozdanie okresowe może nie zawierać informacji, dotyczących stopnia osiągnięcia wartości wskaźników monitorujących rezultatu, a jedynie wskaźniki produktu.

3. Zasady pomiaru i doboru wskaźników monitorowania

Wskaźniki monitorowania podzielono na kategorie: produktu i rezultatu. Wszystkie wskaźniki mierzone będą cyklicznie. Częstotliwość pomiaru wskaźników jest uzależniona od kategorii wskaźnika. Bazowym okresem, wobec którego porównywane są zmiany wskaźników będzie rok (lub jego ostatni kwartał) poprzedzający rok, w którym rozpoczęto wdrażanie Programu. Częstotliwość pomiaru w zależności od kategorii wskaźników i przedmiotu sprawozdawczości przedstawia poniższa tabela.

Tabela 38. Częstotliwość sprawozdawczości z uwzględnieniem pomiaru wskaźników

Przedmiot sprawozdawczości	Wskaźniki produktu	Wskaźniki rezultatu	Podmiot składający sprawozdanie	Podmiot monitorujący
Projekt	Okresowo (co najmniej raz na pół roku)	Corocznie lub po zakończeniu projektu	Beneficjent	Zespół ds. Rewitalizacji (wszystkie projekty)
Cele strategiczne	Okresowo (co najmniej raz na pół roku)	Corocznie lub zgodnie z zapisami umowy o dofinansowanie działania	Zespół ds. Rewitalizacji	Rada Miejska
Cel główny	Okresowo (co najmniej raz na pół roku)	Corocznie	Zespół ds. Rewitalizacji	Burmistrz Gminy Drezdenko, Rada Miejska
Program Rewitalizacji	Okresowo (co najmniej raz na rok)	Corocznie	Zespół ds. Rewitalizacji	Burmistrz Gminy Drezdenko, Rada Miejska

Wskaźniki osiągnięcia celów (produktu i rezultatu) – w zakresie realizacji konkretnych przedsięwzięć:

- wskaźniki produktu - wskaźniki obrazujące bezpośredni, materialny efekt realizacji przedsięwzięcia, mierzony konkretnymi wielkościami. Liczone są one w jednostkach fizycznych lub pieniężnych.
- wskaźniki rezultatu to wskaźniki odpowiadające bezpośrednim efektom następującym po realizacji projektu. Muszą logicznie wynikać ze wskaźników produktu (powiązanie rezultatu z produktem) oraz celu i zakresu projektu. Dostarczają one informacji o zmianach, jakie nastąpiły w wyniku realizacji projektu, w porównaniu z wielkością wyjściową (bazową). Wskaźniki rezultatu mierzone są bezpośrednio po zakończeniu realizacji projektu bądź w okresie bezpośrednio po tym terminie. Główne wskaźniki osiągnięcia celów przedstawiono w poniższej tabeli.

Tabela 39. Wskaźniki produktu i rezultatu

Wskaźnik	Jednostka miary	Wartość bazowa	Wartość docelowa
Wskaźniki produktu			
Powierzchnia zrewitalizowanych obszarów (placów, skwerów)	m ²	0	46 816,05
Liczba obiektów poddanych rewitalizacji (przebudowie, odbudowie, rozbudowie, modernizacji),	sztuka	0	6

w tym na cele społeczne, edukacyjne, kulturowe			
Liczba/powierzchnia utworzonych miejsc parkingowych	sztuka/m ²	0	41/676
Liczba przedsięwzięć angażujących mieszkańców – 2 szt.	szt.	0	2
Liczba utworzonych organizacji zrzeszających mieszkańców	szt.	0	1
Liczba spotkań ze specjalistami	szt.	0	16
Liczba utworzonych miejsc spotkań, umożliwiających zagospodarowanie czasu wolnego	szt.	0	2
Liczba wydarzeń kulturalnych	szt.	0	16
Liczba zorganizowanych zajęć edukacyjnych dla dzieci	szt.	0	80
Liczba wydarzeń artystycznych	szt.	0	10
Liczba imprez integrujących	szt.	0	4
Liczba utworzonych grup sportowych	szt.	0	1
Liczba zorganizowanych wydarzeń i zawodów sportowych	szt.	0	40
Stworzenie profilu turystycznego gminy – strona internetowa	szt.	0	1
Liczba tablic informacyjnych	szt.	0	1
Liczba zorganizowanych wydarzeń kulturalnych o znaczeniu regionalnym, promującym gminę	szt.	0	16
Wskaźniki rezultatu			
Liczba osób korzystających ze wspartej infrastruktury, obiektów i obszarów poddanych rewitalizacji (przebudowie, rozbudowie, odbudowie, modernizacji), w tym: na cele społeczne, edukacyjne, kulturowe	osoba	0	2 100 os./miesiąc
Liczba osób (w tym: zagrożonych ubóstwem i wykluczeniem) objętych wsparciem w ramach programów społecznych, kulturalnych, edukacyjnych – realizowanych na obszarach zdegradowanych	osoba	0	20
Liczba uczestników projektu, którzy po zakończeniu udziału w projekcie dokonali postępu w procesie reintegracji społecznej i zawodowej	osoba	0	5
Liczba uczestników przedsięwzięcia, którzy po zakończeniu udziału w projekcie dokonali postępu w procesie aktywizacji społecznej	osoba	0	165
Liczba osób niepełnosprawnych objętych wsparciem w programie	osoba	0	10
Liczba osób biorących udział w zajęciach edukacyjnych dla dzieci	osoba	0	30
Liczba osób biorących udział w wydarzeniach artystycznych	osoba	0	2 000 os./rok
Liczba osób biorących udział w wydarzeniach kulturalnych	osoba	0	2 000 os./rok
Liczba osób biorących udział w warsztatach, zajęciach i spotkaniach	osoba	0	500 os./rok

Podstawą monitoringu dla wskaźników produktu i rezultatu są poszczególne tabele danych przedsięwzięć (por. **rozdział VII. Przedsięwzięcia rewitalizacyjne**).

XII. OCENA LOKALNEGO PROGRAMU REWITALIZACJI

Ocena (ewaluacja) Programu Rewitalizacji pozwala oszacować oddziaływanie samego Programu, jak i pomocy publicznej, w tym pomocy strukturalnej Unii Europejskiej w odniesieniu do założonych celów. Wyniki oceny powinny zostać wykorzystane w celu jak najlepszego dopasowania realizowanych projektów do rzeczywistych potrzeb oraz najbardziej efektywnego wydatkowania środków. Ocena udziela odpowiedzi na pytanie o celowość, trafność i wartość dodaną interwencji planowanej, przeprowadzanej lub zakończonej. Warunkiem dobrej oceny jest dostępność danych i terminowość raportowania przez wszystkie podmioty zaangażowane w system wdrażania Programu. Ocena taka bada sam Program i jego efekty długotrwałe, czyli oddziaływania. Wiąże się zatem z przedstawionym wyżej monitoringiem rzeczowym.

1. Ocena przed realizacją Programu

Celem oceny jest dostarczenie danych dla przygotowania (aktualizacji) Programu i zawartych w nim planów, dzięki oparciu się na doświadczeniach z ubiegłych okresów programowania. Ocena ta będzie zawierać m.in. analizę wpływu dotychczasowych interwencji oraz analizę problemów na obszarze rewitalizacji. W związku z wymogiem zgodności Programu Rewitalizacji z politykami wspólnotowymi Unii Europejskiej, a także polityką regionalną państwa i regionu, ewaluacja Programu winna uwzględniać jego wpływ na realizację tych zasad. Pierwszą pełną ocenę Programu przeprowadzić winien Zespół ds. Rewitalizacji, posiadając pełną informację o celach, działaniach i projektach włączonych do Programu. Zakłada się, iż organizowanie kolejnych ocen wiązać się będzie z aktualizacją Programu, wynikającą z kolejnych okresów programowania oraz należeć będzie do obowiązków Zespołu ds. Rewitalizacji.

2. Ocena w połowie okresu realizacji

Ocena w połowie okresu realizacji Programu, przeprowadzana nie później niż w ciągu roku następującego po zakończeniu połowy okresu realizacji, obejmuje analizę:

- efektywności wykorzystania środków,

- skuteczności w zakresie osiągnięcia założonych celów,
- oddziaływania na sytuację społeczno-gospodarczą, w tym na zatrudnienie,
- funkcjonowania systemu realizacji.

3. Ocena na zakończenie Programu

Ocena na zakończenie Programu jest dokumentem, który posłuży do rozliczenia wyników prac związanych z Lokalnym Programem Rewitalizacji Gminy Drezdenko. Za wykonanie ewaluacji odpowiedzialny będzie Zespół ds. Rewitalizacji. Raport ten powinien zawierać zestawienie najważniejszych wniosków ze sprawozdań rocznych prowadzonych przez cały okres obowiązywania Programu, a więc w latach 2016-2022. Dodatkowo ewaluacja powinna obejmować badania społeczno-ekonomiczne, które będą stanowiły odpowiedź na zdiagnozowane problemy w dokumencie diagnozy, opracowanej na potrzeby wyznaczenia obszarów zdegradowanych i obszarów rewitalizacji. Takie zestawienie pozwoli na wykazanie efektów, które zostały osiągnięte dzięki podjętej interwencji. Raport zostanie przekazany Radzie Miejskiej do zaopiniowania, a także Burmistrzowi Gminy Drezdenko. Z raportem ewaluacyjnym będą mogli zapoznać się także mieszkańcy, zostanie on podany do publicznej wiadomości poprzez zamieszczenie na stronie internetowej Urzędu Gminy Drezdenko oraz w Biuletynie Informacji Publicznej Gminy Drezdenko.

XII. PARTYCYPACJA SPOŁECZNA

Wytyczne w zakresie rewitalizacji wskazują również na potrzebę uwzględnienia partycypacji społecznej na czterech etapach: diagnozowania, programowania, wdrażania oraz monitorowania. W niniejszym opracowaniu uwzględniono partycypację społeczną na wszystkich wymaganych etapach rewitalizacji.

1. Diagnozowanie obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji

Na etapie diagnozowania prowadzone były zaawansowane prace analityczne oraz konsultacje z interesariuszami rewitalizacji.

Interesariuszami rewitalizacji na wszystkich etapach opracowywania dokumentu LPR byli mieszkańcy gminy Drezdenko, w szczególności zaś mieszkańcy obszaru rewitalizacji, przedstawiciele organizacji pozarządowych i instytucji, działających na terenie gminy, przedstawiciele stowarzyszeń, pracownicy jednostek samorządu terytorialnego (Urzędu Miejskiego, Ośrodka Pomocy Społecznej), lokalni przedsiębiorcy oraz właściciele nieruchomości. Pierwsze konsultacje dotyczyły problematyki związanej z właściwym wytyczeniem obszaru zdegradowanego oraz rewitalizacji i obejmowały następujące formy:

- zbieranie uwag i propozycji przedsięwzięć inwestycyjnych i społecznych (dostarczenie drogą korespondencyjną na adres: Future Green Innovations S.A. ul. Podole 60, skr. 62, 30-394 Kraków lub Urząd Miejski w Drezdenku ul. Warszawska 1, 66 - 530 Drezdenko),
- zbieranie uwag i propozycji przedsięwzięć inwestycyjnych i społecznych (dostarczenie drogą elektroniczną na adres: rewitalizacja@greenfuture-projekt.pl),
- spotkań informacyjnych z interesariuszami rewitalizacji w sali sesyjnej Urzędu Miejskiego w Drezdenku w dniu 17 i 23 czerwca 2016 r. o godzinie 16.00, poświęcone dyskusji na temat problemów występujących na obszarze gminy oraz debacie na temat obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji Gminy Drezdenko,
- zbieranie uwag ustnych podczas trwania konsultacji i dwóch spotkań,
- badanie ankietowe, dotyczące wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji Gminy Drezdenko, przeprowadzone w terminie od 06 czerwca 2016 r. do 10 czerwca 2016 r.

Ankiety i formularze konsultacyjne dostępne były do 10 czerwca 2016 r.:

- w Biuletynie Informacji Publicznej Gminy Drezdenko pod adresem internetowym
- w Urzędzie Miejskim w Drezdenku, ul. Warszawska 1, 66 - 530 Drezdenko w godzinach pracy Urzędu.

Wypełnione ankiety można było składać w szkołach na terenie Gminy Drezdenko, w Urzędzie Miejskim, a także u sołtysów do specjalnie do tego przeznaczonych urn.

Ponadto wiadomość o przystąpiła przez Gminę Drezdenko do opracowywania Lokalnego Programu Rewitalizacji (LPR) oraz możliwości wypełnienia ankiet została umieszczona na stronie internetowej Urzędu Miejskiego Drezdenko w dniu 31.05.2016 r. pod adresem <http://www.drezdenko.pl/2647,lokalny-program-rewitalizacji-gminy-drezdenko-na-lata-2016-2022.html>.

Informacja o spotkaniach oraz o zbieraniu uwag, dotyczących wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji Gminy Drezdenko została szeroko rozpowszechniona wśród interesariuszy rewitalizacji. Gmina posiada system powiadamiania SMS GMINA INFO, za pomocą rozesłano informację odnośnie planowanych spotkań i ich celu. Na dzień 12.06.2016 r. zgodnie z listą kontaktów w systemie powiadamiania SMS GMINA INFO o spotkaniach informacyjnych zostało poinformowanych 808 osób (<http://www.drezdenko.pl/1894,powiadomienia-gmina-info.html>).

Dodatkowo informację o planowanych spotkaniach zamieszczono na stronie internetowej Urzędu Miejskiego Drezdenko pod adresem w dniu 09.06.2016 r. i 16.06.2016 r. <http://www.drezdenko.pl/2649,lokalny-program-rewitalizacji-gminy-drezdenko-na-lata-2016-2022.html> oraz na stronie internetowej Biuletynu Informacji Publicznej Gminy Drezdenko.

Sposób ten zapewnił udział w przeprowadzonych konsultacjach, możliwie szerokiemu gronu interesariuszy rewitalizacji. Wśród pracowników Urzędu Miejskiego Drezdenko, pracowników Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej, dyrektora Muzeum, dyrektora Centrum Promocji Kultury, kierownika Centrum Integracji Społecznej przybyłych na spotkania, znaleźli się również lokalni przedsiębiorcy, przedstawiciele stowarzyszeń oraz mieszkańcy obszaru rewitalizacji. Łącznie na obydwu spotkaniach było 48 osób.

W ramach wyżej wymienionych form partycypacji konsultowane były kwestie, które zadecydowały o wyznaczeniu obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji gminy Drezdenko. Zgłoszone w toku działań konsultacyjnych uwagi i opinie zostały uwzględnione. Szczegółowe zestawienie zgłoszonych uwag, opinii i propozycji przedsięwzięć oraz wyniki

ankietyzacji zostały zamieszczone w **rozdziale III. Delimitacja obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji.**

2. Programowanie Lokalnego Programu Rewitalizacji

Na etapie programowania Lokalnego Programu Rewitalizacji istotnym mechanizmem włączenia interesariuszy rewitalizacji była możliwość wniesienia własnej propozycji przedsięwzięcia rewitalizacyjnego. Łącznie otrzymano 14 propozycji. Weryfikacja została przeprowadzona na podstawie następujących kryteriów: 1) lokalizacja przedsięwzięcia na obszarze rewitalizacji; 2) komplementarność przedsięwzięcia z celami rewitalizacji i kierunkami działania; 3) zakres informacji na temat przedsięwzięcia (kompletność fiszki). Nieznaczna część przedsięwzięć (2 przedsięwzięcia) nie spełniała głównego kryterium, które wiązało się z koniecznością zaplanowania realizacji projektu na terenie wytypowanym jako obszar rewitalizacji.

Na tym etapie otrzymano również propozycje przedsięwzięcia poza obszarem rewitalizacji, ale ściśle związanej z problemami dotyczącymi obszaru gminy. Przedsięwzięcie dotyczy rewitalizacji obszaru stadionu, dawnego basenu – budowa skateparku, basenu na Obszarze III Miasta Drezdenko. Propozycja została włączona do uzupełniających działań inwestycyjnych.

Ostatecznie pozostało zestawienie 12 przedsięwzięć rewitalizacyjnych. Sześć zakwalifikowano na listę przedsięwzięć inwestycyjnych, a pozostałe 6 – na listę przedsięwzięć nieinwestycyjnych.

Powstający dokument był konsultowany z przedstawicielami Urzędu Gminy Drezdenko, z Radą Miejską oraz ze wszystkimi wymienionymi interesariuszami rewitalizacji. Wspólnie opracowano listę priorytetowych działań i przedsięwzięć rewitalizacyjnych.

W dalszej kolejności przeprowadzone zostały konsultacje społeczne projektu Lokalnego Programu Rewitalizacji Gminy Drezdenko na lata 2016-2022. Informację o rozpoczęciu konsultacji zamieszczono na stronie internetowej Urzędu Miejskiego Drezdenko w dniu 05.12.2016 r. pod adresem <http://www.drezdenko.pl/2781,konsultacje-lpr-gminy-drezdenko-2016-2022.html> oraz w Biuletynie Informacji Publicznej Gminy Drezdenko. Zastosowano następujące formy włączenia interesariuszy:

- zbieranie uwag i wniosków (dostarczenie drogą korespondencyjną na adres: Future Green Innovations S.A. ul. Podole 60, skr. 62, 30-394 Kraków lub Urząd Miejski w Drezdenku, ul. Warszawska 1, 66 - 530 Drezdenko),
- zbieranie uwag i wniosków (dostarczenie drogą elektroniczną na adres: rewitalizacja@greenfuture-projekt.pl),

Formularz uwag oraz projekt LPR dostępne były również w Urzędzie Miejskim w Drezdenku ul. Warszawska 1, 66-530 Drezdenko w godzinach pracy Urzędu.

Na tym etapie interesariuszami rewitalizacji byli pracownicy Urzędu Miejskiego Drezdenki, pracownicy Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej, przedstawiciele organizacji pozarządowych i instytucji, lokalni przedsiębiorcy, przedstawiciele stowarzyszeń, właściciele nieruchomości oraz mieszkańcy obszaru rewitalizacji.

3. Mechanizmy włączania interesariuszy w proces rewitalizacji na etapie wdrażania i monitorowania Lokalnego Programu Rewitalizacji

Wdrażanie LPR będzie miało w szerokim stopniu charakter partycypacyjny ze względu na fakt, iż część planowanych przedsięwzięć rewitalizacyjnych będzie realizowana przez podmioty społeczne, które miały możliwość zgłoszenia projektów do LPR (m.in. Centrum Integracji Społecznej w Drezdenku, Centrum Promocji Kultury w Drezdenku, Muzeum Puszczy Drawskiej i Noteckiej im. Franciszka Grasia w Drezdenku). Wszelkie uwagi zgłaszane przez Partnerów rewitalizacji, a także mieszkańców gminy przysłużą się lepszej organizacji systemu wdrażania rewitalizacji. Cyklicznie przygotowywane roczne sprawozdania z realizacji LPR, opiniowane przez Radę Miejską traktować należy jako plany opracowane w formule współdecydowania.

Włączanie mieszkańców, przedsiębiorców oraz innych podmiotów i grup aktywnych na terenie Miasta w proces wdrażania i zarządzania LPR będzie zapewnione poprzez:

- realizację przedsięwzięć rewitalizacyjnych przez sektor społeczny i/lub gospodarczy,
- organizację spotkań z mieszkańcami w celu omówienia bieżącego postępu nad realizacją Programu, kwestią uzyskania funduszy i realizacją planowanych przedsięwzięć oraz ewentualnych zmianach, rozstrzygnięcia pojawiających się wątpliwości, kwestii dotyczących wdrażania LPR, korygowania oczekiwań i uwag ze strony interesariuszy z podjętymi działaniami,

- prowadzenie aktywnej polityki informacyjnej o prowadzonych przedsięwzięciach ujętych w LPR oraz efektach podejmowanych działań rewitalizacyjnych.

3.1. Procedura zgłaszania nowych zadań do LPR

Wszystkie instytucje zaangażowane we wdrażanie Programu, w tym Partnerzy Programu oraz mieszkańcy obszaru rewitalizacji, mają możliwość zgłoszenia nowego zadania do Lokalnego Programu Rewitalizacji Gminy Drezdenko. Proces ten reguluje poniższa procedura:

- propozycję nowego przedsięwzięcia, opisaną zgodnie z kartą projektu Lokalnego Programu Rewitalizacji może zgłosić instytucja użytku publicznego lub mieszkańcy obszaru rewitalizacji, przy czym dana osoba może zgłosić 1 projekt raz na pół roku. Propozycje zadań zbierane będą raz w roku i muszą zostać złożone do Zespołu ds. Rewitalizacji w wyznaczonym przez niego terminie,
- po upływie tego terminu Zespół ds. Rewitalizacji opiniuje zebrane propozycje zadań rewitalizacyjnych dla danego obszaru oraz zgłaszają własne zadania,
- na kolejnej sesji Rady Miejskiej, Zespół ds. Rewitalizacji przedstawia zatwierdzone przedsięwzięcia i poddaje je pod głosowanie Rady Miejskiej.

3.2. Procedura zgłaszania propozycji zmian do LPR

Wszystkie instytucje zaangażowane we wdrażanie Programu, w tym Partnerzy Programu oraz mieszkańcy obszaru rewitalizacji, mają możliwość zgłoszenia propozycji zmian w Lokalnym Programie Rewitalizacji Gminy Drezdenko. Proces ten reguluje poniższa procedura:

- propozycję zmian do Programu wraz z uzasadnieniem może zgłosić instytucja użytku publicznego lub mieszkańcy obszaru rewitalizacji, przy czym dana osoba może zgłosić 1 projekt raz na pół roku. Propozycje zmian zbierane będą raz w roku i muszą zostać złożone do Zespołu ds. Rewitalizacji w wyznaczonym przez niego terminie,
- po upływie tego terminu Zespół ds. Rewitalizacji opiniuje zebrane propozycje zmian dotyczących obszaru rewitalizacji,
- na kolejnej sesji Rady Miejskiej, Zespół ds. Rewitalizacji przedstawia propozycje zatwierdzonych zmian i poddaje je pod głosowanie Rady Miejskiej.

4. Partycypacja społeczna na etapie monitorowania Lokalnego Programu Rewitalizacji

Niezbędnym elementem zarządzania procesem rewitalizacji jest uwzględnianie w nim udziału społecznego nie tylko na etapie planowania i wdrażania, ale także na etapie monitorowania Lokalnego Programu Rewitalizacji. Ocena Programu powinna obejmować diagnozę czynników społecznych, gospodarczych, przestrzenno-funkcjonalnych i techniczno-środowiskowych obszaru rewitalizacji, opartą na wskaźnikach oraz opinie mieszkańców. Partycypacja społeczna na etapie oceny rewitalizacji uwzględnia aktywny udział mieszkańców w szerokich konsultacjach społecznych. Formy i narzędzia aktywnego włączenia mieszkańców w ocenę efektów Lokalnego Programu Rewitalizacji wykorzystywane na końcowym etapie:

- współpraca z Zespołem ds. rewitalizacji,
- prowadzenie monitoringu zewnętrznych źródeł finansowania,
- monitoring rzeczowy Programu na podstawie rocznych sprawozdań,

- badania sondażowe na temat oceny procesów rewitalizacji,
- ankiety z wykorzystaniem mediów społecznościowych: sondy na stronie internetowej, wydarzenia na facebooku,
- debata z władzami publicznymi na temat rewitalizacji,
- analiza postrzegania zmian przez mieszkańców na obszarze rewitalizacji,
- warsztaty sektorowe, festyny, święta miejscowości połączone z prezentacją efektów rewitalizacji, spacerów rewitalizacyjnych,
- warsztaty z mieszkańcami.

Opisywane instrumenty powinny każdorazowo być dostosowane do lokalnych warunków oraz możliwości działania.

XIII. OCENA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO LOKALNEGO PROGRAMU REWITALIZACJI

Zgodnie z zasadami zawartymi w ustawie z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz ocenach oddziaływania na środowisko projekt niniejszego dokumentu został przedłożony Regionalnemu Dyrektorowi Ochrony Środowiska w Gorzowie Wielkopolskim w sprawie uzgodnienia konieczności przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko oraz określenia zakresu i stopnia szczegółowości informacji wymaganych w prognozie oddziaływania na środowisko w przypadku konieczności jej opracowania.

XIV. SPIS RYSUNKÓW

Rysunek 1. Lokalizacja gminy Drezdenko na tle kraju, województwa, powiatu	10
Rysunek 2. Lokalizacja oczyszczalni ścieków na tle miasta Drezdenko	21
Rysunek 3. Miasto Drezdenko podzielone na obszary	54
Rysunek 4. Gmina Drezdenko podzielona na obszary	55

XV. SPIS TABEL

Tabela 1. Ludność gminy Drezdenko w latach 2011-2014 (stan na 31.XII.2014r.).....	11
Tabela 2. Użytkowanie terenu na obszarze gminy Drezdenko (stan na 31.XII.2014r.)	12
Tabela 3. Drogi gminy Drezdenko	16
Tabela 4. Ilość przystanków komunikacji miejskiej w 2015 r.....	18
Tabela 5. Zasoby mieszkaniowe w 2015 r.....	18
Tabela 6. Liczba budynków poddana termomodernizacji na obszarze zdegradowanym w 2016 r.....	19
Tabela 7 Sieć wodociągowa i kanalizacyjna w gminie Drezdenko.....	20
Tabela 8. Klasyfikacja stref zanieczyszczeń wg kryteriów ochrony zdrowia	26
Tabela 9. Klasyfikacja stref zanieczyszczeń wg kryteriów ochrony roślin.....	27
Tabela 10. Obiekty zabytkowe gminy i miasta Drezdenko	32
Tabela 11. Obszary chronionego krajobrazu w gminie Drezdenko.....	33
Tabela 12. Podmioty gospodarcze zarejestrowane w gminie Drezdenko w latach 2010-2015	33
Tabela 13. Ilość podmiotów gospodarczych w 2015 r.....	35
Tabela 14. Ludność posiadająca stałe miejsce zamieszkania w gminie Drezdenko w latach 2010-2014.....	38
Tabela 15. Liczba ludności według produkcyjnych grup wieku w latach 2010-2014.....	40
Tabela 16. Liczba gospodarstw domowych w gminie Drezdenko na rok 2014	40
Tabela 17. Poziom wykształcenia mieszkańców gminy Drezdenko wg płci na rok 2011.....	42
Tabela 18. Ilość osób korzystająca ze świadczeń socjalnych w 2015 r.	43
Tabela 19. Przypadki bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego w wieku produkcyjnym w 2015 r.....	43
Tabela 20. Liczba udzielonej pomocy w przypadku potrzeby ochrony macierzyństwa w wieku produkcyjnym w 2015 r.....	44
Tabela 21. Ilość osób długotrwale bezrobotnych (dane na koniec 2015 r.).....	44
Tabela 22. Ilość czynów zabronionych i interwencji policyjnych w 2015 r.....	45
Tabela 23. Ilość Niebieskich Kart wydanych w 2015 r.	45
Tabela 24. Liczba uczniów w gminie Drezdenko na lata 2010-2014.....	48
Tabela 25. Ilość miejsc w przedszkolach publicznych w 2015 r.	48
Tabela 26. Nazwy ulic na obszarach miasta Drezdenko oraz sołectwa	56

Tabela 27. Powierzchnia i liczba ludności na obszarach miasta Drezdenko oraz sołectwa....	57
Tabela 28. Wartość wskaźnika w odniesieniu na 1000 mieszkańców w poszczególnych obszarach	63
Tabela 29. Występowanie problemów w poszczególnych sferach wśród obszarów zdegradowanych w mieście Drezdenko i sołectwach.....	65
Tabela 30. Propozycje mieszkańców dotyczące projektów i przedsięwzięć inwestycyjnych .	77
Tabela 31. Analiza SWOT obszaru rewitalizacji	89
Tabela 32. Harmonogram realizacji przedsięwzięć ujętych w ramach Lokalnego Programu rewitalizacji Gminy Drezdenko na lata 2016-2022.....	113
Tabela 33. Szacunkowe ramy finansowe planowanych przedsięwzięć.....	122
Tabela 34. Charakter powiązań między przedsięwzięciami inwestycyjnymi i nieinwestycyjnymi	129
Tabela 35. Wykaz projektów Gminy Drezdenko z dofinansowaniem PROW 2007-2013	132
Tabela 36. Powiązania celów Lokalnego Programu Rewitalizacji Gminy Drezdenko na lata 2016-2022 do strategicznych dokumentów dotyczących rozwoju przestrzenno-społeczno-gospodarczego gminy, regionu i kraju	136
Tabela 37. Karta oceny realizacji przedsięwzięcia.....	143
Tabela 38. Częstotliwość sprawozdawczości z uwzględnieniem pomiaru wskaźników.....	146
Tabela 39. Wskaźniki produktu i rezultatu	146

XVI. SPIS WYKRESÓW

Wykres 1. Szacunkowa stopa bezrobocia rejestrowanego w gminie w latach 2004-2014	14
Wykres 2. Liczba pracujących według sektorów ekonomicznych w gminie Drezdenko	15
Wykres 3. Ludność posiadająca stałe miejsce zameldowania w gminie Drezdenko na lata 2010-2014.....	39
Wykres 4. Poziom wykształcenia gminy Drezdenko na rok 2011	41
Wykres 5. Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto (PLN) w gminie Drezdenko w latach 2002-2014.....	42
Wykres 6. Atrakcyjność gminy wg osób ankietowanych	70
Wykres 7. Opinia ankietowanych dotycząca potrzeby rozwoju gospodarczego, społecznego i przestrzenno-środowiskowego gminy Drezdenko	70
Wykres 8. Opinia ankietowanych osób co do obszaru który powinien zostać poddany rewitalizacji	72
Wykres 9. Opinia ankietowanych osób co do obszaru który powinien zostać poddany rewitalizacji	73
Wykres 10. Opinia ankietowanych na temat problemów ekonomicznych które należy rozwiązać w procesie rewitalizacji.....	74
Wykres 11. Opinia ankietowanych osób co do problemów społecznych które należy rozwiązać w procesie rewitalizacji.....	75
Wykres 12. Opinia ankietowanych osób co do problemów związanych z jakością życia, które należy rozwiązać w procesie rewitalizacji	76
Wykres 13. Liczba osób bezrobotnych na Obszarze II i w gminie Drezdenko	83
Wykres 14. Liczba czynów zabronionych i interwencji policyjnych na miesiąc na 1000 mieszkańców na Obszarze II i w gminie Drezdenko	83
Wykres 15. Wydana liczba Niebieskich Kart na 1000 mieszkańców na Obszarze II i w gminie Drezdenko	84
Wykres 16. Liczba osób korzystających ze świadczeń socjalnych na 1000 mieszkańców na Obszarze II i w gminie Drezdenko.....	84
Wykres 17. Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego w wieku produkcyjnym na 1000 mieszkańców na Obszarze II i w gminie Drezdenko	85
Wykres 18. Potrzeba ochrony macierzyństwa na Obszarze II i w gminie Drezdenko	85

Wykres 19. Frekwencja w wyborach na Sejm 2015r. na Obszarze II i w gminie Drezdenko ..	86
Wykres 20. Liczba przystanków Komunikacji Miejskiej na 1000 mieszkańców na Obszarze II i w gminie Drezdenko	86
Wykres 21. Liczba podmiotów gospodarczych na 1000 mieszkańców na Obszarze II i w gminie Drezdenko	87
Wykres 22. Liczba miejsc w przedszkolach publicznych i niepublicznych na 1000 mieszkańców na Obszarze II i w gminie Drezdenko	87

UZASADNIENIE

Lokalny Program Rewitalizacji Gminy Drezdenko na lata 2016-2022 został sporządzony zgodnie z Wytycznymi Ministra Infrastruktury i Rozwoju w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014-2020.

Dokument został zweryfikowany przez Zarząd Województwa Lubuskiego - Zespół ds. rewitalizacji i zgodnie z uwagami zostały wprowadzone zmiany. W efekcie przeprowadzonej weryfikacji projekt uzyskał warunkową pozytywną rekomendację Zespołu ds. rewitalizacji - warunkiem jest przedłożenie ostatecznej wersji dokumentu Radzie Miejskiej celem przyjęcia go w formie uchwały.

Program rewitalizacji będzie umożliwiać korzystanie z funduszy Unii Europejskiej. W związku z powyższym podjęcie niniejszej uchwały jest celowe i niezbędne.